

Natuurhistorisch jaarverslag 2023

afdeling
Hoorn/West-Friesland

Colofon:

Eindredactie : Jan-Pieter de Krijger
Samenstelling : Egbert Baars en Jan-Pieter de Krijger
Bijdragen van : Egbert Baars, Anita Botman, Marjan van den Braak, Harry Fabritius, Douwe Greydanus,
Henny van der Groep, Anneloes ter Horst, Tineke Horstman, Jan-Pieter de Krijger,
Martijn de Krijger, Marco van der Lee, Thea Nahuijsen, Jan Nanne, Ben Pronk,
Ad Roobeek, Matthew Sprangers, Eric de Vroome & Fred Weel
Voorkant : **PESTVOGEL**, foto: Henny van der Groep
Opmaak : Egbert Baars
Uitgave van : KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland
Datum : 14 februari 2024
Nummer : 2024-033HN/01RAP
Website : hoorn.knnv.nl
e-mail : secretaris@hoorn.knnv.nl

© 2024 KNNV afd. Hoorn/West-Friesland
Overname van delen van de tekst/foto's is toegestaan onder bronvermelding.

Index verslag

1	Inleiding	5
2	Vogels	
	2.1 Gegevensbronnen	7
	2.2 Welke vogels zijn er gezien in 2023?	8
	2.3 Verslag Huiszwaluwen 1992-2023	12
	2.4 Broedvogelinventarisatie "De Hulk", "De Kogen" & "De Zeevang"	15
	2.5 Inventarisatieverslag van de broedvogels 1982-2023 in de "Mijzenpolder"	22
	2.6 Soortendag 2023	24
	2.7 Midwintertelling 2023	29
	2.8 Broedvogeltellingen 2010-2023, familie Vrolijk, De Klaverhoeve, Oosthuizen	32
	2.9 Pestvogels in Hoorn	37
3	Geleedpotigen	
	3.1 Insecten – Dagvlinders 2023	39
	3.2 Insecten – Nachtvinders 2023	41
	3.3 Insecten – Libellen en juffers 2023	46
	3.4 Insecten – Overige 2023	47
	3.5 Geleedpotigen – Overige 2023	56
4	Planten	
	4.1 Jaarverslag Plantenwerkgroep 2023	59
5	Paddenstoelen	
	5.1 Paddenstoelen 2023	63
	5.2 Bericht Paddenstoelenwerkgroep IVN	64
6	Vissen	
	6.1 Vissen waarnemingen 2023	67
7	Zoogdieren	
	7.1 Zoogdierenwerkgroep	69
	7.2 Resultaat Uilenballenpluizen 2023	70
	7.3 Zoogdieren waarnemingen 2023	72
	7.4 Vleermuisonderzoek Blokker, Zwaag & Hoorn 2017-2023	73
8	Overigen	
	8.1 Overige waarnemingen 2023	
	8.2 Landje van Naber een plaats waar je bezig kan zijn met het landschap	81
	8.3 Natuurwerkdag op het Landje van Naber	85
	8.4 Het weer van 2023 in Hensbroek	98
	8.5 Organisatie KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland	100

DENNENVLAMHOED, foto: Marco van der Lee

1 *Inleiding*

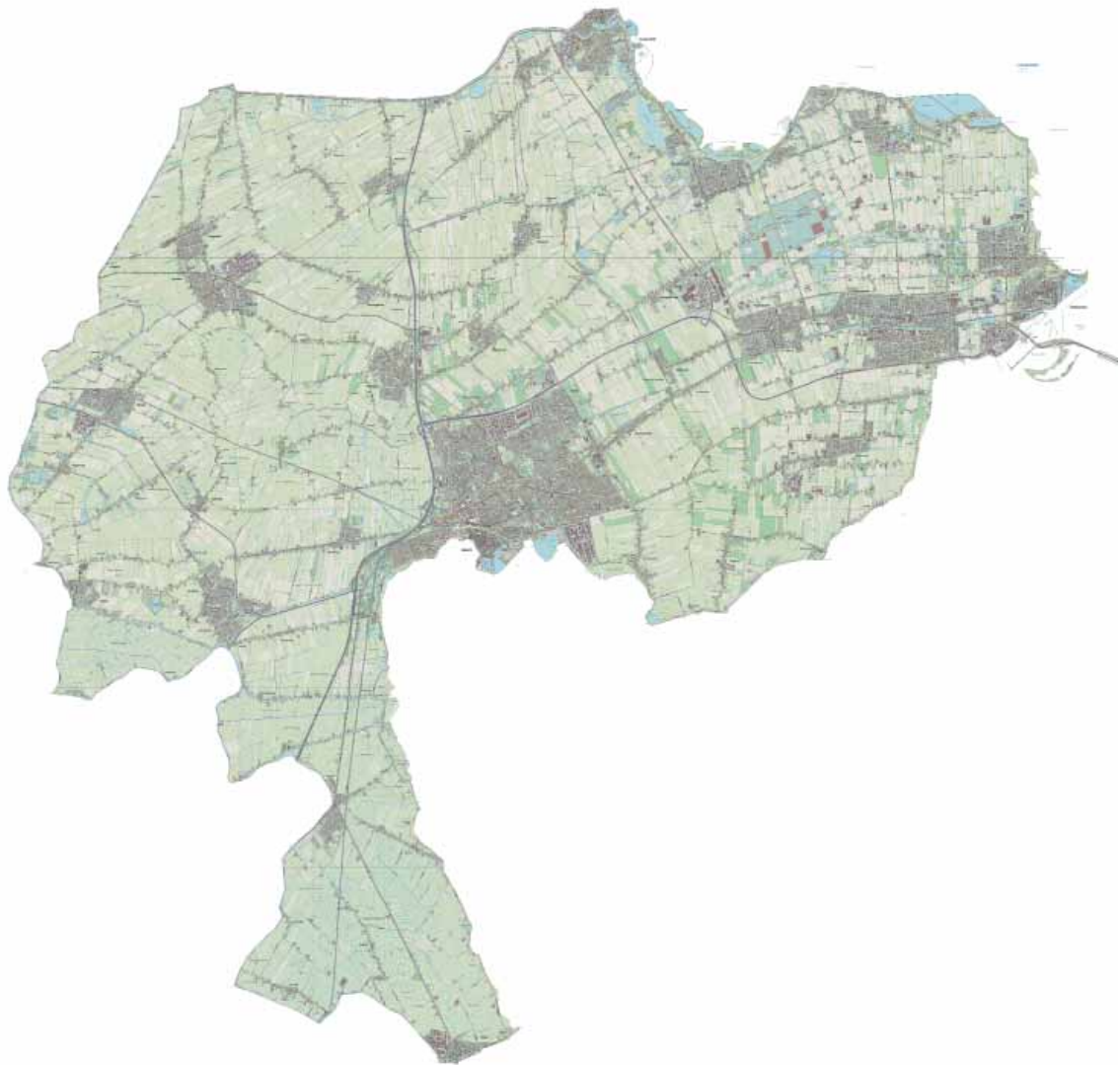
Dit is het digitale Natuurhistorisch Jaarverslag van de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland. Ook dit jaar zijn we er weer in geslaagd om een jaarverslag te maken van de gegevens die verzameld werden in het jaar 2023.

Net als vorige jaren een verslag met heel veel vogelwaarnemingen. Naast de vogels is er dit jaar ook veel aandacht geschonken aan de twee- en vliesvleugeligen en aan paddenstoelen. De andere groepen zijn met veel belangstelling bekeken.

Dit verslag is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken: Hoofdstuk 1: Inleiding, Hoofdstuk 2: Vogels, Hoofdstuk 3: Geleedpotigen, Hoofdstuk 4: Planten, Hoofdstuk 5: Paddenstoelen, Hoofdstuk 6: Vissen, Hoofdstuk 7: Zoogdieren & Hoofdstuk 8: Overigen.

Wij hopen dat je het met aandacht leest. Als je denkt dat je het jaarverslag van 2024 kunt verrijken met jouw eigen waarnemingen, dan ontvangen wij die graag van je.

Jan-Pieter de Krijger / Egbert Baars

Waarnemingsgebied KNNV afd. Hoorn/West-Friesland
Bron: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl

2 *Vogels*

2.1 *Gegevensbronnen*

De KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland heeft al meer dan twintig jaar een vogelwerkgroep. Om een beeld te geven waar alle gepresenteerde vogelgegevens vandaan komen is het noodzakelijk om alle activiteiten van deze werkgroep in kaart te brengen. De werkgroep bestaat uit ongeveer vijftientig, min of meer, actieve vogelaars. De gegevens zijn voor een groot deel afkomstig van de werkgroepleden.

Losse waarnemingen

Dit zijn veldwaarnemingen van individuele leden die niet geplaatst kunnen worden in het kader van een telactiviteit. Dit type waarneming is heel gevarieerd en betreft meestal bijzondere waarnemingen. Tot deze groep waarnemingen behoort ook informatie uit publicaties (dagbladen, vogeltijdschriften) en via-via waarnemingen.

Broedvogelinventarisaties

Dit zijn inventarisaties die gecoördineerd worden door Sovon en waar leden van onze werkgroep aan deelnemen. In veel gevallen zijn het natuurgebieden in eigendom van Staatsbosbeheer. In alle gevallen betreffen dit monitoringsgebieden. Waardoor de inventarisaties in deze gebieden reeds een lange reeks van jaren worden uitgevoerd. Het is van groot belang dat deze inventarisaties (blijvend) worden voortgezet.

Oosterkoog	Ben Pronk
De Hulk / Bedijkte Waal / Rietkoog / Floriskoog	Peter de Lange
Schardammerkoog	Ben Pronk
Middellie	Diane Muts & Ab van Dorp
Zeevang reservaat	Ko van Gent & Eric de Vroome
Mijzenpolder	Harry Fabritius
MUS Lutjebroek	Ad Roobeek

Een andere projectmatige aanpak van broedvogelinventarisatie wordt gevormd door:

Huiszwaluwenonderzoek	Vogelwerkgroep
-----------------------	----------------

Gebiedstellingen

Dit zijn tellingen van de aantallen per soort in een bepaald gebied. Dit kan een slaapplek zijn of een Important Bird Area (IBA) of gewoon een leuk gebied. De gebiedstelling kan ook in het kader van een bepaalde soort(en) of item worden uitgevoerd zoals:

Maandelijks IBA-telling Zeevang (wintermaanden)	Vogelwerkgroep
Midwintertelling	idem

N.B. Niet van elke genoemde activiteit wordt verslag gedaan in dit rapport.

BLAUWBORST, foto: Douwe Greydanus

2.2 Welke vogels zijn er gezien in 2023?

In 2023 zijn er 174 soorten gemeld. Dat zijn er 4 minder dan vorig jaar, 1 soort minder dan in 2021 en 6 meer dan in 2020. Daarnaast zijn er 8 exoten waargenomen, 2 hybriden, 5 ondersoorten en 3 ontsnapte gedomesticeerde soorten.

De soort die het meeste is waargenomen met 271.802 exemplaren is de **SMIENT**. Op zich natuurlijk niet zo gek als de afdeling daar 6 maanden per jaar extra aandacht geeft aan deze soort in Polder Zeevang. Op nummer 2 staat de **BRANDGANS** met 96.013 exemplaren, nummer 3 is de **GRAUWE GANS** met 65.991 vogels, nummer 4 is de **SPREEUW** met 60.239 individuen en de top 5 wordt afgesloten met de **KIEVIT** waarvan er 56.409 zijn geteld. Van 12 soorten werd maar 1 waarneming gemeld.

De eerste soorten die in 2023 op 1 januari zijn gemeld en er een beetje bovenuit steken zijn de **GROENE SPECHT** en de **IJSVOGEL**. Verder vallen in januari de **GROTE MANTELMEEUW**, **KOLGANS**, **KRAMSVOGEL**, **KOPERWIEK**, **MIDDELSTE ZAAGBEK**, **NONNETJE** en **GROTE ZAAGBEK** op die op 3 januari zijn gezien. De **SIJS** van de 4de, **BRILDUIKER** en **SMELLEKEN** van 6 januari, de **TOENDRARIETGANZEN** van 13 januari, de **KLEINE ZWAAN** van de 19de. Echte wintersoorten die uiteindelijk weg zullen trekken.

Exoten		
soort	eerste datum	aantal
Grote Canadese gans	03-01-2023	1.709
Nijlgans	03-01-2023	4.489
Fazant	03-01-2023	552
Halsbandparkiet	06-01-2023	612
Kleine Canadese gans	09-01-2023	6.535
Mandarijneend	15-01-2023	5
Muskuseend	15-01-2023	17
Zwarte zwaan	15-01-2023	16
aantal soorten		8
aantal vogels		13.935

Hybrides		
soort	eerste datum	aantal
Hybride Grauwe gans x Grote Canadese gans	13-01-2023	1
Hybride Brandgans x Canadese gans	17-12-2023	15
aantal soorten		2
aantal vogels		16

Ondersoorten		
soort	eerste datum	aantal
Siberische braamsluiper	06-01-2023	4
Witkoppige staartmees	19-01-2023	1
IJslandse grutto	01-04-2023	17
Noordse kauw	03-08-2023	2
Witkopstaartmees	01-11-2023	2
aantal soorten		5
aantal vogels		26

Gedomesticeerd		
soort	eerste datum	aantal
Soepeend	05-01-2023	1.528
Soepgans	10-01-2023	971
Stadsduif	13-01-2023	112
aantal soorten		3
aantal vogels		2.611

Tabel 1: Exoten, hybrides, ondersoorten en gedomesticeerd

De soorten die januari echt de moeite van het vermelden waard zijn: de **PONTISCHE MEEUW**, **WATERRAL** en de **ROERDOMP** van 3 januari, de **CETTI'S ZANGER** (die steeds algemener lijkt te worden) van de 4de, de **ROODKEELDUIKER** en **ZEEAREND** van de 17de en de **GROTE BARMSIJS** van 18 januari. Op 6 januari werd er in Bovenkarspel een **SIBERISCHE BRAAMSLUIPER** opgemerkt in de achtertuinen van een nieuwbouwwijk. Een ondersoort van de **BRAAMSLUIPER** die broedt van Siberië tot aan China. Behoorlijk uit de richting maar bijzonder om hier opgemerkt te worden. Ik wil januari afsluiten met de **KERKUIL** van 22 januari, we weten dat ze er zijn maar er ook echt 1 zomaar tegenkomen is echt wat anders. In het hele jaar zijn er 16 gemeld.

Februari bracht op de 8ste **KLEINE RIETGANZEN**, een dag later de eerste **GRUTTO** gevolgd door de **KLEINE BARMSIJS** op 10 februari. Een **ZWARTKOPMEEUW** werd gezien op 19 februari en een overwinterende **OIEVAAR** werd gezien op de 21ste.

Maart startte met een **BOKJE** op de eerste dag, een **BONTE STRANDLOPER** die wat uit koers was werd gezien op 5 maart. Dé soorten van maart zijn toch wel de **RODE WOUW** van 15 maart en de **GROTE ZEE-EEND** van 24 maart.

April startte goed toen op de eerste dag een **RINGSNAVELEEND** die werd gezien in dezelfde groep eenden waar ook de **GROTE ZEE-EEND** in gezien werd. Twee knallers op 1 plek bij De Ven. De **ZOMERTALING** die ook op de 1 april werd gezien was weer terug van weggeweest. Op 2 april werd er een **GEELPOOTMEEUW** gezien en de **BOOMPIEPER** van 4 april was op doorreis. Twee mooie soorten op 9 april, de enige **BOSUIL** van 2023 en een **KROMBEKSTRANDLOPER**. Een doortrekkende **BEFLIJSTER** op 21 april en de eerste **HUISZWALUWEN** waren terug op 22 april en een dag later de eerste **GIERZWALUWEN**, de enige **GEKRAAGDE ROODSTAART** werd gezien op 24 april en 2 **STELTKLUTEN** op 27 april.

Een **KLEINE BONTE SPECHT** liet zich zien op 4 mei en de eerste en meteen laatste **NACHTEGAAL** kwam langs op 11 mei, de twee **GRAUWE KLAUWIJEREN** waren een verrassing op 24 mei.

Juni bracht geen nieuwe soorten en de enige nieuwe soort in juli was de **KROONEEND** op 9 juli.

Twee nieuwe soorten in Augustus. 4 **KLEINE STRANDLOPER's** op 5 augustus en een **VISAREND** op 23 augustus.

September leverde op de 2de 2 **PAAPJES** op, een **VELDUIL** op de 11de en een **KOEREIGER** op de 23ste. 2 **PURPERREIGERS** op 27 september en 16 **BAARDMANNETJES** op de 30ste.

Oktober leverde de enige **KEEP** op van 2023 en aan het einde van de maand zaten er 3 **PESTVOGELS** in Hoorn (zie voor meer info het stukje over de **PESTVOGELS** in dit verslag).

Op 16 november de laatste nieuwe soort voor 2023. 3 **ROTGANZEN** werden waargenomen.

Jan-Pieter de Krijger

ZWARTKOPMEEUWEN, foto: Marjan van den Braak

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

soort	eerste datum	aantal	soort	eerste datum	aantal
Ekster	01-01-2023	3.030	Sijs	04-01-2023	278
Groene specht	01-01-2023	1.008	Sperwer	04-01-2023	57
Huismsus	01-01-2023	4.094	Zwartkop	04-01-2023	121
Ijsvogel	01-01-2023	813	Goudplevier	05-01-2023	34.114
Kauw	01-01-2023	10.990	Startaar	05-01-2023	592
Koolmees	01-01-2023	1.696	Brilduiker	06-01-2023	509
Merel	01-01-2023	2.267	Groenling	06-01-2023	435
Pimpelmeeus	01-01-2023	959	Kleine mantelmeeuw	06-01-2023	207
Roodborst	01-01-2023	328	Putter	06-01-2023	1.341
Turkse tortel	01-01-2023	2.450	Smelleken	06-01-2023	4
Vink	01-01-2023	1.825	Watersnip	06-01-2023	505
Winterkoning	01-01-2023	514	Zanglijster	06-01-2023	207
Blauwe reiger	02-01-2023	1.268	Houtsnip	09-01-2023	22
Fuut	02-01-2023	5.650	Bergeend	10-01-2023	3.390
Grote bonte specht	02-01-2023	311	Roek	11-01-2023	43
Grote zilverreiger	02-01-2023	1.895	Blauwe kiekendief	13-01-2023	5
Knobbelzwaan	02-01-2023	3.308	Holenduif	13-01-2023	640
Meerkoet	02-01-2023	24.695	Toendrarietgans	13-01-2023	204
Zwarte kraai	02-01-2023	1.591	Veldleeuwerik	13-01-2023	221
Aalscholver	03-01-2023	15.171	Zilvermeeuw	13-01-2023	343
Brandgans	03-01-2023	96.013	Boomkruiper	14-01-2023	168
Buizerd	03-01-2023	371	Kleine zilverreiger	15-01-2023	21
Dodaars	03-01-2023	165	Pijlstaart	15-01-2023	544
Gaai	03-01-2023	296	Scholekster	15-01-2023	4.956
Graspieper	03-01-2023	656	Slechtvalk	15-01-2023	18
Grauwe gans	03-01-2023	65.991	Topper	15-01-2023	4.789
Grote mantelmeeuw	03-01-2023	36	Wulp	15-01-2023	5.931
Grote zaagbek	03-01-2023	1.309	Geoorde fuut	17-01-2023	13
Heggenmus	03-01-2023	305	Roodkeelduiker	17-01-2023	1
Houtduif	03-01-2023	3.646	Zeearend	17-01-2023	13
Kievit	03-01-2023	56.409	Grote barsmsijs	18-01-2023	7
Kokmeeuw	03-01-2023	40.161	Grote lijster	18-01-2023	1
Kolgans	03-01-2023	49.530	Ringmus	18-01-2023	237
Koperwiek	03-01-2023	2.274	Vuurgoudhaan	18-01-2023	12
Krakeend	03-01-2023	12.952	Casarca	19-01-2023	5.421
Kramsvogel	03-01-2023	6.667	Kleine zwaan	19-01-2023	10
Kuifeend	03-01-2023	27.370	Goudhaan	20-01-2023	51
Middelste zaagbek	03-01-2023	468	Ransuil	21-01-2023	41
Nonnetje	03-01-2023	385	Kerkuil	22-01-2023	16
Pontische meeuw	03-01-2023	82	Kleine rietgans	08-02-2023	6
Rietgors	03-01-2023	235	Grutto	09-02-2023	3.082
Roerdomp	03-01-2023	42	Kleine barsmsijs	10-02-2023	18
Slobeend	03-01-2023	4.444	Tureluur	10-02-2023	551
Smient	03-01-2023	271.802	Appelvink	13-02-2023	3
Spreeuw	03-01-2023	60.239	Witte kwikstaart	13-02-2023	366
Stormmeeuw	03-01-2023	6.709	Steenuil	14-02-2023	20
Tafeleend	03-01-2023	5.012	Lepelaar	19-02-2023	999
Torenvalk	03-01-2023	279	Zwartkopmeeuw	19-02-2023	152
Waterhoen	03-01-2023	3.156	Bruine kiekendief	20-02-2023	68
Waterpieper	03-01-2023	158	Ooievaar	21-02-2023	17
Waterral	03-01-2023	231	Tijftjaf	27-02-2023	299
Wilde Eend	03-01-2023	14.117	Witgat	28-02-2023	43
Wintertaling	03-01-2023	2.540	Bokje	01-03-2023	14
Cetti's zanger	04-01-2023	187	Bonte strandloper	05-03-2023	48
Havik	04-01-2023	38	Patrijs	08-03-2023	2
Kneu	04-01-2023	207	Rode wouw	15-03-2023	1

Tabel 1: Soorten

soort	eerste datum	aantal	soort	eerste datum	aantal
Roodborsttapuit	15-03-2023	5	Koekoek	26-04-2023	54
Bontbekplevier	17-03-2023	20	Visdief	26-04-2023	310
Kemphaan	17-03-2023	725	Kleine karekiet	27-04-2023	
Kluut	17-03-2023	1.633	Steltkluut	27-04-2023	2
Grote zee-eend	24-03-2023	8	Bosruiter	29-04-2023	15
Boerenzwaluw	26-03-2023	1.300	Sprinkhaanzanger	29-04-2023	5
Dwergmeeuw	26-03-2023	688	Zwarte stern	29-04-2023	3
Fitis	01-04-2023	131	Grasmus	30-04-2023	14
Kleine plevier	01-04-2023	10	Kleine bonte specht	04-05-2023	1
Oeverzwaluw	01-04-2023	1.492	Oeverloper	05-05-2023	47
Rietzanger	01-04-2023	371	Boomvalk	11-05-2023	9
Ringsnaveleend	01-04-2023	2	Nachtegaal	11-05-2023	1
Zomertaling	01-04-2023	3	Spotvogel	22-05-2023	1
Zwarte roodstaart	01-04-2023	15	Bosrietzanger	24-05-2023	18
Zwarte ruitier	01-04-2023	15	Grauwe klauwier	24-05-2023	2
Geelpootmeeuw	02-04-2023	4	Regenwulp	26-05-2023	3
Boompieper	04-04-2023	1	Krooneend	09-07-2023	1
Gele kwikstaart	05-04-2023	48	Kleine strandloper	05-08-2023	4
Snor	05-04-2023	14	Visarend	23-08-2023	8
Tuinfluitier	08-04-2023	48	Paap	02-09-2023	2
Blauwborst	09-04-2023	22	Velduil	11-09-2023	3
Bosuil	09-04-2023	1	Koereiger	23-09-2023	11
Krombekstrandloper	09-04-2023	3	Grote gele kwikstaart	27-09-2023	10
Braamsluipeer	17-04-2023	27	Purperreiger	27-09-2023	3
Groenpootruiter	19-04-2023	4	Baardman	30-09-2023	16
Beflijster	21-04-2023	1	Zilverplevier	16-10-2023	6
Rouwkwikstaart	21-04-2023	2	Keep	21-10-2023	1
Huiszwaluw	22-04-2023	3.170	Kuifduiker	22-10-2023	3
Gierzwaluw	23-04-2023	1.450	Pestvogel	26-10-2023	52
Rosse Grutto	23-04-2023	1	Rotgans	16-11-2023	4
Tapuit	23-04-2023	11	aantal soorten		174
Gekraagde roodstaart	24-04-2023	1	aantal doorgegeven waarnemingen		901.482

Tabel 2: Soorten

PESTVOGEL, foto: Martijn de Krijger

2.3 Verslag Huiszwaluwproject 1992-2023

Oostelijk West-Friesland en de Zeevang

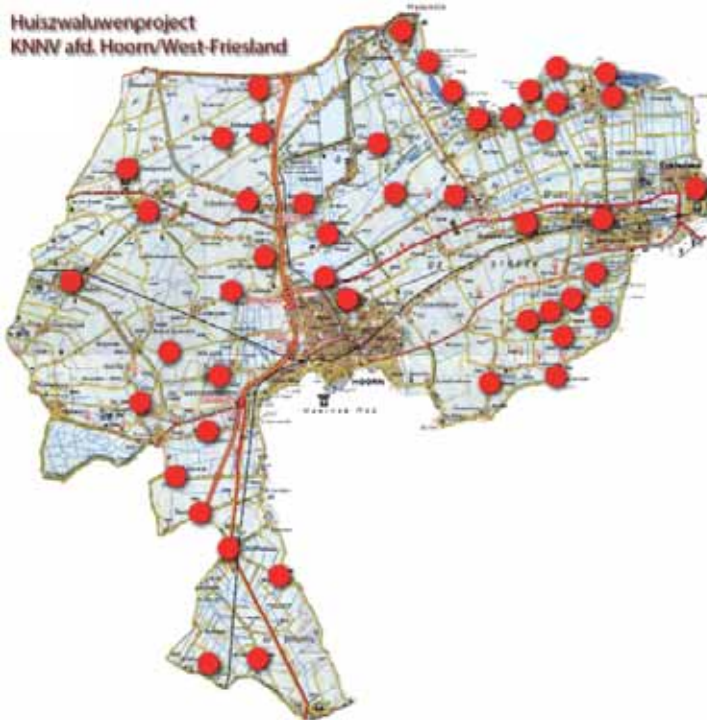
Dit jaar hebben wij voor de 33ste keer de Huiszwaluwnesten in de Zeevang en West-Friesland geteld. Zonder de hulp van de tellers(sters) was dit niet mogelijk geweest. We willen hen hierbij dan ook hartelijk danken voor hun bijdrage.

De gegevens van 1992 tot en met 2023

Plaats \ Jaar	1992	1997	2002	2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aartswoud	9	4	0	0	17	12	12	5	7	9	11	9	9	6	5	4
Abbekerk	10	0	9	3	3	9	9	15	19	24	17	24	28	23	30	31
Andijk	162	239	135	83	79	90	95	81	101	137	138	115	77	86	56	43
Avenhorn	24	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Baarsdorpermeer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beets	0	0	0	9	11	5	8	19	18	18	78	90	88	54	33	40
Benningbroek		0	0	0	4	32	32	6	8	7	5	4	9	6	17	8
Berkhout	16	17	11	9	38	42	65	64	54	73	78	88	97	70	104	86
Bobeldijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bovenkarspel	26	26	30	44	34	27	24	25	27	29	22	28	17	11	11	3
De Goorn	12	22	29	31	45	36	56	46	39	51	45	51	47	35	32	48
De Weere	35	11	31	42	21	11	7	16	20	30	36	37	56	46	25	24
Enkhuizen	173	160	92	77	92	43	43	44	55	31	76	45	45	15	23	46
Gouwe	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grootebroek	3	11	7	14	31	15	23	16	13	21	26	17	14	11	18	12
Grosth. / Scharwoude	15	19	24	8	6	3	7	10	11	11	11	15	9	9	9	6
Hauwert	24	13	15	14	26	22	21	33	29	13	4	5	6	0	10	9
Hem	26	30	7	16	13	7	5	8	12	3	12	15	21	2	14	20
Hensbroek	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hobrede	1	0	0	0	5	5	5	6	7	5	4	3	7	3	4	3
Hoogkarspel / Lutjebroek	0	3	6	17	29	30	33	34	37	38	31	20	29	35	36	50
Hoogwoud	7	17	20	10	9	6	10	8	22	42	12	15	13	14	7	9
Hoorn	48	21	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kwadijk	16	34	7	10	42	38	23	26	32	24	25	25	16	19	27	37
Lambertschaag	9	3	5	1	20	14	20	18	19	18	17	21	11	20	23	21
Medemblik	55	69	24	29	55	81	84	52	21	22	6	6	6	6	12	10
Middelle	2	7	11	39	74	78	67	56	49	50	63	83	75	49	63	61
Midwoud	0	12	0	0	0	4	7	12	23	34	31	13	30	13	4	24
Nibbixwoud	9	12	5	50	29	32	23	28	37	30	34	44	40	48	57	51
Obdam	21	18	8	13	50	52	49	45	34	32	27	31	25	11	14	16
Onderdijk	11	37	11	31	33	35	37	36	50	73	60	65	79	62	32	25
Oosterblokker	0	4	0	0	0	0	0	0	7	6	8	3	3	3	2	7
Oosterdijk			0	0	0	0	0	0	0	37	0	0	0	0	0	0
Oosterleek		7	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Oosthuizen	11	28	19	17	20	11	25	4	38	72	82	94	63	46	39	46
Oostwoud		14	5	7	9	1	1	4	9	5	4	3	3	3	0	2
Opmeer / Spanbroek	50	41	17	34	15	14	29	20	26	43	42	48	56	49	48	40
Opperdoes	4	14	4	0	0	0	0	0	4	10	11	13	11	14	16	16
Oudendijk	0	0	13	29	13	14	3	4	3	9	32	32	30	24	19	17
Schardam	11	23	15	0	0	0	0	0	22	20	24	30	20	4	7	21
Schellinkhout	16	5	0	0	0	0	0	0	0	3	4	0	0	0	1	3
Sijbekarspel	8	15	12	35	34	6	32	30	33	32	28	38	33	17	8	10
Spierdijk	14	5	2	2	3	7	11	12	33	27	19	26	49	58	62	77
Twisk		13	2	0	0	13	13	14	15	22	30	26	41	30	21	27
Ursem	19	5	0	0	20	13	3	3	21	14	16	55	24	20	8	20
Venhuizen	0	84	92	64	65	60	57	53	27	28	28	25	25	18	21	23
Wadway		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Warder	9	10	15	57	69	56	57	57	40	47	36	49	62	57	76	65
Wervershoof	59	38	14	20	29	39	56	67	77	93	66	96	79	13	47	27
Westerblokker	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	8	0	0	0	0	0
Westwoud / Oudijk	5	0	1	0	8	31	41	25	30	49	30	63	45	5	14	12
Wijdene	36	54	23	10	48	62	97	83	70	100	78	63	51	41	47	68
Wogmeer		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wognum	20	8	4	0	19	31	36	46	48	10	30	11	12	8	9	6
Zandwerven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	10	10	2	8	17
Zuldermeer		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zwaag	28	10	5	0	25	18	22	26	29	45	29	45	44	50	41	50
Zwaagdijk-Oost		13	9	14	27	28	34	39	39	33	19	13	22	15	20	17
Zwaagdijk-West	5	2	15	20	25	15	26	31	26	34	6	15	22	17	55	42
totaal	1023	1174	763	860	1195	1148	1308	1227	1344	1559	1499	1625	1561	1145	1233	1300

Aan de linkerzijde is de voor- dan wel achteruitgang van het aantal nesten t.o.v. het voorgaande jaar weergegeven.

- + = meer huiszwaluwnesten,
- = minder huiszwaluwnesten,
- o = hetzelfde aantal huiszwaluwnesten

Kaart met Huiswaluw-nesten

Dit seizoen zijn voor de 33ste keer oprij 26 tellers op pad gegaan om de bezette nesten van de **HUISZWALUW** in kaart te brengen. Tellers, onze hartelijke dank daarvoor. Zonder deze groep redden wij het niet.

Het broedseizoen begon erg laat, mogelijk door de droogte en het kille voorjaar, waardoor de insecten die als voedsel dienen, niet of nauwelijks vlogen en dat voelen de **HUISZWALUWEN** feilloos aan. 2023 gaat de boeken in als een heel ander jaar dan het jaar 2022. Dat was behoorlijk warm.

Nu alle gegevens binnen zijn blijkt dat dit jaar 67 nesten meer bezet zijn geweest dan in het jaar 2022.

In Twisk heeft de woningstichting De Schakel, na overleg, nestkommen opgehangen waarvan er diverse bezet werden door

de **HUISZWALUWEN** en de bewoners er geen overlast van ondervonden. Helaas wenste een bewoner van het Oude Postkantoor in Medemblik geen gezellig kwetterende **HUISZWALUWEN** met hun nesten bij zijn woning en verwijderde hij die. Daarover is de OD (Omgeving dienst) in kennis gesteld en die hebben hem bevolen nestkommen op te hangen voor het seizoen 2024. Helaas dat er mensen zijn, die geen rekening wensen te houden met deze kwetsbare vogels. Stel je voor, poep op de tegels!!!

Sovon

Onze gegevens zijn ook weer ingevoerd in de landelijke database van Sovon (Stichting Vogelonderzoek Nederland). Die kan uiteindelijk een conclusie trekken uit de aantallen die dit jaar gebroed hebben.

Douwe Greydanus / Egbert Baars

contactgegevens:

Julianastraat 9

1619 XG Andijk

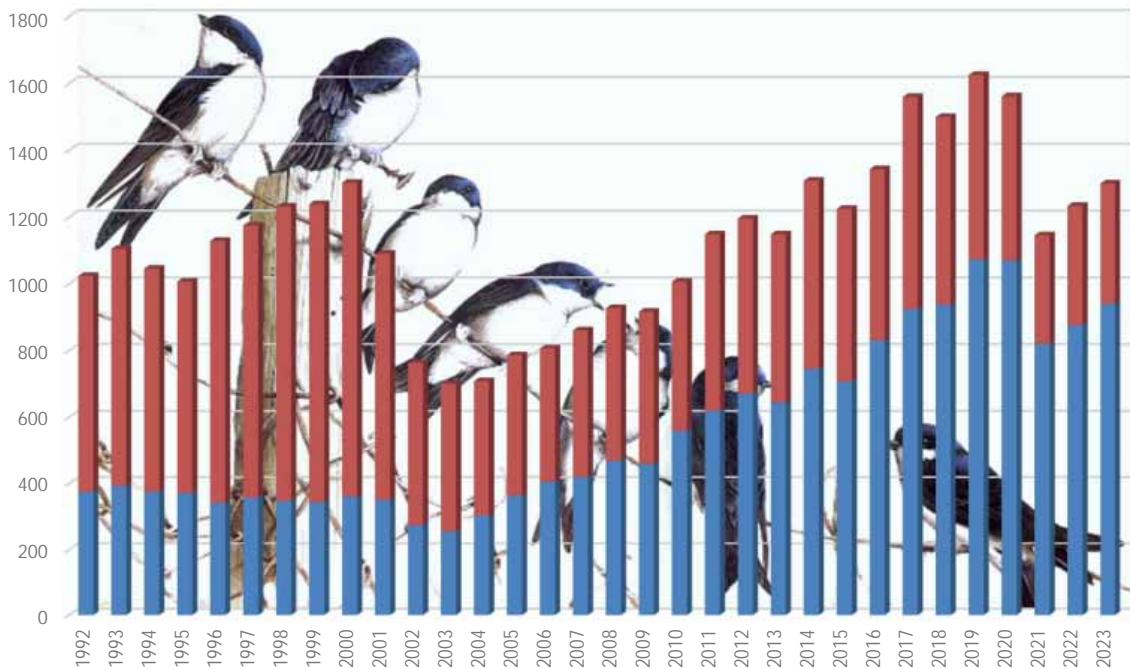
Telefoon: 0228 72 01 19

Mobiel: 06 147 34 554

E-mail: d.greydanus@quicknet.nl

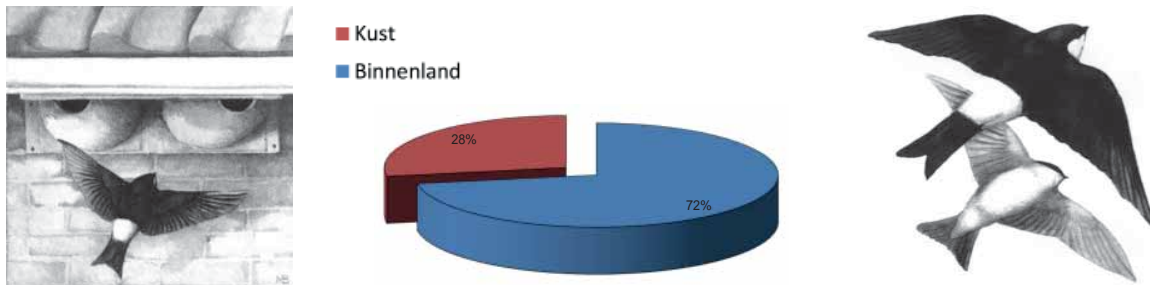

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

In de bovenstaande grafiek zijn de totalen over de jaren 1992 tot en met 2023 weergegeven, tevens zijn de nesten die in het binnenland en langs de kust zichtbaar gemaakt.

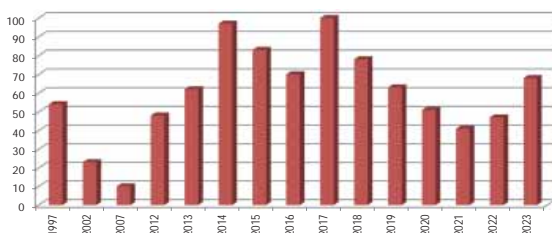
In de onderstaande figuur is het percentage nesten in het binnenland en langs de kust weergegeven.

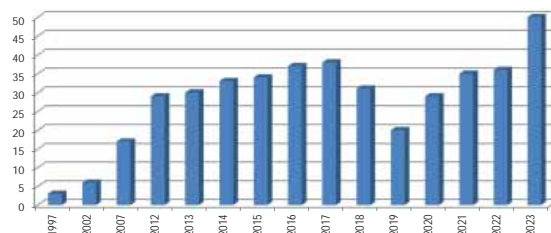
In de onderstaande tabel is de toe- en afname in ons gebied weergegeven.

<i>Aartswoud (afname 1)</i>	<i>Hauwert (afname 1)</i>	<i>Onderdijk (afname 7)</i>	<i>Ursem (toename 12)</i>
<i>Abbekerk (toename 1)</i>	<i>Hem (toename 6)</i>	<i>Oosterblokker (toename 5)</i>	<i>Venhuizen (toename 2)</i>
<i>Andijk (afname 13)</i>	<i>Hobrede (afname 1)</i>	<i>Oosthuizen (toename 7)</i>	<i>Warder (afname 11)</i>
<i>Beets (toename 7)</i>	<i>Hoogkarspel / Lutjebroek (toename 14)</i>	<i>Oostwoud (toename 2)</i>	<i>Wervershoof (afname 20)</i>
<i>Benningbroek (afname 9)</i>	<i>Hoogwoud (toename 2)</i>	<i>Opmeer / Spanbroek (afname 8)</i>	<i>Westwoud / Oudijk (afname 2)</i>
<i>Berkhout (afname 18)</i>	<i>Kwadijk (toename 10)</i>	<i>Opperdoes (toename 2)</i>	<i>Wijdnes (toename 21)</i>
<i>Bovenkarspel (afname 8)</i>	<i>Lambertschaag (afname 2)</i>	<i>Oudendijk (afname 2)</i>	<i>Wognum (afname 3)</i>
<i>De Goorn (toename 16)</i>	<i>Medemblik (afname 2)</i>	<i>Schardam (toename 14)</i>	<i>Zandwerven (toename 9)</i>
<i>De Weere (afname 1)</i>	<i>Middelie (afname 2)</i>	<i>Schellinkhout (toename 2)</i>	<i>Zwaag (toename 9)</i>
<i>Enkhuizen (toename 23)</i>	<i>Midwoud (toename 20)</i>	<i>Sjibekarspel (toename 2)</i>	<i>Zwaagdijk-Oost (afname 3)</i>
<i>Grootebroek (afname 6)</i>	<i>Nibbixwoud (afname 6)</i>	<i>Spierdijk (toename 15)</i>	<i>Zwaagdijk-West (afname 13)</i>
<i>Grosth. / Scharwoude (afname 3)</i>	<i>Obdam (toename 2)</i>	<i>Twisk (toename 6)</i>	

Wijdnes

Hoogkarspel

2.4 Inventarisatieverslag van de broedvogels van “De Hulk”, “De Kogen” & (reservaat) “De Zeevang”

Hieronder wordt per gebied een overzicht van de telgegevens weergegeven. De gebieden zijn veelal vanaf 1985 jaarlijks geïnventariseerd.

Overzichtskartaal reservaatgebied Kogen en Hulk

De Hulk

8 ha grasland. Teller: Peter de Lange.

DE HULK	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Fuut						1	2	1	1	2	1	2	4	5	4	2	2	3	1	
Knobbelzwaan							1													
Grauwe gans						4	4	26	8	14	1	9	9	9	11	19	23	28	20	
Soepgans				8	15	16	4	8	6	1		1	1	1			1		1	
Kolgans							3	2												
Brandgans					10	42	30	24	8	14	9	2	3			1				
Kleine Canadese gans				4	60	48	30	36	55	126	72	26	14	14	7	23	27	20	8	
Nijlgans						2	2	1	1	3	1	3	2	2	2	1	2	1		
Bergeend									1	1	1	1	1	1	1	4	1	3	5	
Slobeend	1	3	2	4	1	1	1			1	1	1		2	1	2	3	2	1	
Zomertaling		1																		
Wintertaling				1																
Krakeend						3	1	2	1	2	2	2		5	9	7	5	6	4	
Wilde eend									4	4	5	2	3	5	5	6	5	7	5	
Soepeend															1		1	1		
Tafeleend								1	3	1	1	1								
Kuifeend						4	4	4	2	3	4	6			3	1				
Scholekster	1	2	2	1	3	3	3	3	4	3	2	1		3		2	1	2	2	
Kluut			5	10	5								1			2	2	1	5	
Kleine plevier		3	1			1	1													
Kievit	18	16	20	18	20	15	16	12	10	10	10	9	7	10	11	11	9	6	7	
Grutto	2	2	12	15	16	8	6	3	2	2	1	1	4	3	4	3	3	3		
Tureluur	8	13	11	18	15	10	11	9	8	7	2	4	2	3	5	4	5	4	5	
Visdief					16	50	35	20	16			1		1					1	
Kokmeeuw					8	450	550	500	485	200						26	27			
Zwartkopmeeuw							3	2	4											
Fazant																			1	1
Meerkoet									2	2	2	1	1	4	5	8	5	5	5	
Waterhoen								2	1	2	2	1	2	3	2		1	1	3	
Boerenwaluw																			3	2
Gele kwikstaart								2	1											
Witte kwikstaart																			1	
Winterkoning																				1
Kleine karekiet										1	1				1	2	2	2	4	
Bosrietzanger																1		1	1	
Rietzanger											2	1			1	2	2	1	1	
Roodborsttapuut												1	1	1	1	1				
Rietgors												1	1	1	1	1	2	2	1	

Tabel 1: Vastgestelde territoria De Hulk

Bedijkte Waal

2 ha nat grasland. Teller: Peter de Lange.

BEDIJKTE WAAL	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Fuut					1			1	1	1		1	1	1	1					
Dodaars																				
Knobbelzwaan					1	1														
Nijlgans										1			1	1					1	
Grauwe gans						10		8	6	12	3	5	6	9	6	5	4	5	2	
Soepgans										1		2			1					
Brandgans										2										
Bergeend								2	2	2	1		1	1	1	1	1		1	
Zomertaling																1				
Krakeend						1	1		1	1	1	3		1	2	1	1			
Slobeend						2	2	1	2	1	1	3	2	2	2	4	1	1		
Kuifeend						3			8	3				2		4				
Tafeleend								1	1							2		1		
Wilde eend						2				1						2				
Soepeend										2	2	3	3	4	4	6	3	3	2	
Meerkoet						1	2		1	3	5	4	4	4	4	4	2	2	1	
Waterhoen							1		1	2		1		1	1					
Scholekster		1	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	3	2	1	1	1	
Kievit		2	3	5	5	7	8	6	5	5	7	5	5	6	4	1	2	1	2	
Watersnip						1														
Grutto		2	2	1	2	4	4	7	5	5	2	3	2	2	2	1	2		1	
Tureluur		2	3	4	5	4	5	4	4	4	4	3	3	7	2	2	1	1	1	
Kluut																	1			
Veldleeuwerik																				
Graspieper																				
Gele kwikstaart								1	1	1		1								
Witte kwikstaart											1								1	1
Rietzanger													1	1					1	
Kleine karekiet										1		1	1	2	2	1				
Rietgors								1	1				1	1	1				1	

Tabel 2: Vastgestelde territoria Bedijkte Waal

Rietkoog

23 ha grasland. Teller: Peter de Lange.

RIETKOOG	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fuut					1		1	1	1	2	2	2	1	4	1	3	2	2	1
Knobbelzwaan						8	4	15	12	25	13	4	7	10	8	9	11	10	10
Grauwe gans					12	2	9	6	10	7	4	3	1	2	1	1			2
Soepgans					1	1	1	1	8	2		1	1	1	3	1	1	2	2
Canadese gans					8			2	4		1							2	
Brandgans					2	2	1	2	2			2	2	3	2	2	2	1	2
Nijlgans					1	1	1	1	2			2	2	3	2	1	3	3	
Bergeend										4		3	1	5	4	3	4	6	1
Wilde eend										1			2	1		1	1		
Soepeend																			
Slobeend	6	6	4	6	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2		1	2	5	
Wintertaling														1			1		
Zomertaling	1																		
Krakeend				1	4	3	3	3	4	3	1	1	2	4	1	1	7	2	1
Kuifeend					3	1	1			2				1					
Smient																			
Fazant										1				1	1		2	1	1
Koekoek										1									
Meerkoet										3		1	1	6	3	4	6	6	3
Waterhoen										1			1	1				1	
Schalekster	9	10	9	10	8	5	4	6	5	6	6	5	5	5	2	4	3	4	2
Kievit	41	31	37	38	16	24	27	28	26	26	32	21	27	21	14	12	13	15	10
Kleine plevier														2	1			2	1
Kluut																			
Grutto	36	47	45	62	38	45	49	40	42	36	21	21	21	16	4	5	3	3	2
Tureluur	26	22	19	33	16	18	17	16	13	17	15	13	11	11	4	5	6	5	2
Veldleeuwerik	7	5																	
Graspieper	6	2																	
Visdief					4						1								
Winterkoning												1	1	1					1
Rietzanger												1	2	1	2	1	2	3	1
Kleine karekiet												1	1	1	1	1	1	2	2
Bosrietzanger														1	1		1	1	1
Blauwborst															1			1	1
Huismus																			2
Koolmees																			1
Bardman																		1	
Gele kwikstaart									1			1	2		1				1
Witte kwikstaart														2	2	2	1	2	
Tuinfluitier																			1
Zwartkop																			1
Vink																			1
Rietgors												1	1	2	3	2	2	1	2

Tabel 3: Vastgestelde territoria Rietkoog

Schardammerkoog

47 ha grasland (14 ha van Staatsbosbeheer). Teller: Ben Pronk.

SCHARDAMMERKOOG, 1984 t/m 2000 betreft alleen noordelijke deel, 2001 tot heden de gehele Schardammerkoog	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grauwe gans														8	5	5	7	26	6
Kleine Canadese gans																		2	3
Nijlgans							1					1	1		1	2	2	3	2
Bergeend						1	2	2		1	1				3	1	1	3	3
Slobeend	5	4	5	5	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	2	3	3
Zomertaling		1		2													1		
Krakeend				2	6	6	7	6	3	4	2	5	4	2	3	6	4	4	5
Kuifeend						1													1
Tafeleend															1				
Wilde eend						?	8	5	4	2	2	3	5	4	5	4	3	1	3
Soepeend																			1
Schalekster	10	6	5	4	6	4	4	5	3	6	4	5	6	6	5	5	3	5	9
Kievit	27	19	23	19	26	23	39	23	22	20	27	30	27	19	26	25	27	39	31
Grutto	17	18	33	28	33	21	29	23	22	20	19	19	22	18	13	17	15	17	12
Tureluur	14	8	10	11	12	10	10	7	8	7	5	8	8	4	3	4	3	5	14
Fazant																			1
Meerkoet						?	5	?	1	2	2	4	7	4	6	4	3	6	8
Waterhoen																		1	2
Veldleeuwerik	12	6																	
Graspieper	4			2	1										1	1			
Wintertaling				1															
Visdief						5				4									
Kokmeeuw																			
Witte kwikstaart																		1	
Gele kwikstaart					1				1								1	1	

Tabel 4: Vastgestelde territoria Schardammerkoog

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Oosterkoog

34 ha grasland. Teller: Ben Pronk.

OOSTERKOOG	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Knobbelzwaan					1										1				
Grauwe gans								4	9	169	119	51	345	63		138	106	10	14
Soepgans																2			
Brandgans													1		1	5	1		1
Grote Canadese gans												2		1	2		4	2	4
Nijlgans																			
Bergeend					3	1	2	1	3	3	3	1					5	1	1
Slobeend	7	2	1	9	6	1	1	4	1	1		1		1	4	2	1	3	4
Zomertaling					1		1												
Wintertaling					1														1
Krakeend				1	7	7	4	4	3	4	3	4	2	6	5	4	3	2	4
Wilde eend									4	3	5	14	9	13	16	13	9	3	3
Soepeend																			1
Kuifeend						3													
Smient															1				
Fazant																			2
Meerkoet												10	7	15	12	14	8	5	7
Waterhoen																4	2	3	3
Scholekster	10	5	4	6	7	4	5	2	2	1	4	4	7	9	7	8	8	3	6
Bontbekplevier															1				
Kievit	43	12	31	54	18	22	16	19	17	21	48	37	39	31	32	20	28	20	19
Kleine plevier																			1
Grutto	28	28	25	45	28	24	25	24	10	13	16	20	10	6	9	5	12	4	9
Tureluur	11	14	17	26	16	17	15	39	7	24	19	16	12	13	20	9	23	9	13
Kluut																			1
Watersnip																1			
Visdief															1				
Veldleeuwerik	10	1																1	
Graspieper	2														2	1	2		
Rietzanger																			1
Witte kwikstaart											1	4	3						
Gele kwikstaart				1										2			4		1

Tabel 5: Vastgestelde territoria Oosterkoog (grasland)

Zeevang

Het reservaat, 200 ha grasland. Tellers: Ko van Gent en Eric de Vroome.

ZEEVANG, inventarisaties t/m 2005 uitgevoerd door Siem Koops; vanaf 2006 door Ko van Gent en Eric de Vroome	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Knobbelzwaan							2	1				1	1		1					
Grauwe gans					?	50	50	70	101	135	69	117	120	48	198	132	106	103	104	
Brandgans							2	1		1	5		1	1				2		
Grote Canadese gans						8	3	2	4	7	5				7	1	2	4	14	
Kleine Canadese gans													8	5		4	2		1	
Nijlgans						5	5	2	6	11	12	2	6	8	9	12	10	15	12	
Bergeend					?	5	11	5	5	4	9	10	12	8	35	9	13	16	16	
Slobeend	16	10	8	13	12	13	21	12	14	8	10	16	27	29	44	15	27	30	28	
Zomertaling	6	6	2	3		1	1					1	1	1				1		
Wintertaling				3	1				5	2		2		1	8	1	2		2	
Krakeend				3	8	18	32	32	24	32	36	37	39	54	58	57	54	80	96	
Wilde eend													52	69	64	57	28	47	45	36
Kuifeend					11	3	17	8	12	13	7	6	9	10	9	6	11	14	16	
Tafeleend				2				1		1		1	1	2	1	1	4			
Smient						8	4	1	1	1		1		3	1	6	1		6	
Scholekster	32	35	36	33	38	66	49	28	16	40	66	55	58	37	54	61	62	59	55	
Kluut				4	3				1	1		1		2			2	10		
Kievit	62	67	136	131	143	112	123	118	117	123	122	135	119	139	164	164	159	164	183	
Kleine plevier																1				
Grutto	78	116	164	189	163	157	164	143	169	140	162	131	114	121	135	117	134	124	133	
Tureluur	19	26	42	52	51	62	50	50	36	47	50	46	39	58	61	52	60	67	75	
Kemphaan																				
Graspieper	?	3	2	2											2					
Veldleeuwerik	?	34	25	23	7	10	10	15	16	16	16	12	18	18	21	19	21	27	22	
Visdief			108	75	35	20	27	12	8	6	18	3	18	13	5	3	5	6	4	
Kokmeeuw						4	6	4	1	2		1	27	8			30		75	
Witte kwikstaart				1			2	1			1		1			4		1		
Gele kwikstaart				2		7	6	7	6	13	12	6	11	6	11	10	13	15	15	
Rietgors																			1	
Porseleinhoen									1											
Waterhoen														1	3		7	5	3	
Meerkoet														39	22	42	43	47	36	

Tabel 6: Vastgestelde territoria reservaat Zeevang

Floriskoog

13 ha grasland. Teller: Peter de Lange.

FLORISKOOG	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fuut														1	3	2	3	3	4
Knobbelzwaan																			
Kleine Canadese gans															1				
Grauwe gans								8	6	20	1	8	4	3	4	2	7	6	6
Soepgans										12	1		1		3		4	5	1
Brandgans									1	5									
Nijlgans								1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1
Bergeend								1	2	2	1			1	1	2	2	3	3
Sobeend	1		1				1	2	2		1					3		3	2
Zomertaling														1					
Krakeend					1	2	3	1	1	2	1	1	1	2	2	4	1	2	5
Wilde Eend										2		1	1	3	5	4	4	6	2
Kuifeend															1				2
Tafeleend																1			
Smient																	1	1	1
Fazant																			
Scholekster	4	3	3	3	3	2	1	3	2	3	3	4	3	3	3	2	1	2	2
Kievit	5	3	3	5	10	16	17	15	18	16	17	12	14	13	9	4	5	8	3
Kleine plevier																1			1
Grutto	11	12	9	9	16	18	19	17	16	17	15	11	7	9	6	2	2	2	2
Tureluur	6	10	7	11	7	10	11	10	6	10	11	6	4	7	5	4	5	4	6
Kluut																	2	2	3
Boerenzwaluw																7	3	3	
Veldleeuwerik	3																		
Graspieper	3																		
Rietzanger														1	1	2	2	1	2
Kleine karekiet									1	2					1	1	1	1	1
Bosrietzanger																	2		1
Winterkoning															1				
Meerkoet												1	1	3	5	4	4	4	3
Waterhoen														2	1	2	1	2	3
Visdief					6	6	5	22	17	30	11	2	6	1		1		1	1
Kokmeeuw					2				1	25				4					
Gele kwikstaart									1										
Witte kwikstaart							1	1					1		2	2	3	1	1
Rietgors																			

Tabel 7: Vastgestelde territoria Floriskoog

Floriskoog kavel 724

3,75 ha grasland. Teller: Peter de Lange.

FLORISKOOG kavel 724	2022	2023
Fuut	1	4
Knobbelzwaan		
Kleine Canadese gans		
Grauwe gans	5	1
Soepgans	2	1
Brandgans		
Nijlgans		
Bergeend		1
Sobeend		
Zomertaling		
Krakeend		1
Wilde eend		
Kuifeend		
Tafeleend		
Smient		
Fazant		
Scholekster	1	
Kievit	8	7
Kleine plevier		
Grutto	1	
Tureluur	3	2
Kluut		
Boerenzwaluw		
Veldleeuwerik		
Graspieper		
Rietzanger		
Kleine karekiet	1	
Bosrietzanger		
Winterkoning		
Meerkoet	2	2
Waterhoen		
Visdief	1	
Kokmeeuw		
Gele kwikstaart		
Witte kwikstaart		
Rietgors		

Tabel 8: Vastgestelde territoria Floriskoog kavel 724

Middelie

39 ha grasland. Tellers: Daine Muts en Ab van Dorp.

MIDDELIE	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fuut								1	1					
Grauwe gans								57	80	71	99	90	78	70
Kleine Canadese gans								4	9	16	19	4	6	4
Grote Canadese gans														
Brandgans									4		2			
Nijlgans								3	10	8	9	8	11	6
Bergeend								3	9	7	7	9	9	8
Krakeend								19	30	25	33	27	21	30
Wilde eend								26	33	22	38	35	33	29
Soepeend								2	1	1	1	2	1	1
Zomertaling								1						
Wintertaling									1				1	1
Slobeend								6	8	9	10	9	10	8
Tafeleend								1		2	1	3	3	2
Kuifeend								7	4	5	4	4	2	3
Fazant									1		1	1	1	
Bruine kiekendief												1	1	1
Waterhoen								1	2		3	4	4	4
Meerkoet								18	29	20	37	25	24	30
Scholekster								12	14	15	12	12	11	15
Kluut								4		3	3	4	4	5
Kleine plevier								1		2			1	1
Kievit								41	47	39	30	29	23	30
Grutto								34	47	36	40	27	25	27
Tureluur								19	24	16	14	13	8	15
Watersnip										1	2		1	1
Kokmeeuw														1
Visdief								24	15	9	10	8	8	9
Holenduif									1					
Boerenwaluw											1			
Fitis									1			1		
Gele kwikstaart								3	4		2	1	1	3
Witte kwikstaart								1	5	2	6	3	3	3
Bosrietzanger									3	1	1	4	2	3
Rietzanger								10	2	6	13	13	19	15
Kleine karrekiet								10	4	1	8	9	9	4
Spotvogel												1		
Grasmus										1	1	1	1	
Tuinfuiter													1	
Winterkoning								1	1	1	2	1		3
Heggenmus														1
Blauwborst											2	3		
Koolmees													1	
Graspieper									1	3	3	4		
Groenling											1	1	1	
Kneu												1		
Rietgors								7	4	4	6	6	9	8

Tabel 9: Vastgestelde territoria Middelie

WINTERKONING, foto: Douwe Greydanus

Zandbraak

13 ha grasland. Teller: Peter de Lange.

ZANDBRAAK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Grauwe gans								2	1	1	1	6	2	1
Nijlgans								2	2		1	1	1	1
Bergeend								2	5	3	4		4	4
Tafeleend									3	2	1	1	1	1
Kuifeend									1	1		1	1	
Krakeend								3	7	9	5	6	9	8
Slobeend								4	4	5	3	5	5	4
Wilde eend								4	5	6	4	4	2	5
Soepeend												1		
Wintertaling											1			
Meerkoet								1	1	1	3	4	5	8
Scholekster								2	3	3	4	3	3	4
Kluut								3	6	8	5	3	2	5
Kievit								5	7	6	8	12	12	13
Grutto								4	10	10	14	12	12	12
Tureluur								3	4	5	9	10	10	7
Visdief											1	1	1	
Witte kwikstaart											1	1	1	

Tabel 10: Vastgestelde territoria Zandbraak

Nawoord

Tot zover ons overzicht met betrekking tot het broedseizoen van 2023. Wij, Harry Fabritius, Ko van Gent, Peter de Lange, Ben Pronk en Eric de Vroome namens de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland en Ab van Dorp & Daine Muts namens Staatsbosbeheer, hopen dat je dit overzicht met belangstelling hebt doorgenomen.

Bij vragen kunt je contact opnemen met boswachter Matthew Sprangers, M: 06 203 00 667, E: m.sprangers@staatsbosbeheer.nl.

Matthew Sprangers / Egbert Baars

KIEVIT MET PULLEN, foto: Douwe Greydanus

2.5 Inventarisatieverslag van de broedvogels 1982-2023 in de “Mijzenpolder”

De Mijzenpolder is een prachtige polder met een open veenweide landschap, doorsneden met talrijke brede en smalle sloten met een oppervlakte van ca. 670 ha. Een deel van de graslanden is natuurreservaat van Staatsbosbeheer, ca. 220 ha met hoofdfunctie weidevogel beheer. De boeren maken gebruik van natuurpacht contracten voor extensief beheer, licht beweiden en maaien na 15 juni. De overige graslanden worden deels beheerd met diverse Agrarisch Natuur- & Landschapsbeheer pakketten (van “Water, Land & Dijken” in het zuidelijk deel van Mijzen en de “Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden” in het noordelijk deel). De grens ligt in de Banscheidslot, die loopt door de polder van west naar oost. In de loop van de jaren zijn de soorten en aantallen veranderd, zowel in de broedvogels als in de wintervogels.

Natuurgebied Mijzenpolder

De Mijzenpolder wordt ieder jaar gemonitord op broedvogels, sinds 1982, waarbij de weidevogels een belangrijk aandeel innemen; o.a. **SLOBEEND, ZOMERTALING, SCHOLEKSTER, KIEVIT, GRUTTO, TURELUUR, VISDIEF, VELDLEEUWERIK, GRASPIEPER** en **GELE KWIKSTAART**. Een aantal soorten is verdwenen als broedvogel, o.a. **KEMPHAAN, WATERSNIP, ZWARTE STERN**, andere soorten zijn in aantal afgenomen, o.a. **VELDLEEUWERIK, ZOMERTALING, WINTERALING, GRASPIEPER** en **VISDIEF**. Nieuwe soorten zijn **KRAKEEND, GRAUWE GANS, BRANDGANS, NIJLGANS, GROTE CANADESE GANS, BRUINE KIEKENDIEF, BLAUWBORST** en **BUIZERD**.

De vele soorten zangvogels zijn vooral te vinden op de vele boerenerven, ruige bosjes en rietranden; soorten als **MEREL, ZANGLIJSTER, SPREEUW, RINGMUS, HUISMUS, WINTERKONING, HEGGENMUS, KOOLMEES, PIMPELMEES, VINK, GROENLING, PUTTER, KNEU, SPOTVOGEL, BRAAMSLUIPER, RIETZANGER, KLEINE KAREKIET, BOSRIETZANGER, RIETGORS, BOERENZWALUW, HUISZWALUW, BOOMKRUIPER**; verder overige soorten o.a. **HOUTDUIF, HOLENDUIF, TURKSE TORTEL, RANSUIL, STEENUIL, TORENVALK, KAUW, EKSTER, ZWARTE KRAAI** en **GROTE BONTE SPECHT**.

Winter- en trekvogels

Tenslotte is de Mijzenpolder vanouds het hele jaar rijk aan vele soorten watervogels: ganzen, zwanen, eenden, meeuwen, steltlopers, zangvogels, roofvogels. De winter-tellingen worden in het Sovon systeem ingevoerd (september t/m april).

De tellingen omvatten inmiddels ruim 40 jaar en geven een beeld van de verandering van de vogelstand in de loop van de tijd (zie de broedvogel tabellen op de volgend pagina!).

Harry E Fabritius

TURELUUR, foto: Marjan van den Braak

Mijzenpolder broedvogels 1982-2023

WEIDVOGELS	1982	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Slobeend	36	40	49	44	40	26	28	31	25	32	24	20	22	28	24	19	13	17	12	16
Zomertaling	8	9	10	6	6	5	1	4	4	2	2	3	4	4	3	3	3	3	2	2
Wintertaling	5	3	9	9	1	1	1	2	1	1			1	2	1	2	1			1
Scholekster	120	177	127	111	99	98	90	87	59	64	67	80	68	58	87	58	53	52	69	57
Kleine plevier																		1		
Kievit	169	265	227	172	169	176	132	103	69	82	79	76	84	80	94	75	86	88	88	71
Grutto	208	282	316	284	328	248	196	204	166	178	168	196	190	178	204	175	165	157	149	133
Tureluur	50	94	100	92	120	104	91	88	79	73	70	75	78	75	72	64	58	66	61	64
Kluut	3	1	5	4				1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	3
Veldleeuwrik	90	75	99	76	78	53	20	12	12	12	14	18	23	26	29	18	20	16	12	13
Graspieper	10	5	7		1		1	2	2	1	2	2	2	3	2	4	3	4	1	1
Gele kwikstaart	2	5	10	9	7	8	8	10	8	10	14	10	12	15	18	18	15	10	10	8

MOERAS-, WATER- EN RIETVOGELS	1982	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fuut	3	3	7	5	3	4	6	5	5	6	5	4	5	5	6	5	5	5	5	5
Bergeend			7	16	22	34	34	36	30	32	35	38	36	34	32	32	23	29	27	22
Kraakeend				5	7	14	26	33	27	36	39	40	44	41	35	38	44	37	29	29
Kuifeend	30	36	58	34	22	20	22	32	28	42	40	42	38	40	28	27	18	22	19	18
Tafeleend	6	2	4	6	8	9	7	8	7	6	5	4	4	8	6	6	5	8	2	4
Waterhoen		6		14	20	29	28	30	28	28	26	22	24	26	22	16	14	16	14	14
Bruine kiekendief				1-2	3	4	1	1	1	1	2	1	2	3	2	2	3	5	3	3
Buizerd							1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1
Koekoek		1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1	1			1	1			1
Kleine karekiet		17	20	24	21	15	10	8	9	11	12	10	11	10	8	8	10	9	5	5
Rietzanger		2	5	6	16	14	10	11	11	12	12	10	11	10	8	8	9	8	7	6
Bosrietzanger		1	4	5	7	3	2	3	2	3	4	3	3	2	2	2	2	2	2	3
Rietgors		6	10	15	15	10	11	8	9	10	11	10	11	10	8	6	6	5	4	5
Blauwborst							1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Wilde eend																			37	

KOLONIEVOGELS	1982	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kokmeeuw	6	10	12	12	1			2												1
Visdief	25	40	23	16	18	6	8	6	6	6	8	6	8	6	4	2	2	2	2	4

OVERIGE VOGELS	1982	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Knobbelzwaan																		2	2	3
Grauwe gans																	12	12	12	12
Grote Canadese gans																		2	2	2
Brandgans																		2	2	2
Nijlgans																		14	16	8

Tabel met broedvogels 1982-2023

WINTERTALING, foto: Marjan van den Braak

2.6 Soortendag 2023

Na een aantal jaren dat de soortendag niet kon doorgaan startte zaterdag 1 april om 7 uur deze vogelwedstrijd van de Vogelwerkgroep. Er waren genoeg deelnemers om 3 teams te formeren.

De organisatie had wederom een streeplijst gemaakt. Nu met de soorten die in april in ons waarneemgebied voor zouden kunnen komen. Slechts zes van de waargenomen soorten stonden niet op de lijst. Het weer zat wederom niet mee. Gedurende de dag werd het gemiddeld droger, maar de miezerige regen overheerste. Heel af en toe probeerde de zon er doorheen te komen. Gelukkig lieten voldoende vogels zich wel zien of horen.

Team 1: Ko van Gent, Mariska Koopmans, Aafke Bruijn en Cees Nesselaar startten in Hoorn. Daar vonden ze in het eerste uur 18 soorten waaronder **ROEK** en **IJSVOGEL**. Daarna gingen ze naar de waterberging van Twisk. Hier werd het aantal soorten flink opgeschroefd zodat ze om 09:15 uur 47 soorten hadden waargenomen. De waterberging was goed voor de steltlopers en voor een **ZOMERTALING**. De volgende locaties die werd bezocht waren de Koopmanspolder en De Vooroever. Om 11:00 uur stond de teller op 63 soorten. Via Opperdoes ging het team naar het Naviduct en Enkhuizen. Daar werd gezocht naar een **GROTE ZEE-EEND** en een **RINGSNAVELEEND**. Beide soorten kwamen in de kijker. Om 15:00 uur op de finishplaats De Schapenstreek had het team de mooie score van 81 soorten behaald.

Team 2: Douwe Greydanus, Marco van der Lee, Jan Falke en Peter Tjeertes begonnen in Enkhuizen en gingen vervolgens naar het Naviduct. Om 07:45 uur hadden ze 31 soorten gezien, waaronder de **GROTE ZEE-EEND** en **DODAARS**. De volgende stop was Tersluis. Daar werden 20 soorten waargenomen. Via Bovenkarspel ging dit team naar het Streekbos, waar een **BRUINE KIEKENDIEF** en **STAARTMEES** werd gevonden. Vervolgens gingen ze naar De Ven, goed voor **HAVIK** en **RIEZINGER**. Om 11:00 uur had het team 67 soorten waargenomen. Bij de Vooroever en bij de waterberging van Twisk werden de laatste soorten bijgeschreven om in totaal op 84 soorten te komen. Bijzonder waren **ZWARTE RUITER**, **ROOBBORSTAPUIT** en **KLEINE PLEVIER**.

Team 3: Fred Weel, Ton Groen en Ad Roobeek vingen de wedstrijd aan in Lutjebroek en gingen via zicht op de Ruiterveel naar de Lutjebroekerweel. Om 08:00 uur had dit team al 51 soorten te pakken! **BOERENZWALUW**, **CETTI'S ZANGER**, **DODAARS**, **DWERMEEUW**, **SIJS** en **WATERRAL** konden op het formulier worden aangekruist! Via Grootebroek ging het team naar de Voetakkers waar **WATERPIEPERS** in zomerkleed aan het foerageren waren. Via Tersluis ging dit team naar het Naviduct. Bij het Krabbersgat werden **BRILDUIKER**, **PONTISCHE MEEUW** en **TOPPER** waargenomen. Om 10:30 uur stond de teller op 75 soorten. Bij het Streekbos kwam de **IJSVOGEL** (en ook een **WEZEL**) in beeld. De Ven leverde geen extra soorten op. Wel werd een **ZWARTE ROODSTAART** gespot op de gebouwen van de PWN (WRK III). Bij de Vooroever werd nog een **KLEINE BARMSIJS** en een **VUURGOLDHAAN** gevonden.

Team 3 eindigde uiteindelijk met 93 soorten en werd de winnaar van deze wedstrijd en namen de nieuwe trofee in ontvangst.

Alle deelnemers hebben genoten van de dag en hebben een schat aan informatie opgedaan over hun eigen waarneemgebied. We zien uit naar de volgende editie.

Ad Roobeek

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Nederlandse naam	Team 1			Team 2		
	N	Locatie	Tijd	N	Locatie	Tijd
Aalscholver	1	Julianapark	07.25	1	Enkhuizen	07.10
Bergeend	1	Twisk	08.09	1	Enkhuizen	07.20
Blauwe reiger	1	Julianapark	07.15	1	Bovenkarspel	08.28
Boerenzwaluw						
Boomkruiper	1	Grootebroek	14.00	1	Kolk van Dussen	12.00
Brandgans	1	Twisk	08.00	1	Vooroever	11.00
Brilduiker						
Bruine kiekendief	1	Twisk	08.35	1	Streek	09.15
Buizerd	1	Lutjebroek	12.15	1	Andijk	14.30
Cetti's zanger	1	Vooroever	10.00	1	Enkhuizen	07.15
Dodaars	1	Lutjebroek	12.20	1	Naviduct	07.36
Dwergmeeuw	1	Lutjebroek	13.30	1	Twisk	13.20
Ekster	1	Julianapark	07.15	1	Enkhuizen	07.10
Fazant	1	Julianapark	08.25	1	Tersluis	08.51
Fitis	1	Lutjebroek	13.00	1	Tersluis	07.59
Fuut	1	Julianapark	07.15	1	Enkhuizen	07.10
Gaai				1	Tersluis	08.10
Goudhaan	1	Vooroever	10.00			
Graspieper	1	Lutjebroek	13.00	1	Tersluis	08.10
Grauwe gans	1	Twisk	08.15	1	Naviduct	07.35
Groene specht	1	Vooroever	10.00	1	Enkhuizen	07.20
Groenling				1	Streek	09.10
Grote bonte specht	1	Koopmanspolder	10.00	1	Vooroever	11.20
Grote Canadese gans	1	Koopmanspolder	09.00	1	Naviduct	07.36
Grote mantelmeeuw	1	Twisk	08.15	1	Vooroever	11.25
Grote zaagbek				1	Naviduct	07.35
Grote zee-eend	1	Enkhuizen	12.00	1	Enkhuizen	07.20
Grote zilverreiger	1	Enkhuizen	11.30	1	Streek	09.20
Grutto	1	Twisk	08.30	1	Tersluis	08.12
Havik	1	Lutjebroek	13.00	1	De Ven	09.50
Heggenmus	1	Hoorn	08.45	1	Tersluis	08.10
Holenduif	1	Lutjebroek	13.00	1	Tersluis	08.00
Houtduif	1	Vooroever	10.20	1	Enkhuizen	07.04
Huismus	1	Vooroever	10.15	1	Rikkert	10.00
IJslandse grutto	1	Julianapark	08.30			
Ijvogel	1	Julianapark	07.15			
Kauw	1	Twisk	09.00	1	Enkhuizen	07.05
Kemphaan	1	Twisk	08.30	1	Twisk	12.40
Kievit	1	Twisk	08.30	1	Tersluis	08.11
Kleine barsijs						
Kleine Canadese gans	1	Vooroever	10.00	1	Vooroever	11.00
Kleine mantelmeeuw	1	Twisk	08.15	1	Tersluis	08.05
Kleine plevier				1	Twisk	13.00
Kluut	1	Twisk	08.30	1	Tersluis	08.12
Kneu				1	Streek	09.10
Knobbelzwaan	1	Twisk	08.30	1	Streek	09.17
Kokmeeuw	1	Twisk	08.45	1	Enkhuizen	07.00
Kolgans	1	Enkhuizen	12.00			
Koolmees	1	Julianapark	07.00	1	Enkhuizen	07.15
Koperwiek				1	Streek	09.10
Krakeend	1	Twisk	08.25	1	Enkhuizen	07.20
Kramsvogel				1	Streek	09.10
Kuifeend	1	Twisk	08.30	1	Enkhuizen	07.20
Lepelaar	1	Opperdoes	11.00	1	Vooroever	11.00
Meerkoet	1	Julianapark	07.30	1	Enkhuizen	07.06
Merel	1	Julianapark	07.30	1	Enkhuizen	07.00

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Nederlandse naam	Team 3		Tijd
	N	Locatie	
Aalscholver	1	LW32	07.45
Bergeend	1	LW08	07.15
Blauwe reiger	1	LW15	07.30
Boerenzwaluw	1	LW32	07.45
Boomkruiper	1	Zanddepot	08.15
Brandgans	1	Elsenburg oost	11.30
Brilduiker	1	Krabbersgat	09.45
Bruine kiekendief	1	Buitendijks Krabberspl.-Broekerh.	09.20
Buizerd	1	Zuidmeerweel midden	08.15
Cetti's zanger	1	LW32	07.15
Dodaars	1	LW32	07.15
Dwergmeeuw	1	LW32	07.15
Ekster	1	LW16	07.45
Fazant	1	Ruiterweel	07.05
Fitis	1	LW06	07.10
Fuut	1	LW06	07.10
Gaii	1	Wijzend, Zouaven	08.30
Goudhaan	1	Streekbos	11.15
Graspleper	1	LW15	08.15
Grauwe gans	1	Ruiterweel	07.04
Groene specht	1	LW14	07.45
Groenling	1	LW16	07.45
Grote bonte specht	1	LW31	07.45
Grote Canadese gans	1	LW32	07.45
Grote mantelmeeuw	1	Kathoek	12.20
Grote zaagbek	1	Krabbersgat	09.30
Grote zee-eend			
Grote zilverreiger	1	Elsenburg midden	11.30
Grutto	1	Tersluis	09.10
Havik			
Heggenmus	1	LW31	07.45
Holenduif	1	LW07	07.15
Houtduif	1	LW07	07.15
Huismus	1	LW07	07.15
IJslandse grutto	1	Tersluis	09.10
Ijsvogel	1	Streekbos	11.00
Kauw	1	Lutjebroek, PJJ 176	07.00
Kemphaan	1	Kolk van Dussen	14.00
Kievit	1	Voetakkers midden zuid	08.45
Kleine barsijs	1	De Vooroever, Hut	13.10
Kleine Canadese gans	1	Oostwoud	14.45
Kleine mantelmeeuw	1	Krabbersplaat	09.30
Kleine plevier			
Kluut	1	Elsenburg oost	11.35
Kneu	1	LW07	07.15
Knobbelzwaan	1	LW32	07.45
Kokmeeuw	1	LW08	07.15
Kolgans	1	De Vooroever, De Bak noordwest	13.30
Koolmees	1	Lutjebroek, PJJ 176	07.00
Koperwiek	1	LW16	07.45
Krakeend	1	LW07	07.15
Kramsvogel	1	LW16	07.45
Kuifeend	1	LW06	07.05
Lepelaar	1	De Vooroever, Speeltuin	13.30
Meerkoet	1	Ruiterweel	07.05
Merel	1	LW07	07.15

Nederlandse naam	Team 1			Team 2		
	N	Locatie	Tijd	N	Locatie	Tijd
Middelste zaagbek	1	Opperdoes	11.00	1	Enkhuizen	07.20
Muskuseend	1	Grootebroek	13.00			
Nijlgans	1	Julianapark	07.15	1	Naviduct	07.36
Oeverzwaluw	1	Lutjebroek	13.30	1	Twisk	13.20
Pijlstaart	1	Twisk	08.00	1	Koopmanspolder	11.00
Pimpelmees	1	Vooroever	10.00	1	Enkhuizen	07.00
Pontische meeuw				1	Vooroever	11.20
Putter						
Rietgors	1	Lutjebroek	13.00	1	De Ven	09.50
Rietzanger	1	Lutjebroek	13.00	1	De Ven	09.50
Ringmus				1	Terluis	08.05
Ringsnaveleend	1	Enkhuizen	12.00			
Roek	1	Hoorn	07.00			
Roodborst	1	Julianapark	07.30	1	Streek	09.10
Roodborsttapuit				1	Twisk	13.20
Scholekster	1	Twisk	08.00	1	Enkhuizen	07.15
Sijs						
Slobeend	1	Twisk	08.15	1	Terluis	08.11
Smient	1	Twisk	08.00	1	Terluis	08.12
Spreeuw	1	Twisk	09.00	1	Terluis	08.10
Staatmees				1	Streek	09.10
Stormmeeuw	1	Twisk	08.00	1	De Ven	09.32
Tafeleend	1	Twisk	09.00	1	Enkhuizen	07.20
Tjiftjaf	1	Julianapark	08.15	1	Enkhuizen	07.20
Topper						
Torenvalk				1	Twisk	14.00
Tureluur	1	Twisk	08.30	1	Terluis	08.10
Turkse tortel	1	Vooroever	10.15	1	Terluis	08.10
Vink	1	Julianapark	07.00	1	Terluis	08.06
Vuurgoudhaan	1	Vooroever	10.00			
Waterhoen	1	Twisk	08.30	1	Enkhuizen	07.06
Waterpieper						
Waterral						
Watersnip	1	Opperdoes	11.15			
Wilde eend	1	Twisk	08.15	1	Enkhuizen	07.20
Winterkoning	1	Julianapark	07.30	1	Naviduct	07.34
Wintertaling	1	Twisk	08.15	1	Terluis	08.12
Witte kwikstaart	1	Enkhuizen	11.00	1	Naviduct	07.40
Wulp	1	Twisk	08.30			
Zanglijster	1	Koopmanspolder	09.00	1	Enkhuizen	07.20
Zilvermeeuw	1	Twisk	08.00	1	Terluis	08.10
Zomertaling	1	Twisk	08.30			
Zwarte kraai	1	Julianapark	07.15	1	Enkhuizen	07.07
Zwarte roodstaart						
Zwarte ruiter				1	Twisk	12.50
Zwarte zwaan				1	Terluis	08.12
Zwartkop	1	Vooroever	10.00	1	Bovenkarspel	08.42
Zwartkopmeeuw	1	Vooroever	08.00	1	Twisk	13.50
Totaal	81			84		

TAFELEEND, foto: Marjan van den Braak

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Nederlandse naam	Team 3		Tijd
	N	Locatie	
Middelste zaagbek	1	Krabbersgat	09.00
Muskuseend			
Nijlgans	1	LW32	07.45
Oeverzwaluw			
Pijlstaart	1	De Vooroever, Speeluin	13.30
Pimpelmees	1	Lutjebroek, PJJ 176	07.00
Pontische meeuw	1	Krabbersgat	09.50
Putter	1	Streekbos	11.00
Rietgors	1	LW32	07.45
Rietzanger	1	LW32	07.45
Ringmus	1	LW07	07.15
Ringsnaveleend			
Roek			
Roodborst	1	LW07	07.15
Roodborsttapuit			
Scholekster	1	Andijk, Veenakkers noordoost	07.30
Sijs	1	LW17	07.45
Slobeend	1	LW16	07.30
Smient	1	Tersluis	09.10
Spreeuw	1	Venhuizen, Westerbuurt west	09.00
Staartmees	1	Streekbos	11.00
Stormmeeuw	1	Bovenkarspel, Traanbok	10.10
Tafeleend	1	LW32	07.45
Tjiftjaf	1	LW06	07.10
Topper	1	Krabbersgat	09.45
Torenvalk	1	Hoogkarspel, Kerspelweg III	07.05
Tureluur	1	Tersluis	09.10
Turkse tortel	1	Venhuizen, Westerbuurt west	09.00
Vink	1	LW14	07.30
Vuurgoudhaan	1	De Vooroever, Hut	13.10
Waterhoen	1	Grootebroek, Geerling 20	08.20
Waterpieper	1	Voetakkers midden zuid	08.45
Watteral	1	LW31	07.45
Watersnip	1	Voetakkers midden zuid	08.45
Wilde eend	1	Andijk, Veenakkers midden	07.15
Winterkoning	1	Andijk, Veenakkers noordwest	07.15
Wintertaling	1	Voetakkers midden zuid	08.45
Witte kwikstaart	1	Hoogkarspel, Kerspelweg III	07.05
Wulp			
Zanglijster	1	LW06	07.10
Zilvermeeuw	1	Rikkert oost	12.00
Zomertaling			
Zwarte kraai	1	LW08	07.15
Zwarte roodstaart	1	Andijk, WRK III midden	12.15
Zwarte ruiter			
Zwarte zwaan	1	Tersluis	09.00
Zwartkop	1	Streekbos	11.00
Zwartkopmeeuw	1	LW32	08.00
Totaal	93		

TOPPER, foto: Marjan van den Braak

2.7 *Midwintertelling 2023*

De midwintertelling van 2023 had te maken met zeer ongunstige weersomstandigheden waardoor veel telgebieden niet in de normale periode geteld konden worden. Dus net als in 2022 werd door SOVON besloten om de telperiode te verlengen tot en met het weekend erop.

Het accent ligt in deze telling op de watervogels maar in veel gebieden worden alle soorten geteld.

Het waarneemgebied is opgedeeld in 7 teleenheden.

1. Het IJsselmeer van Medemblik tot de Houtribdijk nabij Enkhuizen
2. Het Markermeer van Enkhuizen, Houtribdijk tot Edam
3. West-Friesland ten westen van de A7
4. West-Friesland ten oosten van de A7
5. De Zeevang
6. Het gebied tussen Zeevang en West-Friesland
7. Polder De Mijzen

Er zijn in deze telling 246.995 vogels, verdeeld over 104 soorten, geteld. Hiervan maakten 62 soorten deel uit van de doelsoortentelling qua watergebonden vogels. Het aantal exemplaren is 20.000 minder als in 2022. De top 10 van de doelvogels bestaat uit achtereenvolgens **SMIENT** 53.616 (22%), **BRANDGANS** 27.626 (11%), **GRAUWE GANS** 23.818 (10%), **KOLGANS** 17.718 (7%), **KOKMEEUW** 16.977 (7%), **MEERKOET** 15.956 (6%), **STORMMEEUW** 9.758 (4%), **KIEVIT** 7.578 (3%) **WILDE EEND** 7.334 (3%) en **KUIFEEND** 6.617 (3%).

Van de niet-doelsoorten kwam alleen de **SPREEUW** (16.289) in de top 11 op plek 6.

Bezetting doelsoorten per gebied.

In het IJsselmeer waren **KUIFEEND** (5.108), **TOPPER** (4.445), **MEERKOET** (1.488) en **FUUT** (1.091) het meest vertegenwoordigd.

In het Markermeer was de top 4: **MEERKOET** (1.097), **SMIENT** (563), **GRAUWE GANS** (336) en **WILDE EEND** (225).

In West-Friesland ten westen van A7 was de top 4: **SMIENT** (9.227), **GRAUWE GANS** (7.192), **STORMMEEUW** (6.696) en **KOLGANS** (4.662). Opgemerkt dient te worden dat er 4.378 meeuwen niet nader gedetermineerd zijn. Hiervan zal een deel **STORMMEEUW** zijn geweest en een ander deel **KOKMEEUW**. Met de 3.841 gedetermineerde en aanvullend aantal zal de **KOKMEEUW** mogelijk als 4^e zijn geëindigd.

In West-Friesland ten oosten van A7 was de top 4: **BRANDGANS** (11.070), **GRAUWE GANS** (10.697), **KOKMEEUW** (10.182) en **MEERKOET** (7.703).

In de Zeevang was de top 4: **SMIENT** (32.214), **BRANDGANS** (12.055), **KOLGANS** (6.411) en **KIEVIT** (2.974). De **KIEVIT** en **KOLGANS** hebben stuivertje gewisseld ten opzicht van de vorige jaren.

In het tussengebied was de top 4: **SMIENT** (2.410), **GRAUWE GANS** (2.263), **BRANDGANS** (2.100) en **KOLGANS** (1.467).

In polder de Mijzen was de top 4: **SMIENT** (3.480), **KOLGANS** (1.200), **GOUDPLEVIER** (1.200) en **KIEVIT** (430).

Er zijn in totaal slechts 99 roofvogels geteld, 13 minder als in 2022 en 73 minder als

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

in 2021. Er zijn 57 **BUIZERDS**, 26 **TORENVALKEN**, 5 **SPERWERS**, 4 **HAVIKEN** en 4 **SLECHTVALKEN** waargenomen. Daarnaast waren er 2 **BLAUWE KIEKENDIEVEN** en 1 **ZEEAREND** vertegenwoordigd in de telling.

Met dank aan alle tellers!

Ad Roobeek

Op deze en de volgende pagina wordt het resultaat van de Midwintertelling weergegeven.

soort	IJsselmeer	Markermeer	WF-west	WF-Oost	Zeevang	Tussen	Mijzen	totaal
Aalscholver	852	23	123	405	128	27	16	1.574
Bergeend	16	14	189	289	270	12	8	798
Blauwe kiekendief				2				2
Blauwe reiger	29	4	71	167	49	8	6	334
Boomkruiper	8			15				23
Brandgans	120	184	2.077	11.070	12.055	2.100	20	27.626
Brilduiker	362	4						366
Buizerd	4		8	28	14	1	2	57
Canadese gans spec.				183				183
Casarca				2				2
Cetti's zanger				2				2
Dodaars	7	1	2	13				23
Ekster	54		85	416	69	7		631
Fazant	1		1	12	5			19
Fuut	1.091	29	35	294	4	4	4	1.461
Gaai	6			17				23
Geoorde fuut	3							3
Goudhaan				4				4
Goudplevier				1.150	259		1.200	2.609
Graspieper				176				176
Grauwe gans	878	336	7.192	10.697	2.072	2.263	380	23.818
Groene specht				13				13
Groenling				4				4
Grote barmsijs				2				2
Grote bonte specht	3			16				19
Grote Canadese gans	6	10	2	251	7		36	312
Grote gele kwikstaart				1				1
Grote lijster				1				1
Grote mantelmeeuw	2	2	2		4		1	11
Grote zaagbek	169	56		50	1			276
Grote zilverreiger	8		50	72	29	7	8	174
Havik	2			2				4
Heggenmus	1			8				9
Holenduif	4		498	81	23			606
Houtduif	1		236	435	27			699
Houtsnip				3				3
Huismus				334				334
Hybr. gans				1				1
IJsvogel	2			4				6
Kauw	70		890	1.995	481	93		3.529
Kievit	100	3	1.875	2.196	2.974		430	7.578
Kleine Canadese gans			632	142	518	1		1.293
Kleine mantelmeeuw				8	1			9
Kleine zilverreiger				1				1
Kleine zwaan		2	17	9			21	49
Kneu				2				2
Knobbelzwaan	2	1	470	672	12	6	8	1.171
Kokmeeuw	451	151	3.841	10.182	2.149	175	28	16.977
Kolgans	114		4.074	4.452	6.411	1.467	1.200	17.718
Koolmees	12			90	1			103
Koperwiek	12			481			2	495
Krakeend	643	36	1.024	2.246	426	29	14	4.418
Kramsvogel				803	60		4	867
Kuifeend	5.108	149	226	838	46	246	4	6.617

Midwintertelling 2023, tabel 1

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

soort	IJsselmeer	Markermeer	WF-west	WF-Oost	Zeevang	Tussen	Mijzen	totaal
Mandarijneend				1				1
Meerkoet	1.488	1.097	3.894	7.703	1.020	642	112	15.956
Meeuw onbekend			4.378					4.378
Merel	27		16	386	11			440
Middelste zaagbek	265	14			4			283
Muskuseend				12				12
Nijlgans	6	2	581	500	475	64	12	1.640
Nonnetje	32			37	2			71
Pijlstaart	24				2			26
Pimpelmees	8			40				48
Pontische meeuw	6			10				16
Putter	4			100				104
Ringmus				16				16
Roek				7				7
Roerdomp				1			1	2
Roodborst	7			19	1			27
Roodhalsgans			1					1
Roodkeelduiker	1							1
Scholekster		6	1	2	5			14
Sijs				77				77
Slechtvalk					3		1	4
Slobeend	15	20	14	328	19		10	406
Smient	674	563	9.227	5.048	32.214	2.410	3.480	53.616
Soepeend	8	3	252	707	76	65	4	1.115
Soepgans	18		34	93	28			173
Sperwer				3	1	1		5
Spreeuw	200		5.452	8.492	2.095	50		16.289
Staatmees	12			59				71
Steenuil				1				1
Stormmeeuw	97	50	6.696	1.306	516	1.050	43	9.758
Tafeleend	292	18	38	245	13			606
Toendrarietgans				1				1
Topper	4.445							4.445
Torenvalk			4	17	3		2	26
Turkse tortel			38	188	42			268
Veldleeuwerik				40				40
Vink	31			340	32			403
Vuurgoudhaan				2				2
Waterhoen	36	3	335	1.201	201	94	12	1.882
Waterpieper	6			17				23
Waterral	3			6			2	11
Watersnip	2			1	1		4	8
Wilde eend	369	225	1.477	4.116	975	126	46	7.334
Winterkoning	9			18	1			28
Wintertaling	117		18	48	28		12	223
Wulp	235	6	1.063	6	1.103		12	2.425
Zanglijster	1			4				5
Zeearend	1							1
Zilvermeeuw	36	4	1.074	65	23	24	2	1.228
Zwarte kraai	18		59	227	69	16	12	401
Zwarte zwaan		1						1
totaal	18.634	3.017	58.272	81.827	67.058	10.988	7.159	246.955

Midwintertelling 2023, tabel 2

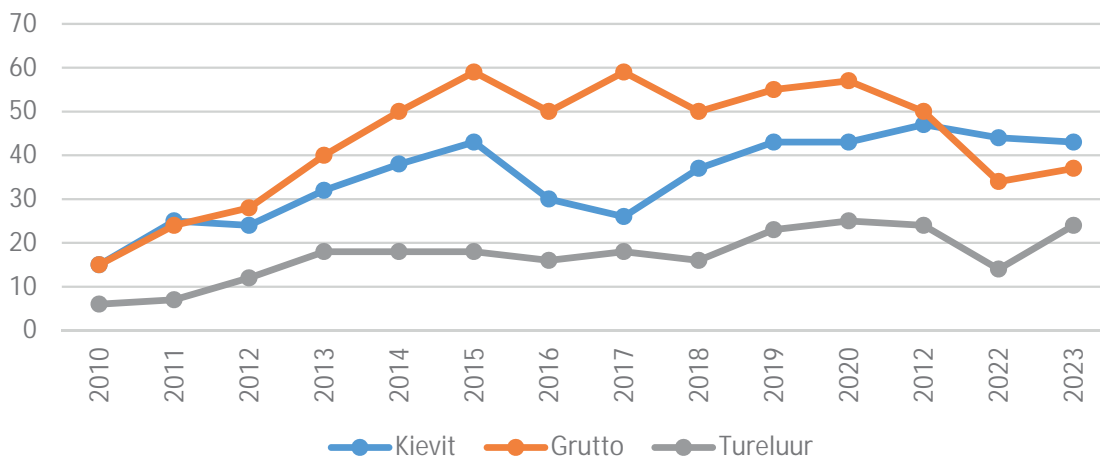
CASARCA's, foto: Marjan van den Braak

2.8 Broedvogeltellingen 2010-2023, familie Vrolijk, De Klaverhoeve, Oosthuizen

In 2010, nu dus 14 jaar geleden, heeft de familie Vrolijk een deel van hun land omgezet van agrarische bestemming naar natuur bestemming. Het gaat over een gebied van 34 hectaren, verdeeld over 13 percelen. De inrichting en het beheer is vanaf toen gericht op behoud en stimuleren van weidevogels.

Dit betekent dat het waterpeil in het broedseizoen wordt verhoogd tot iets onder maaiveld. Vanaf juni wordt het peil langzaam verlaagd tot een halve meter onder het maaiveld, waarna het peil in zomer, herfst en winter relatief laag blijft. Voor bemesting wordt jaarlijks 1-2 keer ruige mest uitgereden. Vanaf mei worden een aantal percelen extensief beweid, en de andere percelen worden vanaf juni gemaaid. Daar waar nog kuikens zijn, wordt maaien verder uitgesteld. Na de maaibeurt worden alle percelen beweid, tot in de herfst. Het idee is dat een mix van weiden en laat maaien het best is voor weidevogels. Naast deze percelen ligt een perceel met plas dras; hier is water opgezet vanaf 15 februari tot tenminste 15 juni en als er nog (jonge) vogels zijn, tot in juli.

In 2006, enkele jaren voor de omzetting naar huidig beheer, broeden in het gebied: 20 **KIEVITEN**, 11 **GRUTTO's** en 1 **TURELUUR**. Een groot deel bestond toen uit maïsland, wat het hoge aantal **KIEVITEN** verklaart, en een kleiner deel uit grasland. Vanaf 2010 heb ik het gebied jaarlijks geteld op broedvogels. En de resultaten van de belangrijkste soorten zie je hieronder in grafiek 1. Het aantal **KIEVITEN** varieerde van 15 tot 47 paar, de **GRUTTO** van 15 tot 59 paar en de **TURELUUR** van 6 tot 25 paar. Op een oppervlakte van 34 hectaren praat je dus over heel hoge dichtheden aan weidevogels.

Grafiek 1

Maaien met wildredder, foto: Marco van der Lee

Kievit

Vanaf 2010 gaat de lijn stevig omhoog, van 15 paar naar ruim 40 paar. Hierna volgt een dip om daarna weer verder te stijgen naar maximaal 47 paar en ruim boven de 40 te stabiliseren. De nesten liggen redelijk verspreid over het totale gebied. Het beleid is om vanaf mei, als de meeste nesten zijn uitgekomen, vee te weiden zodat de kuikens hier kunnen foerageren. In de eerste weken lopen ze nog verspreid, en graag in greppels en langs de slootkanten. In de weken erna, de kuikentijd duurt 6 weken, foerageren de kuikens vooral bij het vee.

Grutto

Vanaf 2010 gaat de lijn stevig omhoog, vanaf 15 paar naar bijna 60 paar 5 jaar later. Zo zie je maar hoe snel grutto's een nieuw broedgebied kunnen exploiteren! Hierna blijven de aantallen variëren tussen de 50 en 60 broedparen. In de laatste 2 jaren zijn de aantallen fors lager..... De nesten liggen meer geconcentreerd op meestal dezelfde percelen. Percelen die worden beweide mijden ze, want ze hebben een duidelijke voorkeur voor percelen met een hoge vegetatie. Ook de kuikens zoeken vooral voedsel tussen het hogere gras, en pas in juni gebruiken ze ook de (extensief) beweide percelen.

Tureluur

In 2006 broedde hier 1 paar, na de omzetting steeg dat snel en dat is eigenlijk steeds door gegaan, met uitzondering van een dip in 2022, tot in de laatste jaren naar tussen de 23 en 25 broedparen. Vooral rondom de plas-dras broeden massaal **TURELUURS**. En daarnaast broeden ze verdeeld over het gehele gebied. **TURELUURS** broeden graag nabij Kieviten en dan heb je hier veel keus. Ze hebben wel dekking nodig voor hun nest en dat maakt dat ze in sommige jaren, als de grasgroei door ganzen of het weer achterblijft, wat later broeden. Met hun jongen concentreren ze zich sterk rond de plas-dras.

TURELUUR, foto: Marjan van den Braak

GRUTTO, foto: Douwe Grijdanus

Alarmtelling

Het aantal broedparen is één, maar het resultaat van al die broedparen weet je dan nog niet. Aan de hand van zogenaamde alarmtelling kun je daar wel iets over zeggen. Daarvoor doorkruis je het gebied op een tijdstip waarop alle nesten uit zijn, en de eerste jonge vogels nog niet zijn weggevlogen. Je telt dan alle vogels die alarmeren, en deze vogels hebben dus minimaal 1 en maximaal 4 kuikens die mogelijk gaan uitvliegen. Kuikens zie je weinig want die verstoppen zich als ouders alarmeren. Dit werkt goed bij steltlopers. **GRUTTO's** zijn daar het duidelijkst in, alarmeren snel en broeden vaak synchroon. Omdat hun kuikens bijna altijd in lang gras lopen, hoeven alleen de nog niet gemaaide percelen gecontroleerd te worden. **TURELUURS** zijn wat minder duidelijk, en moet je dichter naderen. De kuikens lopen gewoonlijk op natte plekken en langs slootkanten. De **KIEVIT** broedt ook aardig synchroon, maar bij verlies zijn er meer nalegsels, dus late jongen. De kuikens vind je terug op natte plekken en in kort tot half lang gras. Begin juni is meestal de beste tijd voor een alarmtelling.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2022	2023
Kievit	ng	40	ng	0	ng	38	13	6	8	2	37
Grutto	50	44	40	5	13	33	41	14	4	2	21
Tureluur	30	45	24	8	6	23	23	12	14	6	25

Tabel 1: Alarmtelling

In de tabel 1 zie je dat **GRUTTO** en **TURELUUR** ieder jaar zijn geteld, en de **KIEVIT** minder; waarschijnlijk een gevolg van meer nalegsels waardoor tellen niet zinvol leek. In 2012 en 2013 telden we super aantallen, zelfs meer dan het aantal broedvogels. Duidelijk een geval van vogels die met hun jongen uit de omgeving kwamen. Verklaring kan zijn dat het gebied nog niet vol was met broedvogels, waar voor vogels van elders hier hun kuikens heen leidden. Later zie je dat alleen nog bij de tureluur. De plas-dras blijkt heel aantrekkelijk te zijn voor kuikens uit de omgeving. In goede jaren scoren alle soorten goed, in slechte jaren alle soorten slecht. Per soort vallen meer dingen op:

Droge meimaanden blijken slecht te zijn voor jonge **KIEVITEN** ook als je in ons geval natte slootkanten hebt en een plas dras. Daarentegen leiden koude en natte meimaanden juist tot betere resultaten (2023). Niet alle jaren zijn de alarmerende **KIEVITEN** geteld, wel valt op dat er niet veel jaren zijn met super veel jonge Kieviten! Als de Kieviten succesvol zijn, heeft dat positieve gevolgen voor de resultaten van de andere soorten. Bij de **GRUTTO** zie je duidelijk het verschil tussen goede jaren en slechte jaren; het is niks of het is alles! Een aantal jaren met slechte uitkomsten leidt dan onvermijdelijk tot afname van broedvogels, zie de afname van 2021 naar 2022 bij de broedparen.

Andere soorten

SCHOLEKSTERS broeden hier in toenemend aantal van 3 tot 9 paren. **SLOBEEND** nam eerst toe en is later wat afgenomen. Van 4 naar 15 paar en later naar 7 broedparen. De **KRAKEEND** broedt in wisselende aantallen, tussen de 5 en 17 paren. **KUIFEEND**: Tussen de 3 en 8 paar. **TAFELEEND**: aan de rand, 1 tot 4 paar. **ZOMERTALING**: soms. **WINTERTALING**: enkele keren. **VISDIEF**: vooral laatste jaren 1 paar op plasdras. **KLUUT**: 8 paar in 2022, laatste jaren regelmatig 1 of 2 paar, op plas-dras.

Plas-dras, foto: Marco van der Lee

Weidevogelbiotop, foto: Marco van der Lee

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2012	2022	2023
Kievit	15	25	24	32	38	43	30	26	37	43	43	47	44	43
Scholekster	4	4	3	4	4	3	3	4	3	4	9	7	7	8
Grutto	15	24	28	40	50	59	50	59	50	55	57	50	34	37
Tureluur	6	7	12	18	18	18	16	18	16	23	25	24	14	24
Slobeend	4	6	10	13	15	13	8	9	9	9	6	6	7	7
Krakeend	6	5	10	15	11	10	8	8	8	8	8	8	17	12
Zomertaling									1	1	1		1	1
Wintertaling			1	1									1	
Kuifeend	4	7	9	4	4	3	3	6	4	6	6	6	8	3
Tafeleend								1	1	1	1	3	4	
Visdief			1						1				1	1
Kluut									1	1			8	2
totaal	48	78	98	127	140	149	102	131	131	152	148	151	146	148

Tabel 2: Soorten

Lerend beheren

Zowel in 2013 en 2014 waren de resultaten geweldig. Eenden besloten laat te nestelen wat leidde tot uitmaaien. Vanaf 2014 gemaaid met een wildredder als dat nodig was. In 2015 was het koud en droog wat leidde tot veel predatie, waarschijnlijk vooral door roofvogels. Hierna zijn de greppels beter onderhouden, dat geeft luwte en dekking. In 2018 weer late grasgroei met dank aan langdurig pleisterende (Brand) ganzen. 2019 en 2020 waren slechte jaren door slechte grasgroei (door ganzen), predatie door **VOSSEN** en roofvogels zowel op nesten als op kuikens. Daarna wordt jaarlijks een vossenraster geplaatst. 2021 was alweer een slecht jaar met name door ganzen die bleven komen en zelfs nesten vernielden. In 2022 is begonnen met het verjagen van ganzen in de periode maart-half april. Dit werkte prima maar nu waren het ratten die veel nesten predeerden. In 2023 zijn ratten bestreden door ze weg te vangen, ganzen door ze te verjagen en door een raster. Zo blijf je lekker bezig, maar goed, 2023 was eindelijk weer een goed jaar.

Marco van der Lee

VISDIEF, foto: Douwe Greydanus

2.9 *Pestvogels in Hoorn*

In ons digitale waarnemingenbestand werden de eerste **PESTVOGELS** in 2010 genoteerd in ons werkgebied en ze werden voor het laatst gezien in 2018. De twee grootste groepen werden gezien in Enkhuizen in november 2010 en december 2012 en waren 25 exemplaren groot.

Dit bewijst dat deze soort niet jaarlijks gegarandeerd is en dat waarnemingen van **PESTVOGELS** door veel mensen wordt bezocht.

Des te bijzonder was het dan ook dat op 16 november 3 **PESTVOGELS** werden gezien in het Venenlaankwartier in de hoek van de Van Beijerenstraat en de Van de Blocqueriestraat. Zo bijzonder dat ze zelfs de krant haalden op 21 november 2023.

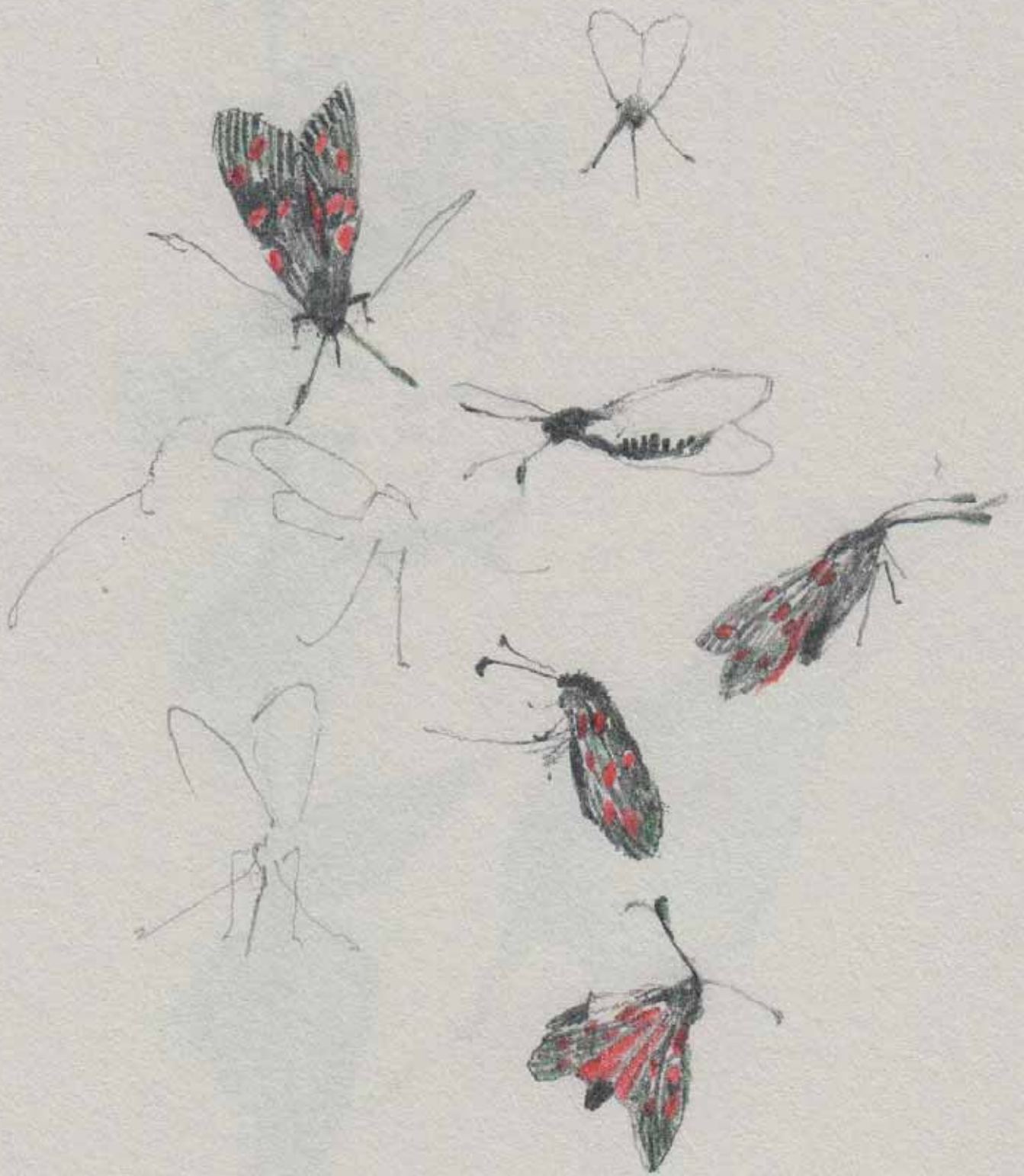
PESTVOGEL, foto: Martijn de Krijger

Dat de 3 juist op deze plek werden gevonden is op zich niet heel vreemd omdat daar bomen staan die grote rode vruchten dragen waar ze gek op zijn. Het nieuws ging snel rond en elke dag stonden er vogelaars en fotografen strategisch opgesteld om het beste zicht te hebben op of de mooiste foto te maken van deze mooie, haast exotisch, uitzierende vogels.

De vogels vlogen heen en weer tussen de vruchtdragende bomen in de Van de Blocqueriestraat, de hoge bomen langs de Willemsweg en het Julianapark. Het was dus soms even wachten tot de vogels weer kwamen eten om ze mooi te kunnen zien.

Helaas kwam op 20 november het bericht dat is van de vogels een botsing met het raam niet had overleefd en er nog 2 vogels over waren. Op 21 november werd er nog maar 1 vogel gezien die werd waargenomen tot 29 november. Daarna werd het weer rustig in het Venenlaankwartier.

Jan-Pieter de Krijger

3 Geleedpotigen

3.1 Insecten

Dagvlinders 2023

Op deze pagina worden de waarnemingen van dagvlinders in West-Friesland weergegeven.

Dankwoord

Alle waarnemers worden bijzonder bedankt voor hun medewerking. Er zijn 21 verschillende soorten en één exoot gezien en in totaal 9.106 dagvlinders geteld.

Telgegevens van de dagvlindersoorten

In tabel 1 is het resultaat van de dagvlinderwaarnemingen weergegeven.

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Argusvlinder					8	2	2	12		1			25
Atalanta				5	23	101	717	586	398	86	1		1.917
Bont zandoogje				25	91	40	129	120	152	55			612
Boomblauwtje				14	43	1	40	48	2				148
Bruin blauwtje							7	30	8				45
Citroenvlinder		1	13	50	39	2	25	60	8				198
Dagpauwoog			6	56	54	6	213	43	217	35			630
Distelvlinder						3	23	11	8	5			50
Gehakkelde aurelia			3	6	5	16	83	14	24	5			156
Groot koolwitje				6	35	34	107	241	313	49			785
Hooibeestje								1					1
Icarusblauwtje					4	2	30	7	1				44
Klein geaderd witje				20	91	20	83	126	52	4			396
Klein koolwitje			2	57	190	72	317	797	931	332			2.698
Kleine vos		1	16	35	19	105	94	739	206	37			1.252
Kleine vuurvlinder							1	1	3				5
Landkaartje					10	1	9						20
Oranjetipje				16	52		1						69
Rouwmantel				1									1
Scheefbloemwitje						4	24	18	7				53
Zwartspriddikkopje							1						1
totaal		2	40	291	664	409	1.906	2.854	2.330	609	1		9.106

Tabel 1

Vergelijking

Er is dit jaar 1 soort minder geteld en 1.829 dagvlinders minder waargenomen dan in 2022.

Top vijf

1. KLEIN KOOLWITJE,
2. ATALANTA,
3. KLEINE VOS,
4. GROOT KOOLWITJE,
5. DAGPAUWOOG.

ATALANTA & GROOT KOOLWITJE, foto: Douwe Greydanus

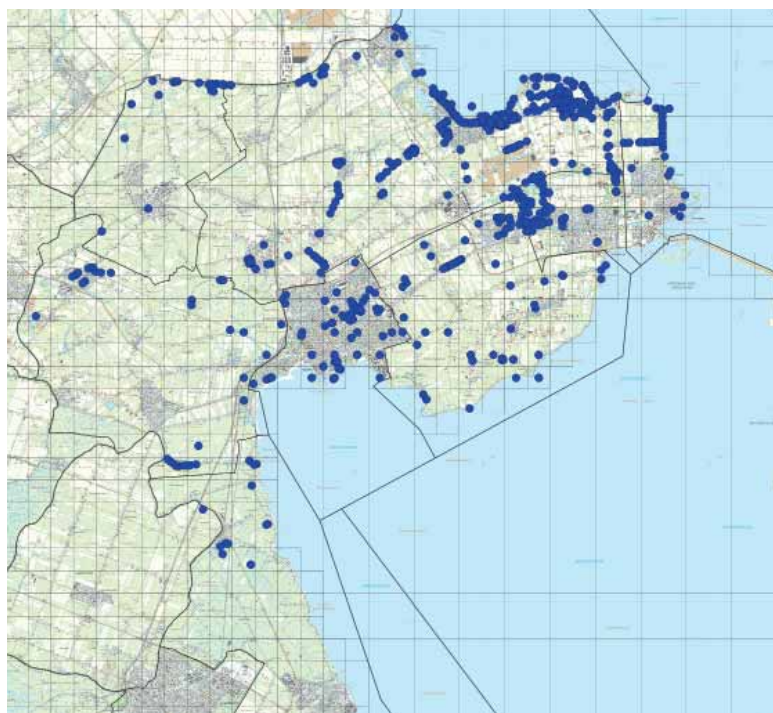
Vroegste en laatste

In tabel 2 staan de vroegste- en laatste waarneming, hoeveel vlinders er op een dag zijn waargenomen en welke dag dat was.

Henny van der Groep & Egbert Baars

soort	eerste	laatste	max dag aantal	max dag
Argusvlinder	18-05-2023	08-10-2023	4	28-05-2023
Atalanta	14-04-2023	17-11-2023	69	15-07-2023
Bont zandooije	09-04-2023	30-10-2023	40	26-07-2023
Boomblauwtje	14-04-2023	06-09-2023	6	07-07-2023
Bruin blauwtje	12-07-2023	16-09-2023	6	11-08-2023
Citroenvlinder	14-02-2023	30-09-2023	14	29-04-2023
Dagpauwoog	17-03-2023	31-10-2023	40	18-07-2023
Distelvlinder	26-06-2023	08-10-2023	8	09-07-2023
Gehakelde aurelia	16-03-2023	07-10-2023	9	14-07-2023
Groot koolwitje	13-04-2023	17-10-2023	34	24-09-2023
Hooibeestje	16-08-2023	16-08-2023	1	16-08-2023
Icarusblauwtje	28-05-2023	04-09-2023	15	24-07-2023
Klein geaderd witje	14-04-2023	10-10-2023	32	29-08-2023
Klein koolwitje	04-04-2023	29-10-2023	139	10-07-2023
Kleine vos	14-02-2023	31-10-2023	71	28-08-2023
Kleine vuurvlinder	09-07-2023	30-09-2023	2	30-09-2023
Landkaartje	06-05-2023	14-07-2023	5	24-05-2023
Oranjetipje	22-04-2023	04-07-2023	15	06-05-2023
Rouwmantel	04-04-2023	04-04-2023	1	04-04-2023
Scheefbloemwitje	23-06-2023	08-09-2023	3	07-07-2023
Zwartsprietdikkopje	09-07-2023	09-07-2023	1	09-07-2023

Tabel 2

Dagvlinder waarnemingen 2023

3.2 Insecten

Nachtvinders 2023

Helaas werkte het weer ook dit voorjaar niet mee voor het nachtvlinderonderzoek. Met de gedachte niet gaan levert in ieder geval geen waarnemingen op, werd het doek in mei en juni opgezet. De wind zocht bijna altijd de noordhoek op waardoor het in de nacht snel koud werd. Het aantal waargenomen vlinders was tot half juni zeer matig te noemen. In de twee korte nachten rond het begin van de astronomische zomer (16 en 24 juni) werd wel veel gezien. Als we na 01:00 uur door zouden zijn gegaan zou de lijst veel langer zijn geworden.

Op 30 juni zijn we eerder gestopt omdat rukwinden de complete installatie de lucht in liet gaan.

Op 5 augustus zijn 4 leden wel bij elkaar gekomen, maar door de aanhoudende zware regen is het doek niet opgesteld. Gelukkig voor de aanwezigen wel een aantal soorten die binnenskamers aanwezig waren, waaronder een met de toepasselijke naam: **BLIKSEMLICHTMOT**.

locatie	X-coörd.	Y-coörd.	aantal keer bezoekt
Lutjebroek, Schapenstreek	142090	524270	3
Oosterleek, Oosterleek 21	142000	516800	2
Hoogkarspel, SKIK, Zanglijster 15	140280	523000	2
Grootebroek, Zesstedenweg 234	143520	523425	2
Berkhout, Bobeldijk 1A1	131110	518770	1
Andijk, Buurtje 30	141480	528310	1
Etersheim, De Breek	130550	510050	1
Schellinkhout, Dorpsstraat 9A	137120	517950	1
Hem, Hemmerbuurt 129	141020	519160	1
Andijk, Julianastraat 9	143650	528850	1
Zwaag, Kerketuin 36	133332	520053	1
Hoogkarspel, Molenwei 27	141190	523320	1
Opperdoes, Oosteinde 19	134470	530680	1
Westwoud, Oudijk 71	135430	520880	1
Aartswoud, Rundveemuseum	125350	528520	1
Suyderbraeck, Zesstedenweg 20 A	129310	514640	1
Wervershoof, Veenakkers 42	139660	524300	1
Oosterblokker, Zuiderdracht 13	136270	518970	1

Overzicht locaties

Kaart met bezochte locaties

Ook de maanden juli en augustus kenden een duidelijke dip: het gevolg van regen en wind. Gelukkig zijn de avonden erg gezellig en worden er regelmatig nieuwe soorten, zoals **KEGELBLADROLLER**, **DONKERE MARMERUIL** en **BERKENSPIKKELSPANNER**, in ons waarneemgebied bijgeschreven en worden er leuke vondsten gedaan. Zo heeft het **ZWART WEESKIND** vaste voet gekregen in ons waarneemgebied.

De eerste helft van de maand september leverde nog wel een aantal mooie nachten. Er werden enkele zuidelijke soorten ook door ons waargenomen: **ZUIDELIJKE GRASUIL**, **ZUIDELIJKE BANDSPANNER** en **KATOENDAGUIL**.

In oktober hebben we het één keer geprobeerd. De zeer sterke wind was verre van ideaal. De rest van het jaar was extreem nat waardoor we het doek niet meer op hebben kunnen zetten.

Omdat de determinatie steeds vlotter gaat, wordt geprobeerd om ook de soortnaam van de overige insecten, die gedurende de nacht actief zijn, te achterhalen. De lijst van “bijgeschrijfsorten” groeit allengs.

datum	locatie	soorten	exemplaren
12-05-2023	Lutjebroek, Schapenstreek	17	22
26-05-2023	Oosterleek, Oosterleek 21	10	13
03-06-2023	Hoogkarspel, SKIK, Zanglijster 15	5	6
09-06-2023	Oosterblokker, Zuiderdracht 13	25	63
16-06-2023	Hoogkarspel, Molenwei 27	36	113
24-06-2023	Lutjebroek, Schapenstreek	61	204
30-06-2023	Andijk, Julianastraat 9	8	17
08-07-2023	Grootebroek, Zesstedenweg 234	75	3076
14-07-2023	Wervershoof, Veenakkers 42	29	288
29-07-2023	Westwoud, Oudijk 71	46	309
04-08-2023	Opperdoes, Oosteinde 19	47	121
18-08-2023	Andijk, Buurtje30	48	189
19-08-2023	Hem, Hemmerbuurt 129	69	295
25-08-2023	Zwaag, Kerketuin 36	27	127
26-08-2023	Grootebroek, Zesstedenweg 234	36	105
02-09-2023	Schellinkhout, Dorpsstraat 9A	32	48
08-09-2023	Oosterleek, Oosterleek 21	62	249
09-09-2023	Aartswoud, Rundveemuseum	53	290
15-09-2023	Suyderbraeck, Zesstedenweg 20 A	26	97
16-09-2023	Lutjebroek, Schapenstreek	27	94
23-09-2023	Berkhout, Bobeldijk 1A1	9	45
29-09-2023	Hoogkarspel, SKIK, Zanglijster 15	5	10
06-10-2023	Etersheim, De Breek	3	5

We hebben dit jaar het doek 23 keer opgezet, 2 x in mei, 5x in juni, 3x in juli, 5x in augustus, 7x in september en 1x in oktober. De nacht van 8 op 9 juli was de topavond met 3076 exemplaren verdeeld over 75 soorten. Op deze avonden waren er tussen de 3 en 8 leden van de insectenwerkgroep aanwezig. Speciaal voor een groep die meedeed aan de natuurcursus van het IVN, werd op 25 mei het doek opgesteld. Er kwamen 9 belangstellenden opdagen. Helaas werd het veel te snel koud waardoor er weinig nachtvlinders te bewonderen waren.

De voorlichtingsavonden in het kader van de landelijke nachtvlindernachten van 15 en 16 september leverde in totaal 5 belangstellenden op. De voorlichtingsavond voor het IVN leverde 1 belangstellende op.

Naast de bijeenkomsten van een deel van de werkgroep is door individuele leden zelfstandig onderzoek verricht met een lichtval.

Het resultaat van alle waarnemingen is te vinden in bijstaande tabellen. Over het algemeen gaat het om imago's. Van enkele micro's zijn alleen mijn-waarnemingen (rupsvraat in blad) gedaan.

Met dank aan allen bij wie wij te gast mochten zijn.

Fred Weel, Ruud Timmer, Peter de Lange, Ton Groen, Egbert Baars, Henny van der Groep, Hanneke de Boer, Afra en André Sjerps, Thijs Knol, Ko van Gent, Anita Botman, Mariska Koopmans-Berretty, Luke Grouwstra, Jade van Doorn, Douwe Greydanus en Ad Roobeek

BREDEBANDHUISMOEDER, foto: Fred Weel

Nachtvlinders (macro's)

In de onderstaande tabel zijn de in 2023 waargenomen macro nachtvlinders weergegeven.

soort	aantal	soort	aantal	soort	aantal
Aangebrande spanner	2	Groene blokspanner	1	Rietvink	3
Agaatvlinder	13	Groene dwergspanner	1	Roesje	1
Appeltak	11	Groente-uil	41	Rondvleugelbeertje	1
Bastaardsatijnvlinder	1	Groot avondrood	7	Rood weeskind	4
Berkenspikkelspanner	1	Grote worteluil	2	Satijnvlinder	2
Blauwrandspanner	2	Haarbos	32	Schaduwstipspanner	1
Bleke grasuil	46	Hagedoornvlinder	36	Schedeldrager	2
Bont halmuiltje	1	Halmrupsvlinder / Weidehalmuiltje	55	Schermbloemdwerpspanner	9
Boogsnuituil	5	Halmuiltje spec.	19	Schilddrager	3
Bosbesuil	5	Hennepnetelspanner	1	Schildstipspanner	4
Breedbandhuismoeder	2	Herfstrietboorder	8	Schimmelspanner	2
Bruinbandspanner	1	Hopsnuituil	1	Smalvleugelrietboorder	2
Bruine eenstaart	1	Hopwortelboorder	4	Snuitvlinder	3
Bruine grijsbandspanner	4	Houtspaander	4	Spitsvleugelgrasuil	11
Bruine herfstuil	8	Huismoeder	150	Spurrie-uil	3
Bruine sikkeluil	4	Hyena	1	Stompvleugelgrasuil	7
Bruine snuituil	31	Iepengouduil	8	Streepjesdwerpspanner	1
Bruine vierbandspanner	4	Kadenistofuil	1	Stro-uiltje	6
Donker brandnetelkapje	3	Kadeni-stofuil	1	Taxusspikkelspanner	52
Donkere marmeruil	1	Katoendaguil	2	Trapeziumuil	1
Donkergroene korstmosuil	2	Klaverspanner	4	Turkse uil	4
Driehoekuil	2	Klein geel weeskind	1	Tweekleurige uil	3
Drietand / Psi-uil	1	Kleine beer	21	Tweestreepvoorjaarsuil	1
Dwerpspanner spec.	1	Kleine breedbandhuismoeder	46	Vaal kokerbeertje	2
Egale dwergspanner	4	Kleine groenbandspanner	4	Variabele spanner	1
Egale rietboorder	4	Kleine groenuil	2	Variabele voorjaarsuil	1
Egale stofuil	1	Kleine rietvink	1	V-dwerpspanner	5
Egelskopboorder	2	Kleine zomervlinder	4	Vierbandspanner	1
Eikenprocessierups	3	Kolibrievlinder	100	Vierkantvlekuil	120
Eikenuiltje	11	Koolbandspanner	1	Vijgenskeletteermot	1
Esdoordwerpspanner	10	Kooluil	1	Vlekestipspanner	24
Essengouduil	13	Koperuil	11	Vliervlinder	1
Gamma-uil	613	Lichte korstmosuil	1	Volgeling	17
Geelbruine herfstuil	4	Lieveling	5	Vuursteenvlinder	3
Geelbruine rietboorder	2	Ligusterpijlstaart	1	Wilgendwerpspanner	5
Gele agaatspanner	6	Lijnsnuituil	4	Windepijlstaart	3
Gele eenstaart	1	Lisdoddeboorder	2	Witstipgrasuil	28
Gele tijger	2	Maansikkeluil	38	Witte grijsbandspanner	2
Gelobd halmuiltje	7	Meidoornuil	1	Witte tijger	5
Geoogde worteluil	1	Moerasgrasuil	2	Witte-l-uil	4
Gepijlde micro-uil	1	Moeraswalstros spanner	1	Witvlakdwerpspanner	1
Gepluimde snuituil	2	Morpheusstofuil	9	Wortelhoutspanner	2
Gerande spanner	5	Naaldboomspanner	1	Zandhalmuiltje	41
Gestippelde rietboorder	6	Open-breedbandhuismoeder	74	Zuidelijke bandspanner	1
Gestreepte goudspanner	12	Oranje bruinbandspanner	3	Zuidelijke grasuil	2
Getekende gamma-uil	1	Oranje wortelboorder	12	Zuidelijke stofuil	140
Gewone bandspanner	12	Oranjegeel halmuiltje	8	Zwart weeskind	8
Gewone breedvleugeluil	19	Paardebloemspanner	1	Zwartbandspanner	16
Gewone dwergspanner	4	Paardenbloemspanner	91	Zwarte-c-uil	74
Gewone stofuil	9	Pauwoogpijlstaart	1	Zwartkamdwerpspanner	26
Gewone velduil	2	Peppel-orvlinder	2	Zwartstipvlinder	5
Gewone worteluil	20	Piramidevlinder	1	Zwartvlekdwerpspanner	1
Goudgele boorder	2	Piramidevlinder spec.	1	Zwartvlekwinteruil	8
Goudvenstertje	12	Plakker	3	totaal	2.486
Graswortelvlinder	8	Populierenpijlstaart	3	aantal soorten	165
Grijze stipspanner	8	Put-uil	17		

EGALE STOFUIL, foto: Fred Weel

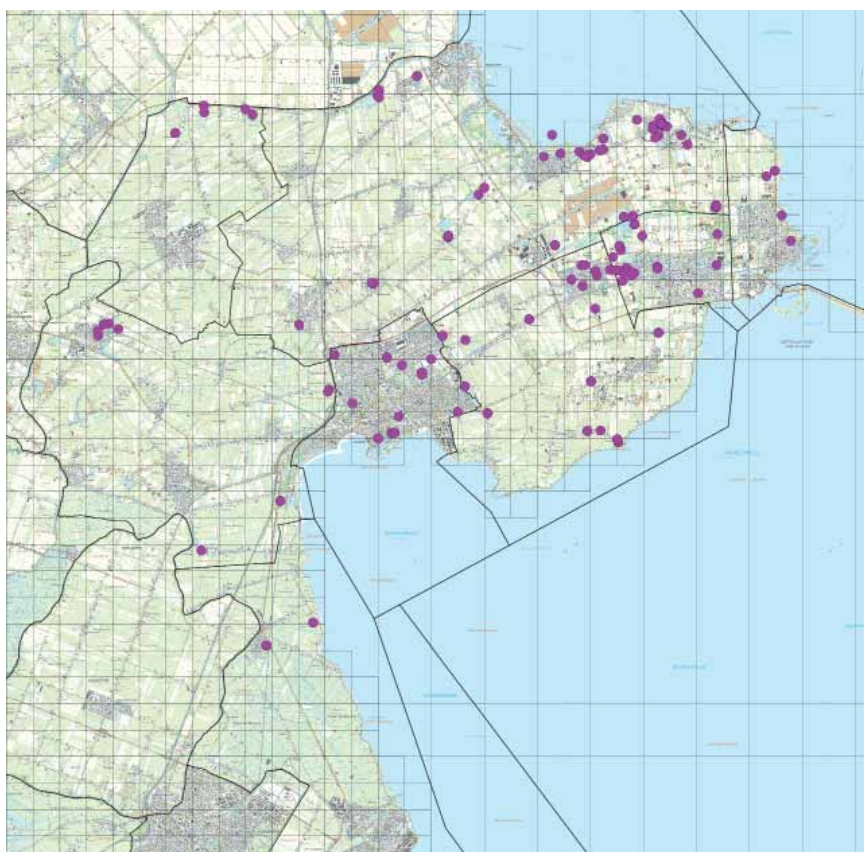
Nachtvlinders (micro's)

In de onderstaande tabel zijn de in 2023 waargenomen micro nachtvlinders weergegeven.

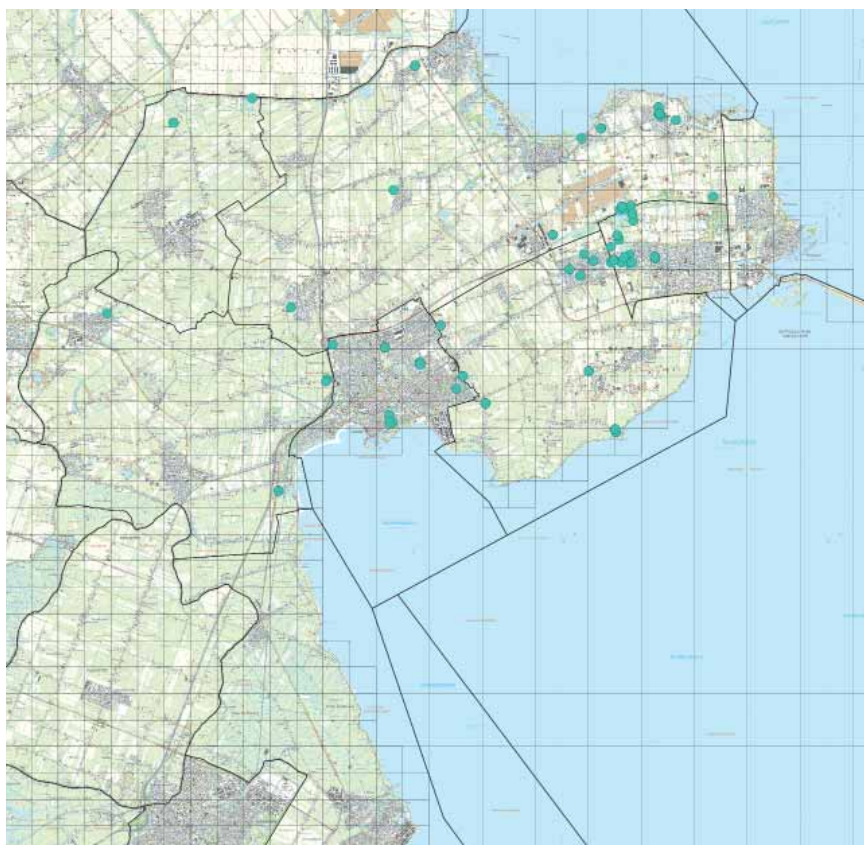
soort	aantal	soort	aantal	soort	aantal
Aangebrande valkmoet	3	Grauwe steltmot	1	Rietsnuitmot	1
Appelbladroller	18	Grijsgeklepte grasmineermot	1	Rode eikenlichtmot	1
Appelstippelmot	112	Grijze kruidenmot	1	Rode knopbladroller	4
Auroramot	1	Grijze muurkokermot	5	Rozenhermelijnbladroller	4
Bandlichtmot	3	Groene eikenbladroller	25	Scherphoekvedermot	2
Basterdwederikpeulmot	3	Groot platlijfje	1	Schorsboorder	1
Berkenpedaalmot	17	Grootvlekmospalmot	2	Seringensteltmot	4
Bitterkruidgranietmot	1	Grootvlekstippelmot	2	Sierlijke pedaalmot	1
Blauwooggrasmot	101	Grote appelbladroller	8	Slanke wilgenkokermot	2
Bleke grasmot	34	Grote meelmot	5	Smalle witlijngrasmot	2
Bleke kaartmot	1	Grote wasmot	3	Smaragdlangsprietmot	40
Bliksemlichtmot	1	Grote witvlakbladroller	1	Sneeuw witte vedermot	2
Bonte brandnetelmot	7	Hangmatmot	3	Sobere restjesmot	2
Bonte fruitbladroller	1	Heemstzaadmot	1	Sparappelboorder	2
Bramenbladroller	2	Heggenbladroller	8	Stigmella aurella/splendidissimella	10
Brandnetelbladroller	38	Hoefbladvedermot	1	Stippelmot spec.	28
Brandnetelmot	229	Hommelnestmot	34	Streepbandmot	2
Bruinbandbladroller	2	Indische meelmot	1	Topspinnertje	3
Bruine berkensteltmot	2	Kaasjeskruidmot	2	Triangelmot	4
Bruine huismot	27	Kamillebladroller	1	Tuinbladroller	20
Bruine rozenmineermot	1	Kardinaalsmutsstippelmot	5	Tweelijnmot	8
Buxusmot	268	Kegelbladroller	2	Variabele elzensteltmot	1
Crème kijkgaatje	4	Kersenbladroller	68	Variabele granietmot	13
Distelbladroller	2	Kleine boogbladroller	2	Vedermot spec.	1
Distelknoopvlekje	2	Kleine parelmot	4	Vetmot	2
Doornspinnertje	1	Kleine zwartwitmot	2	Vogelkersstippelmot	2.674
Drietandvlakjesmot	4	Kokermot onbekend	3	Vogelnestmot	1
Duikermot	576	Kommablardroller	2	Vroege granietmot	2
Duponchelliamot	1	Koolbladroller	15	Vuurdoornvouwmot	1
Dwergsikkelmot	6	Koolmotje	34	Vuurmot	1
Dwergvedermot	4	Koolzwammot	1	Waaiermot	2
Elzenblaasmijnmot	1	Kroosvlindertje	27	Waterleliemot	4
Esperiamot	2	Leverkleurige bladroller	19	Weidemot	1
Fruitmot	6	Lichte granietmot	2	Wijnkelderdermot	1
Gammalpalpmot	1	Liesgrassnuitmot	1	Wilgenslakkenspoormot	9
Geelpalpmot	1	Lisdoddesnuitmot	2	Wilgensteltmot	1
Gehoekte boogbladroller	1	Loofboombladroller	2	Wilgenstippelmot	25
Gele pelsmot	2	Meidoornstippelmot	1	Windevedermot	49
Gele wilgenroosjesmot	5	Microvlinder onbekend	1	Witkopmot	17
Gelijnde spitskopmot	2	Mineerborstelnet	5	Witkraagduifmot	1
Gemarmerd koolmotje	1	Moerasgranietmot	6	Witlijngrasmot	1
Gemarmerde drievlekbladroller	1	Morgenroodbladroller	2	Witschouderbladroller	7
Gevlamde bladroller	8	Muntvlinder	28	Witte dominomot	2
Gewone coronamot	4	Mutsjeslichtmot	3	Witte oogbladroller	1
Gewone elzenvouwmot	1	Oranje dwergbladroller	2	Zilverpuntgrasmineermot	1
Gewone grasmot	133	Oranje kruidenmot	13	Zilverstreepgrasmot	39
Gewone kaartmot	5	Paardenbloembladroller	2	Zilvervlekbladroller	1
Gewone pelsmot	1	Paardenkopbladroller	1	Zomerbladroller	31
Gewone spiegelmot	2	Palpmot onbekend	1	Zwamboorder	1
Gewone wilgenroosjesmot	10	Parelmoermot	56	Zwarte haakpalpmot	1
Gewone witvlakbladroller	2	Peenkaartmot	2	Zwartvlekgranietmot	1
Gewone zakdrager	6	Pinguintje	5	Zwaveldominomot	1
Gewoon smalsnuitje	2	Pinksterbloemlangsprietmot	1	totaal	5.137
Goudbandmineermot	1	Puntvleugelpalpmot	1	aantal soorten	164
Goudvleksteltmot	1	Reuzenbladroller	1		
Grauwe oogbladroller	1	Rietmot	1		

BRUINBANDBLADROLLER, foto: Fred Weel

Nachtlinder waarnemingen (macro's) 2023

Nachtlinder waarnemingen (micro's) 2023

3.3 Insecten

Libellen en juffers 2023

Dit jaar zijn er helaas minder libellen en juffers geteld. Er zijn in totaal 766 libellen en 2.670 juffers geteld.

Egbert Baars

De resultaten zijn in de onderstaande tabellen weergegeven.

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Blauwe glazenmaker						3	7	3	1				14
Bloedrode heidelibel							1	11	21	1			34
Bruine korenbout					1								1
Bruinrode heidelibel						5	16	15	21	51			108
Gewone oeverlibel					6	312	61	16	20				415
Glassnijder					12	5							17
Grote keizerlibel						17	2	2	2				23
Heidelibel spec.							1	3	11				15
Paardenbijter					2		5	15	12	7			41
Steenrode heidelibel							4	6	1				11
Viervlek					2								2
Vroege glazenmaker					30	49	1						80
Vuurlibel						5							5
totaal					53	396	98	71	89	59			766
aantal soorten													13

Tabel 1: Echte libellen

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Azuurwaterjuffer					143	183	16						342
Gewone pantserjuffer								2					2
Grote roodoogjuffer					72	304	21						397
Houtpantserjuffer					1	1	22	79	44				147
Kleine roodoogjuffer					6	14	185	51	6				262
Lantaarntje					415	559	118	36	11				1.139
Variabele waterjuffer					243	81	11						335
Vuurjuffer				4	41	1							46
totaal				4	921	1.143	373	168	61				2.670
aantal soorten													8

Tabel 2: Juffers

foto: Eric de Vroome

3.4 Insecten

Overigen 2023

Naast de vlinders en libellen zijn er ook nog een aantal andere insecten doorgegeven. De resultaten zijn in de onderstaande tabellen weergegeven.

Egbert Baars

Halfvleugeligen (Hemiptera) - tabel 1

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Acericerus heydenii								1					1
Aphrophora alni						2		1					3
Behaarde schaduwwants								4	12	1			17
Berkenkielwants							2	4	3				9
Berkensmalsnuit					7	2	3	48	37	2			99
Bonte geelschild						17	2						19
Bonte zaagpoot					1								1
Boomsikkelwants								2	1	1			4
Bootsmannetje onbekend							100	13	59		50		222
Brandnetelblindwants					2	2	1	1					6
Cicade onbekend						2			1				3
Cixius nervosus									1				1
Duikerwants onbekend						16		1					17
Dwergcicade onbekend							2						2
Elymana sulphurella									4				4
Empoasca spec.							105	10	43	1			159
Esdoornhalsbandwants						4	1						5
Eupteryx aurata									1				1
Geblokte glasvleugelwants									1	1			2
Gele vierplekwants					2								2
Gestreepte eikenblindwants					6	2							8
Gewone bloemwants							1						1
Gewone kielwants				1	3	3	2	2	3				14
Grauwe schildwants				1	2		4	26	5	1			39
Groene rietcicade									1				1
Groene schaduwwants						2							2
Groene schildwants			4	43	40	15	4	38	18	4			166
Groene stinkwants			1										1
Hazelaarbleekpoot						1							1
Iassus lanio							1		2				3
Idiocerinae indet.									10				10
Iepenridderwants			2										2
Issus coleoptratus					5	2		1					8
Kaneelglasvleugelwants					4	1							5
Kleurrijke zaagpoot								1					1
Kortschildkeverwants							1						1
Kortvleugelige zaagpoot					1								1
Kustschaduwwants							1		5				6
Kybos spec.						4	1		7				12
Lichtgroene schaduwwants						1		2					3
Lindespillebeen								1					1
Macrosteles spec.								1	93				94
Miersikkelwants					1			1	3				5
Nabis spec.							1	1					2
Oncopsis spec.						1							1
Orientus ishidae								1					1
Populicerus spec.								1	1				2
Roodpootschildwants							1		3				4
Schaatsenrijder onbekend						1		1	120				122
Schuimbeestje						13	1		1	1			16
Slanke diksprietblindwants							1						1
Smalle randwants				7	26	18	20	43	3				117
Snuitkeverschildwants								1		1			2
Staafwants											1		1
Stippelblindwants									3				3
Streepdijblindwants							1						1

Halfvleugeligen (Hemiptera) - tabel 2

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	septem	oktober	novemt	decemt	aantal
Tweedoomsmallijf				1				1					2
Typhlocybae indet.						4	3		22				29
Variabele dwergschaduwants							4						4
Vierpuntsierblindwants						1							1
Voorjaarseikenblindwants					1								1
Vuurwants				1	1	2	1	8					13
Weideschaduwants						1	1						2
Wilgensteilneus						2		1					3
Zuringrandwants				1	1	2							4
Zyginidia scutellaris							50						50
totaal			7	55	103	121	315	216	463	13	51		1.344
aantal soorten													66

Insecten (overigen)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Agraylea spec.							4	13	17				34
Agrypnia pagetana								1					1
Bont gaasvliegje							1						1
Ceraclea senilis					1								1
Duitse Schorpioenvlieg								1					1
Dwerggaasvlieg onbekend						10	1						11
Ecnomus tenellus						12	5	21					38
Elzenvlieg				1									1
Gewone gaasvlieg				2									2
Gewone oorworm					5	1	7	8	32	25			78
Gewone schorpioenvlieg					14								14
Gewone slijkhaft					400	8							408
Gewone slijkvlieg				14	37								51
Gewone sponsgaasvlieg					1		1	1					3
Gewone tweevleugel					3	4	9	55	19				90
Glyptotaelius pellucidus					1			3	3				7
Goudoogje				5	3	8	41	40	52	5			154
Hydroptila sparsa						2	1	5					8
Hydroptila spec.									1				1
Leptocerus tineiformis						25		15	4				44
Limnephilus affinis					2	2		1	5	1			11
Limnephilus auricula						1			1				2
Limnephilus binotatus					5								5
Limnephilus flavicornis					2	2		6	32				42
Limnephilus lunatus					3	2	1		11				17
Limnephilus marmoratus						7	1	20	49				77
Mystacides longicornis						12	16	22	13				63
Oecetis lacustris						51	10	66	13				140
Oecetis ochracea					2	162	32	119	41				356
Orthotrichia costalis							1						1
Phryganea grandis					6	1	1						8
Schorpioenvlieg spec.					1								1
Tinodes waeneri						11	4	7					22
Trichostegia minor						1							1
Valenzuela flavidus						1							1
Weideschorpioenvlieg					1			6	2				9
totaal				22	487	323	136	410	295	31			1.704
aantal soorten													36

GEWONE SCHORPIOENVLIEG, foto: Douwe Greydanus

Kevers (Coleoptera) - tabel 1

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
10-stippelig lieveheersbeestje					1								1
16-stippelig lieveheersbeestje					4								4
19-stippelig lieveheersbeestje				1									1
7-stippelig lieveheersbeestje			4	57	16	123	11	6	4	11			232
Aardvlo onbekend				8	2								10
Altica spec.				3		1							4
Anomala dubia							1						1
Aziatisch lieveheersbeestje	1			1	12	16	14			1			45
Berkenbladrolkever							1						1
Bietensnuitkever					4								4
Blauwe muntgoudhaan					12	7			45	10			74
Bleekgele weekschildkever					1	10	40						51
Bronskleurige glansloopkever				1									1
Byturus spec.					1	1							2
Cantharis decipiens					2								2
Citroenlieveheersbeestje				1			2						3
Curculio spec.									1				1
Dasytes spec.					1	1	1						3
Elfstippelig lieveheersbeestje								1					1
Elzenhaantje				1	4								5
Enochrus spec.									1				1
Geelgerande aardvlo				2	8	1				1			12
Gegroefde lapsnuitkever					1	1	3	2					7
Gestreept steilkopje					17								17
Gevlekte aardsnuitkever							1						1
Gewone bloesemboktor						1							1
Gewone borstelboktor					1								1
Gewone geelrand									1				1
Gewone rietkever					1								1
Gewone smalboktor						1							1
Glimmer onbekend					2								2
Gouden wilgenaardvlo					2			1					3
Graafkortschildkever									2				2
Groen zuringhaantje					3								3
Groene bladsnuitkever				9	22	1							32
Groene struiksnuitkever					4	1							5
Grote spinnende watertor					1						1		2
Heterocerus spec.									1				1
Kleine lapsnuitkever							1						1
Kleine rode weekschild							568						568
Kleine wespenboktor					3	4							7
Klimopkever					1								1
Kortschildkever onbekend					1				1				2
Krompootdoodgraver								1					1
Oedemera lurida/virescens					31	11							42
Oogvleksteilkopje					19	8	1						28
Otorhynchus crataegi						6							6
Phyllotreta ochripes				1	1								2
Roestbruine bladspruitkever						1			1				2
Rondbuikloopkever onbekend									2				2
Rood soldaatje					1								1
Roodaarsknijptor					1	2							3
Roodkopveldmestkever									7				7
Roodkopvuurkever					4	1							5

VEELSTIPPIG AZIATISCH LIEVEHEERSBEESTJE, foto: Egbert Baars

Kevers (Coleoptera) - tabel 2

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Roodpoothalmkruiper						1		5					6
Roodpootwateror						1			2				3
Roomvleklieveheersbeestje					1		1						2
Ruigterondbuik								1					1
Schaakbordlieveheersbeestje				4	14	6	3		2				29
Slijktor							1						1
Sneeuwbalhaantje							2	1					3
Sphaeridium scarabaeoides									200				200
Stenagostus rhombus									1				1
Stinkende kortschild						1							1
Struweelnepkapoentje						1							1
Tienvleklieveheersbeestje						1							1
Tweestippelig lieveheersbeestje					1	1	1						3
Tweevlekkig Aziatisch lieveheersbeestje						1	1						2
Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje				3	10	35	17	6	11				82
Veertienvleklieveheersbeestje						1							1
Viepvlekkig Aziatisch lieveheersbeestje					2	2	4		1	1			10
Vloevleklieveheersbeestje				1									1
Waterleliehaantje					2								2
Wolkever onbekend							2						2
Zwartblauwe baardloper					1								1
Zwarthalsgansloper						5	1	3	29				38
Zwartkopvuurkever						1							1
Zwartpotsoldaatje					9	1							10
totaal	1		4	93	224	256	677	27	312	24	1		1.619
aantal soorten													78

7-STIPPELIG LIEVEHEERSBEESTJE, foto: Egbert Baars

Rechtvleugeligen (Orthoptera)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Boomsprinkhaan									1				1
Boomsprinkhaan onbekend					4	17	17	5					43
Bruine sprinkhaan						34	21	2	5				62
Gewoon spitskopje						6							6
Gouden sprinkhaan						10							10
Grote groene sabelsprinkhaan						18	48	33	41	4			144
Kustsprinkhaan						40	10	86	30				166
Struiksprinkhaan					23	14	11	8	5	7			68
Veldsprinkhaan onbekend							1						1
Zanddoortje								2					2
Zuidelijk spitskopje								4					4
Zuidelijke boomsprinkhaan								24	9	4			37
totaal					27	139	108	164	91	15			544
aantal soorten													12

Tweevleugeligen (Diptera) - Zweefvliegen (Syrphidae)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bandzweefvlieg (syrphus) onbekend				11	30	3	43	1	1				89
Bessenbandzweefvlieg				3	4		7						14
Blinde bij		3	2		5	33	29	104	106	58			340
Bosbandzweefvlieg				1									1
Bosbijvlieg				1	11								12
Bosfluweelzweefvlieg					1								1
Bretelwimperzweefvlieg								1					1
Citroenpendelvlieg					1								1
Donker doflifje							4						4
Doodskopzweefvlieg				2	13	3	2	20	3	4			47
Enkele-bandzweefvlieg					3								3
Fluweelzweefvlieg onbekend					21	2	7						30
Gewone bollenzweefvlieg					1								1
Gewone citroenzweefvlieg					1								1
Gewone driehoekszweefvlieg					2				2				4
Gewone fluweelzweefvlieg					28								28
Gewone pendelvlieg				6	7		4	1	3	1			22
Gewone rode bladloper					3	1	7	2					13
Gewoon schaduwplatvoetje					1								1
Grote kommazweefvlieg				1	3								4
Grote langlijf						2	6	3	1				12
Grote narcisvlieg					2	9							11
Kegelbijvlieg				9	3		1			1			14
Kervelgitje				6	7								13
Kleine bijvlieg					1		2		3				6
Kommazweefvlieg onbekend				1									1
Langlijfje onbekend						7	3	1					11
Menuetzweefvlieg				3	12	31	6	8	12				72
Micaplatvoetje				7	10			7					24
Moeraspendelvlieg					3	1							4
Moeraszweefvlieg					167	22							189
Puntbijvlieg				4	1		1						6
Slanke driehoekszweefvlieg				2						5			7
Snorzweefvlieg		1		1	30	147	124	52	71	17	3		446
Snuitwaterzweefvlieg					5	1							6
Stadsreus					3	39	67	62	14	10			195
Stomp elfje						5	1						6
Terrasjeskommazweefvlieg					5	26	60	1					92
Variabel elfje						1	1						2
Vliegende speld					3	1	1						5
Weidedoflijfje					12	2							14
Weidevlekoog					4	1							5
Witte halvemaanzweefvlieg						3	4						7
Witte reus					5	4	1	1					11
totaal		4	2	58	408	344	381	264	216	96	3		1.776
aantal soorten													44

GEWONE PENDELVLIEG, foto: Henny van der Groep

Tweevleugeligen (Diptera) - overigen - tabel 1

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Akkerdistelboorvlieg								1					1
Akkerdisteldansvlieg					1								1
Anthomyia procellaris					122	4	7	9	2				144
Argyra spec.							1						1
Bloemvlieg onbekend			8		3		4						15
Bochelvlieg onbekend							1						1
Borstelbekboorvlieg			1										1
Bosrandroofvlieg					3								3
Bosringvleugel					2								2
Bromvlieg onbekend				2					2				4
Bruine langsprietslakvlieg							1						1
Bruine tijger							2						2
Calliopum spec.						1							1
Clogmia albipunctata						1		3	7				11
Dambordvlieg onbekend					3		8	2					13
Dansmug onbekend				1									1
Empis spec.					1								1
Eudasyphora cyanella				1									1
Fannia lustrator					1								1
Fannia spec.					2	1							3
Geelflanktijger					1	9	1						11
Geelpoot-goudlokje						1	2						3
Gespoorde rouwvlieg				1									1
Gewone pissebedvlieg					2	7	30	1					40
Gewone prachtwapenvlieg					1			1					2
Graphomya maculata								7					7
Groene glimwapenvlieg					1	1			1				3
Groene vleesvlieg onbekend					5	3	30	113	5				156
Grote dansvlieg				2	247								249
Grote schermbloemboorvlieg					2								2
Halmvliegje onbekend				1									1
Hebecnema spec.					1								1
Herfstmetaalwapenvlieg									2				2
Herfstvlieg				3			1						4
Hoefijzertijger					41	3							44
Ilisia maculata									2				2
Knutten, knaasjes of knijsjes								4					4
Kool-langpootmug					2								2
Koortsvlieg					1			2					3
Kortsteelpissebedvlieg							1						1
Langpootmug onbekend					2	1							3
Lauxaniidae indet.					1	3							4
Lichte driestreepsdansvlieg				1	2								3
Loxocera spec.								3					3
Melinda spec.							2						2
Metopia spec.						2							2
Mineervlieg onbekend									1				1
Mintho rufiventris							2	1					3
Moerasdriestip					1								1
Neomyia cornicina		1			1								2
Neria cibaria					2								2
Opomyza germinationis/petrei						2		2					4
Phaonia spec.				2				1					3
Phaonia subventa				5	3	5							13
Phaonia tuguriorum			4				3		9				16
Philosepedon spec.							1						1
Phytomyza lappae						1							1
Platypalpus spec.					13								13
Pollenia spec.				3	1		2	1					7
Psectrotanypus varius						5	10	1	1				17

Tweevleugeligen (Diptera) - overigen - tabel 2

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Roodbaardbromvlieg				1									1
Roodwangbromvlieg				6					1				7
Rouwvlieg				1	1								2
Ruittijger								1					1
Scellus notatus					1	1							2
Schorsvlieg					2				1				3
Seioptera vibrans					2	2							4
Sepsis spec.							2		1				3
Siphona spec.									1				1
Slankpootvlieg onbekend						1	20						21
Spinsteltmug								2	1				3
Spitsvlektijger								1					1
Sprinkhaanvlieg								2					2
Stompvlektijger							2	1					3
Strontvlieg				1	4	2	2	2	6	1			18
Suillia spec.					1					1			2
Thaumatomyia notata			1	80									81
Tijgerlangpootmug onbekend					1		1						2
Tipula confusa									4	1			5
Tipula fascipennis							3						3
Tipula lateralis									1				1
Tipula lunata				6	12	1							19
Tipula paludosa								160	362				522
Tipula vernalis				4	98								102
Tuindriestreep								1	4				5
Tuintweestreep								1					1
Venstermug onbekend									1				1
Viervlekglanmug					2				1				3
Vroege rouwvlieg				1									1
Wenkvliegjes				1			1						2
Wintermug onbekend									1				1
Zigzagtijger					6	9	3						18
Zilvervlekdansvlieg				1									1
Zwarte pissebedvlieg							1						1
Zwartvleugel-stekelwapenvlieg					1								1
totaal			1	14	124	599	71	139	323	417	3		1.691
aantal soorten													95

GEWONE DANSVLIEG, foto: Egbert Baars

Vliesvleugeligen (Hymenoptera) - tabel 1

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Aardhommel			7	19	117	33	23	6	16	1			222
Aardhommel-groep				8	11	29	13	9	1	1			72
Abia aenea/Ionicerae						1							1
Achais oratorius								1					1
Agrothereutes leucorhaeus				1									1
Akkerhommel			7	75	78	204	120	306	146	12			948
Arge pagana								1					1
Athalia spec.					2								2
Bladwesp onbekend						4							4
Blauwe metselbij					7	1							8
Boomhommel					5	21	14	8	2	2			52
Boommier						1		1	10				12
Bronswespachtige onbekend						8	3	1	1				13
Campopleginae indet.					1								1
Cicadendoder onbekend							1						1
Cremnops desertor						1							1
Crossocerus spec.								1					1
Dolerus spec.					1								1
Duitse wesp								1	3	16			20
Dwergzandbij onbekend					3								3
Ectemnius continuus								1					1
Eikenstuitergalwesp							1						1
Enicospilus ramidulus									1				1
Ephialtes manifestator						1	1						2
Geurgroefbij onbekend					1		4						5
Gewone geurgroefbij						1							1
Gewone goudwesp-complex						7							7
Gewone Roodpootspinnendoder							1	1					2
Gewone sacheembij				1									1
Gewone vliegendoder							1						1
Gewone wesp			1	6	11	20	18	7	39	33			135
Glanzende houtmier								1					1
Goudwesp onbekend				1				2					3
Groefbij (lasioglossum) onbekend					2								2
Groefbij onbekend					1	4	31						36
Grote wolbij							2						2
Heidehommel						1							1
Honingbij				24	20	119	14	116	70	65			428
Ichneumon xanthorius						1	2						3
Kleine zeefwesp					22	22	2						46
Koolzwarte Metselspinnendoder					5	9	4	11					29
Langkopsmaragdgroefbij							2						2
Macrocentrus spec						1	1	1	4				7
Macrophya albicincta/alboannulata				1									1
Meidoornzandbij				1									1
Microgastrinae indet.								4					4
Muurwesp onbekend					1	3	1	2					7
Nesoselandria morio				1	1								2
Netelia spec.									1				1
Ophion luteus								4					4
Ophion minutus					3	1							4
Ophion obscuratus											1		1
Ophion spec.						1		3					4
Parasitaire wesp onbekend					1	1							2
Pimplinae indet.						1	1						2
Pottenbakkerswesp onbekend						2			1				3
Priemwesp onbekend							1						1
Roodgatje				45	1								46
Rosse metselbij				13	20	2							35
Rozenmosgalwesp							1						1

Vliesvleugeligen (Hymenoptera) - tabel 2

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Sachembij onbekend					2								2
Schildwesp onbekend									2				2
Selandria serva								1					1
Sluipwesp onbekend					2	1		2					5
Smalbandwespbij				1									1
Smaragdgroefbij onbekend								1					1
Steenhommel			2	13	26	36	24	28	1	1			131
Stenichneumon culpator incl. Patro. Spu.									1				1
Tenthredo koehleri							2						2
Tuinbladsnijder					4								4
Tuinhommel				1	3	7	5		1				17
Tuinspinnendoder						1	2	3					6
Tweekleurige zandbij				2		2	1						5
Urtjeswesp onbekend						1							1
Viervlekgrottensluipwesp						1							1
Viltvlekszandbij					2								2
Vosje				3									3
Weidebij					1								1
Weidehommel					27	111	20	5					163
Wesp onbekend				1									1
Wespbij onbekend				1	16								17
Wormkruidbij-complex							1						1
Zandbij onbekend				2		1	1						4
Zwartbronzen zandbij				1									1
Zwarte wegmier						30	301						331
totaal			17	221	397	692	618	528	300	131	1		2.905
aantal soorten													85

AARDHOMMEL-GROEP, foto: Henny van der Groep

3.5 Geleedpotigen

Overigen 2023

Naast de vlinders en libellen zijn er ook nog een aantal andere geleedpotigen doorgegeven. De resultaten zijn in de onderstaande tabellen weergegeven.

Egbert Baars

Duizendpotigen (Myriapoda)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Brede kronkel			1										1
Bruine aardkruiper		1											1
Duizendpoot onbekend		1											1
Gewone duizendpoot							1						1
Grote aardkruiper			1	7			1						9
Knotskronkel								1	1				2
Lithobius spec.						1							1
Platrug onbekend					1								1
totaal		2	2	7	1	1	2	1	1				17
aantal soorten													8

Schaaldieren / Kreeftachtigen (Crustacea)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Gewone oprolpijsbed					1		2	1	1				5
Kelderpijsbed					1	2		5					8
Pisbed onbekend							50						50
Ruwe pisbed					1	12	2	43	15	1			74
Zwartkoppijsbed							1	4		1			6
totaal					3	14	55	53	16	2			143
aantal soorten													5

Kreeftachtigen (Crustacea)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Chinese wolhandkrab	1										36		37
Rode Amerikaanse rivierkreeft											1		1
	1										37		38

CHINESE WOLHANDKRAB, foto: Douwe Greydanus

Spinnen (Araneae)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bonte hooiwagen									2				2
Brugspin								1	4				5
Gewone doolhofspin					5								5
Gewone staartspin						2							2
Grote steatoda		1											1
Hooiwagen onbekend							11						11
Huispringspin					1			1					2
Huiszebraspinnen				2		1							3
Kaardespinnen onbekend						3		1					4
Komkommerspin onbekend					1								1
Kraamwebspinnen				16	53	1		1	1	30			102
Krabspin onbekend					1								1
Kruisspin							1	1	148				150
Lentehangmatspin					1								1
Muurzesoog							1						1
Platte wielwebspinnen					1	2			1				4
Renspin spec.				5	2	1			1				9
Rietkruisspin				1	1								2
Rietstrekspinnen					1								1
Rode hooiwagen						3	6	3	7	2			21
Schorsmarpissa					2	1	2	1	4	1			11
Strekpoot								1	4	4			9
Strekspinnen onbekend				1	2	1	1		26				31
Venstersectorspin							1	2	2				5
Wolfspinnen (pardosa) onbekend					10								10
Zakspinnen onbekend					1		1		2				4
Zwartrugspinnen					1	1			1				3
totaal			1	25	83	16	24	12	203	37			401
aantal soorten													27

KRABSPIN ONBEKEND, foto: Henny van der Groep

RODE OGENTROOST, tekening: Anita Botman

4 *Planten*

4.1 *Jaarverslag Plantenwerkgroep 2023*

We hebben weer een actief jaar gehad.

We hebben 11 excursies gehouden:

- 3 inventarisaties voor Het Nieuwe Strepen (HNS): Risdam, Midwoud, Obdam;
- 3 inventarisaties voor gemeente Medemblik: Kreekbos, Smitpark, Wervershoof;
- Inventarisatie Floriskoog;
- Inventarisatie Koopmanspolder;
- Inventarisatie Landje van Naber voor ons 5-jarig project;
- Muurbegroeiingen Hoorn;
- Boomknoppen Hoorn;
- Eindejaarsplantenjacht in Hoorn.

Daarnaast hebben we in de wintermaanden 4 binnen bijeenkomsten gehad waarbij we gekeken hebben naar korstmossen, grassen, stadsplanten en diverse plantenfoto's die we door het jaar hebben verzameld.

De leukste vondst was wel **RODE OGENTROOST** in de Floriskoog.

Anneloes ter Horst

BOSVERGEET-MIJ-NIETJE, foto: Anneloes ter Horst

Landplanten (Embryophyta)

soort	soort	soort
Aalbes	Fluitenkruid	Grote kattenstaart
Addertong	Fraai duizendguldenkruid	Grote klit
Agrimonie (G)	Galanthus nivalis 'Plenus'	Grote lisdodde
Akelei (G)	Geel nagelkruid	Grote ratelaar
Akkerdistel	Gehoornde klaverzuring	Grote vossenstaart
Akkerkers	Geknikte vossenstaart	Grote waterweegbree
Akkerkool	Gekroesde melkdistel	Grote weegbree
Akkermelkdistel	Gele / Bonte gele dovenetel	Grote zandkool
Akervergeet-mij-nietje	Gele lis	Haagwinde
Akkerwinde	Gele plomp	Hangende zegge
Avondkoekoeksbloem	Gele waterkers	Harig wilgenroosje
Beklierde duizendknoop	Geoorde zuring	Hazelaar
Bermzuring	Gestreepte witbol	Heelblaadjes
Bezemkruid	Gevlekt longkruid	Heen
Bijvoet	Gevlekte rietorchis	Heermoes
Bitterzoet	Gewone berenklaauw	Heggenwikke
Blaartrekkende boterbloem	Gewone brunel	Herderstasje
Blaassilene	Gewone dotterbloem	Herik
Blauw glidkruid	Gewone eikvaren	Hondsdrif
Blauwe druifjes	Gewone engelwortel	Hopklaver
Bleke klaproos	Gewone hoornbloem	Hulst
Boerenwormkruid	Gewone klit	IJle dravik
Bolderik	Gewone kropaar	Ingesneden dovenetel
Bosandoorn	Gewone margriet	Italiaanse aronskelk
Boshyacint spec	Gewone melkdistel	Jakobskruid / Duinkruid
Bosrank	Gewone pastinaak	Japanse duizendknoop
Bosveldkers	Gewone raket	Judaspenning (G)
Bosvergeet-mij-nietje	Gewone rietorchis	Kale jonker
Boswilg	Gewone rolklaver	Kamperfoelie (G)
Braam	Gewone smeewortel	Kantige basterdwederik
Braam (G)	Gewone vlier	Kardinaalsmuts (G)
Brandnetel (G)	Gewone waterbies	Kleefkruid
Brede lathyrus	Gewoon biggenkruid	Klein hoefblad
Brede orchis	Gewoon jakobskruid	Klein kroos
Bultkroos	Gewoon sneeuwklakje	Klein kruiskruid
Canadese fijnstraal	Gewoon speenkruid	Klein streepzaad
Citroenmelisse	Gewoon timoteegras	Klein vlooienveld
Dagkoekoeksbloem	Gewoon varkensgras	Kleine klaver
Daslook	Glad vingergras	Kleine leeuwentand
Donkersporig / Bleeksporig bosviooltje	Glad walstro	Kleine lisdodde
Duindoorn	Glanshaver	Kleine ooievaarsbek
Duinriet	Goudknopje	Kleine varkenskers
Duizendblad	Goudzuring	Kleine veldkers
Echte kamille	Greppelrus	Kleine waterrepe
Echte koekoeksbloem	Grijskruid	Klimop
Echte valeriana	Grof hoornblad	Klimopereprijs
Eenstijlige meidoorn	Groot hoefblad	Kluwenhoornbloem
Eikvaren (G)	Groot kaasjeskruid	Kluwenzuring
Engels raaigras	Groot moerasscherm	Knikkend tandzaad
Es	Groot streepzaad	Knoopkruid
Esdoorn (G)	Grote brandnetel	Kompassla
Europese hanenpoot	Grote egelskop	Koninginnekruid
Fijne / Grote waterranonkel	Grote ereprijs	Koolzaad
Fioringras	Grote kaardenbol	Kraailook

Tabel 1

soort	soort	soort
Krabbenscheer	Raapzaad	Veerdelig tandzaad
Kroontjeskruid	Reukeloze kamille	Veldgerst
Kruipend zenegroen	Reuzenberenklauw	Veldlathyrus
Kruipende boterbloem	Ridderzuring	Veldzuring
Kruipende smeerwortel	Riet	Vergeeten wikke
Kruipertje	Rietgras	Vertakte leeuwentand
Kruldistel	Rietorchis	Vijfdelig kaasjeskruid
Krulzuring	Rietzwenkgras	Vijfvingerkruid
Kweek	Rimpelroos	Viltige basterdwederik
Late guldenroede	Ringelwikke	Vingerhelmbloem
Liggende ganzenik	Robertskruid	Vlasbekje
Liggende vetmuur	Rode ganzenvoet	Vlinderstruik
Lijsterbes (G)	Rode klaver	Vogelmuur
Lisdodde (G)	Rode kornoelje	Vogelwikke
Look-zonder-look	Rode ogentroost	Vroegeling
Maarts viooltje	Rode waterereprijs	Vrouwenmantel (G)
Madeliefje	Rood zwenkgras	Waterbies (G)
Mannagrass	Roos (G)	Watercrassula
Mannetjesvaren	Ruige zegge	Watergentiaan
Mansbloed	Ruw beemdgras	Waterkruiskruid
Margriet (G)	Ruwe iep	Waterlelie (G)
Marjolein (G)	Schedefonteinkruid	Watermunt
Mattenbies / Ruwe bies	Scherpe boterbloem	Waterpeper
Melganzenvoet	Schietwilg	Waterpunge
Melkkruid	Schijfkamille	Waterzuring
Moerasandoorn	Schijnaardbei	Wilde cichorei
Moerasdroogbloem	Sint-Janskruid	Wilde kievitsbloem
Moerasmelkdistel	Slanke / Witte waterkers	Wilde lijsterbes
Moerasspirea	Slanke waterkers	Wilg (G)
Moerasvergeet-mij-nietje	Sleedoorn	Witte dovenetel
Moeraswalstro	Slijkgroen	Witte honingklaver
Muskuskaasjeskruid	Slijpbladige ooievaarsbek	Witte klaver
Muurfijnstraal	Smalle stekelvaren	Wolfspoot
Muurleeuwenbek	Smalle waterpest	Zachte dravik
Muurpeper	Smalle weegbree	Zachte ooievaarsbek
Muurvaren	Smalle wikke	Zeegroene ganzenvoet
Narcis (G)	Sneeuwkllokje (G)	Zeegroene rus
Oeverzegge	Sneeuwroem (G)	Zevenblad
Oosterse anemoon	Soldaatje	Zilte greppelrus
Oranje havikskruid	Spaanse aak	Zilte schijnspurrie
Overblijvende ossentong	Spaanse hyacint	Zilverschoon
Paardenbloem	Speerdistel	Zomereik
Paarse dovenetel	Spiesmelde	Zomerklokje
Peen	Steenbreekvaren	Zomp- / Moerasvergeet-mij-nietje
Penningkruid	Sterhyacint (G)	Zomprus
Pinksterbloem	Sterrenkroos (G)	Zompvergeet-mij-nietje
Pitrus	Stippelganzenvoet	Zulte
Plat beemdgras	Stokroos	Zwanenbloem
Platte rus	Straatgras	Zwarte els
Poelruit	Tongvaren	Zwarte mosterd
Populier (G)	Valse voszegge	Zwarte nachtschade
Prachtframboos	Varkensgras (G)	
Prachtklokje	Veelwortelig kroos	
Puntkroos	Veenwortel	

322 soorten

Tabel 2

GELAARDE GORDIJNZWAM, foto: Marco van der Lee

5 Paddenstoelen

5.1 Paddenstoelen 2023

Er zijn verschillende paddenstoelen doorgegeven. Het resultaat is in de volgende tabel weergegeven.

Egbert Baars

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Afgeplatte stuifzwam										1			1
Bleekgele bundelzwam										1			1
Bleke borstelkurkzwam										1	1		2
Boomgaardvuurzwam		1						1					2
Bruine bundelridderzwam											1	12	13
Bundelfranjehoed										1			1
Champignon										1			1
Dikrandtonderzwam					1								1
Dooiergele mestzwam											1		1
Echt judasoor			1	1							3		5
Fraaisteelmycena											1		1
Gele korstzwam	1										1		2
Geschubde inktzwam								6		11	47		64
Geweizwam											51		51
Gewone glimmerinktwam		1								1			2
Gewone knolparasolzwam										1	50		51
Gewone krulzoom									1		1		2
Gewone oesterzwam	1										1		2
Gewone zwavelkop											3	2	5
Gewone zwavelkop (species)		1											1
Gewoon donsvoetje											1		1
Gewoon elfenbankje			1							1			2
Gewoon fluweelpootje	1												1
Grijze buisjeszwam											2		2
Grote bloedsteelmycena								1		1	1		3
Grote kale Inktzwam										1			1
Helmmycena												1	1
Houtknotzwam								1					1
Inktzwam p.p. (Coprinus)										1			1
Kleine aardappelbovist								1					1
Kluifzwam spec.											100		100
Kogelhoutskoolzwam										1	1		2
Kopergroenbekerzwam sl, incl. Grootsporige, Gewone kopergroenbekerzwam										1			1
Korsthoutskoolzwam										1			1
Kroontjesknotzwam										1			1
Mosklokje spec.											40		40
Nevelzwam												6	6
Paarse knoopzwam	1	1											2
Paarse schijnridderzwam								1					1
Papierzwammetje											1		1
Platte tonderzwam								1	1				2
Reuzenbovist							1		7				8
Rode kelkzwam	22	2	55										79
Rode kelkzwam sl, incl. Krulhaarkelkzwam		1									1	7	9
Roestbruine kogelzwam										1			1
Roodporiehoutzwam	1	1											2
Rossig buiskussen								1					1
Sneeuwzwammetje											3	11	14
Spekzwoerdzwam										1			1
Spikkelsteelveldridderzwam										19			19
Spoelvoetcollybia												1	1
Tranende franjehoed								1			1		2
Vermiljoenhoutzwam	1												1
Weidekringzwam										6			6
Wit oorzwammetje sl, incl. Bleek, Rondsporig, Ruwsporig, Grootsporig, Behaard oorzwammetje											2		2
Witte kluifzwam											14		14
Zilveren ridderzwam, incl. Zilvergrijze ridderzwam											10		10
Zwarte trilzwam		1											1
Zwerminktwam	1												1
totaal	29	9	57	1	1		1	14	9	53	338	40	552
aantal soorten													59

5.2 Bericht Paddenstoelenwerkgroep IVN

Het is een drukke herfst voor ons als paddenstoelen werkgroep. Was het eerst in september nog wat droog, vanaf oktober kwam de regen en dat gaat maar door. Dat betekent voor ons: veel paddenstoelen! Vanaf 20 september zijn wij met de paddenstoelenwerkgroep 11 maal op stap geweest. Aan deze excursies is met minimaal 2 personen tot maximaal 11 personen meegedaan. Twee personen is niet echt veel en het mochten er wel meer zijn. Aan de andere kant is 11 personen wel weer een beetje veel en wordt het lastig de mensen bij elkaar te houden. Wel weer spannend natuurlijk .....

De eerste excursie viel nog wat tegen, duinen van Bergen, en het was eigenlijk nog wat te droog voor paddenstoelen. We kwamen tot 26 soorten, wel vaak leukere soorten, maar je moest echt zoeken naar paddenstoelen.

De volgende excursie ging naar Robbenoord op 28 september. Er waren nu veel meer paddenstoelen en zo kwamen we tot 59 soorten.

Excursie nummer 3 bracht ons naar Leuvenum op de Veluwe. Nog niet super nat, maar wel veel paddenstoelen, 63 soorten dit keer.

De volgende excursie was een topper. Van het Waterloopbos in de Noordoostpolder is bekend dat het een zeer rijk gebied is voor paddenstoelen. En dat bleek: Wij scoorden een nieuw record met 111(!) soorten. Dit was op 16 oktober.

Excursie nummer 5 bracht ons weer naar de duinen bij Bergen. De enige excursie die we wat hebben ingekort vanwege regen. Desondanks wel weer 66 soorten.

Op 1 november wilde men weer naar Leuvenum en deze keer nog meer soorten: totaal 70, en veel bijzondere soorten.

In excursie nummer 7 bezochten we voor het eerst het Purmerbos. Het was daar wel heel erg nat en omdat we het gebied niet kenden, was het even zoeken naar de goeie plekken. Maar even goed toch weer een totaal van 60 soorten.

Excursie nummer 8 was op bekend terrein en weer een topper: Dijkgatbos met niet minder dan 95 soorten en overall paddenstoelen.

De excursie nummer 9 werd slecht bezocht maar was wel een thuiswedstrijd: Streekbos de westzijde, maar desalniettemin toch weer 53 soorten.

De 10e excursie bracht ons wederom naar Robbenoord. Met een grote opkomst kwamen we tot 84 soorten, wel met de opmerking erbij dat veel soorten lastig te herkennen waren vanwege de vele neerslag de dagen ervoor.

De laatste excursie op 28 november naar het Egboetswater, was aardig geslaagd met 43 soorten. We troffen uitsluitend soorten aan die op dood hout groeiden, maar soms wel spectaculair.

Onze planning was om tot de kerst wekelijks nog een excursie te houden. Maar door voorzichtig intredende vorst is dat plan in het water(ijs) gevallen. Wie komend jaar mee wil kan zich melden, want we kunnen best wel versterking gebruiken.

Marco van der Lee

ECHTE TONDERZWAM, foto: Marco van der Lee

EIKENBLOEDZWAM, foto: Marco van der Lee

GRIJZE BUISJESZWAM, foto: Marco van der Lee

GROTE BLOEDSTEEL, foto: Marco van der Lee

6 Vissen

6.1 Vissen waarnemingen 2023

In 2023 is op het gebied van vissen weinig gebeurd zoals uit de tabel hieronder valt op te maken.

Egbert Baars

Straalvinnigen (Actinopterygii)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Karper onbepaald					10	2							12
Snoek			1		1					1			3
totaal			1		11	2				1			15
aantal soorten													2

KARPER, foto: Douwe Greydanus

7 Zoogdieren

7.1 Zoogdierenwerkgroep

Het weer werkte tijdens de midwintertelling van 2023 niet echt mee. Een aantal tellers heeft toch de zoogdieren meegeteld in dit weekend. Tineke Horstman heeft haar telgebied een maand later met mooi weer doorkruist om de **HAZEN** en **MOLLEN** te tellen.

Bij elkaar zijn er 476 **HAZEN**, 312 **MOLLEN** en 57 **KONIJNEN** vastgesteld in dit wintertijdvak in West-Friesland noordoost en rond Twisk.

In de periode mei-augustus hebben enkele leden van de ZWG meegewerkt aan het vleermuisonderzoek. Dit jaar was het jaar van de **MEERVLEERMUIS**. In heel Nederland is er speciaal onderzoek naar gedaan. Door ons zijn twee bekende grote kolonies van deze vleermuissoort, in Bovenkarspel en in Midwoud, geteld. In Bovenkarspel waren maximaal ongeveer 500 exemplaren aanwezig, en is daarmee een van de grootste kolonies van Nederland. In Midwoud waren ongeveer 200 exemplaren aanwezig; vlakbij deze kolonie van de **MEERVLEERMUIS** is ook een forse kolonie van de **GEWONE DWERGVLEERMUIS** vastgesteld. Een bekende kolonie in Wervershoof kon niet meer geteld worden doordat we van de eigenaar het terrein niet meer op mochten. Een andere locatie in Wervershoof is met de vleermuiswerkgroep wel geteld. Daar waren 43 uitvliegers van de **MEERVLEERMUIS**. Met de groep zijn meerdere keren **MEERVLEERMUIZEN** gevangen en van een zender voorzien. Enkele daarvan zijn elders in Noord-Holland teruggevonden. De vleermuiskasten van Hoorn zijn regelmatig bezocht om te kijken of er gebruik van is gemaakt (zie hoofdstuk 7.4). Enkele kasten zijn bezet, voornamelijk in het voorjaar en in de herfst. Het betreft solitaire mannetjes van de **RUIGE DWERGVLEERMUIS**.

RUIGE DWERGVLEERMUIS IN KAST, foto: Douwe Greydanus

De activiteiten van de zoogdierwerkgroep zijn gedurende het jaar langzaam weer opgestart. Op 17 juni hebben we als excursie in Midwoud met 3 belangstellenden het uitvliegen van de **MEERVLEERMUIS** gadeslagen. Op 2 september hebben we een vleermuisexcursie gehouden in de omgeving van het Julianapark van Hoorn. De excursie van 30 september naar de AW-duinen voor **DAMHERTEN** is wegens te geringe aanmelding niet doorgegaan.

Als werkgroep zijn we twee keer bij elkaar gekomen in het SKIK om o.a. kerkuilenballen uit te pluizen. De resultaten van 26 oktober en 23 november staan gepresenteerd in hoofdstuk 7.2.

Fred Weel, Coördinator Zoogdierwerkgroep & Ad Roobeek

7.2 Resultaat Uilenballenpluizen 2023

Hieronder staan de resultaten van het Uilenballenpluizen in 2023 weergegeven.

26 oktober 2023, SKIK Hoogkarspel,
Kerkuil, Slootdorp, 30 oktober 2019, Luc Smit

soort	totaal	percentage	Anneloes	Ben	Fred	Ad
aantal ballen	41		17	7	5	12
Veldmuis	107	84,9	41	25	13	28
Aardmuis						
Dwergmuis						
Bosmuis	6	4,8	1		2	3
Huismuis	2	1,6	2			
Mol						
Bruine rat	1	0,8	1			
Woelrat						
Bosspitsmuis						
Waterspitsmuis						
Huisspitsmuis	9	7,1	4		4	1
Dwergspitsmuis						
Spitsmuis spec.						
Kikker spec.						
Vogel spec.						
Lieveheersbeestje	1	0,8				1
totaal aantal prooien	126	100	49	25	19	33

26 oktober 2023, SKIK Hoogkarspel,
Kerkuil, Andijk, oktober-december 2019, Douwe Greydanus

soort	totaal	percentage	Anneloes	Ben	Fred	Ad
aantal ballen	20		8	3	2	7
Veldmuis	38	52,1	12	7	5	14
Aardmuis						
Dwergmuis						
Bosmuis	2	2,7	1	1		
Huismuis						
Mol						
Bruine rat						
Woelrat						
Bosspitsmuis						
Waterspitsmuis						
Huisspitsmuis	33	45,2	10	4	5	14
Dwergspitsmuis						
Spitsmuis spec.						
Kikker spec.						
Vogel spec.						
Lieveheersbeestje						
totaal aantal prooien	73	100	23	12	10	28

23 november 2023, SKIK Hoogkarspel,
Kerkuil, Wieringermeer, tijdvak onbekend, Luc Smit

soort	totaal	percentage	Anneloes	Douwe	Fred	Tineke	Ton	Mariska	Ad
aantal ballen	55		24	4	5	2	3	3	14
Veldmuis	106	79,7	43	6	10	8	9	6	24
Aardmuis									
Dwergmuis									
Bosmuis	5	3,8	3	1					1
Huismuis									
Mol									
Bruine rat									
Woelrat									
Bosspitsmuis	1	0,8			1				
Waterspitsmuis									
Huisspitsmuis	21	15,8	7		4		1	2	7
Dwergspitsmuis									
Spitsmuis spec.									
Kikker spec.									
Vogel spec.									
Overig									
totaal aantal prooien	133	100	53	7	15	8	10	8	32

23 november 2023, SKIK Hoogkarspel,
Kerkuil, Andijk, oktober-december 2019, Douwe Greydanus

soort	totaal	percentage	Anneloes	Douwe	Tineke	Ton
aantal ballen	10		7	1	1	1
Veldmuis	11	73,3	8	1	2	
Aardmuis						
Dwergmuis						
Bosmuis	3	20	1	1		1
Huismuis						
Mol						
Bruine rat						
Woelrat						
Bosspitsmuis						
Waterspitsmuis						
Huisspitsmuis	1	6,7				1
Dwergspitsmuis						
Spitsmuis spec.						
Kikker spec.						
Vogel spec.						
Lieveheersbeestje						
totaal aantal prooien	15	100	9	2	2	2

7.3 Zoogdieren waarnemingen 2023

In januari zijn tijdens de midwintertelling van vogels ook de zoogdieren geteld. De waarnemingen van **MOLLEN** zijn vrijwel allemaal gebaseerd op de aanwezigheid van molshopen.

Bij heel veel molshopen in een veld is als vuistregel 15 molshopen = 1 **Mol** gebruikt.

Ad Roobeek / Egbert Baars

Zoogdieren (Mammalia)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bospitsmuis spec.						1			1				2
Bruine rat						1		1		2	5	2	11
Dwergmuis					2								2
Dwergvleermuis spec.				6		2							8
Egel	1				12	14	33	16	17	15	12		120
Gewone dwergvleermuis			1		2	35	3	1					42
Haas	126	58	93	123	37	21	16	11	21	7	20	10	543
Hermelijn			2	1	1		1						5
Huiskat	2		1	2	2	3	3		2	1		1	17
Huismuis			1		2	1	1	1	3				9
Huisspitsmuis	1				1	1		1		1			5
Konijn	114	6	24	164	4	1		2	2	14	7	7	345
Laatvlieger			2	2		13	2	2					21
Meervleermuis				1	1	415	491	8	22		1		939
Mol	98	80	50	24	9	9	7	5	5	14	5	15	321
Rosse woelmuis										2			2
Ruige dwergvleermuis	2		8	57	32	13	20	31	248	3	9	2	425
Veldmuis						1	1	1	6	8	6		23
Vleermuis spec.								1					1
Vos	1	1		1				1					4
Wezel			1	4		1							6
totaal	345	145	183	385	105	532	578	82	327	67	65	37	2.851
aantal soorten													21

Overzicht Zoogdieren 2023

Vos, foto: Douwe Greydanus

7.4 Vleermuisonderzoek Blokker, Zwaag & Hoorn 2017-2023

In 2017 zijn we op verzoek van de gemeente Hoorn gestart met het monitoren en onderhouden van een aantal vleermuiskasten in Blokker en in Zwaag. In 2020 is het onderzoek uitgebreid met 20 vleermuiskasten in Hoorn.

De vleermuiskasten zijn door de gemeente, ter compensatie, aangebracht waar de omgeving nu en in de toekomst door bouwwerkzaamheden gewijzigd zal worden.

De gemeente heeft ons verzocht om deze kasten regelmatig te controleren om zo een beeld te krijgen van de bezetting van de kasten. We zijn daarnaast gevraagd om de kasten jaarlijks schoon te maken en indien nodig kleine herstel werkzaamheden uit te voeren.

Resultaat

In 2023 zijn er op 2 maart **RUIGE DWERGVLEERMUIZEN** aangetroffen.

In tabel 1 staat een overzicht van de resultaten van 2023.

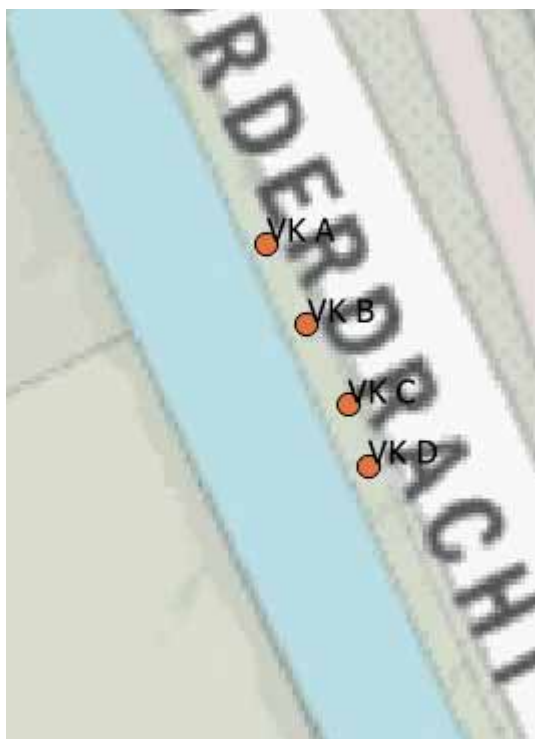
kast nummer	locatie	02-03-2023	09-03-2023	19-05-2023	04-07-2023	30-08-2023	21-09-2023	28-09-2023	26-10-2023	22-11-2023	19-12-2023
VK A	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK B	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK C	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK D	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK E	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	kkv	0
VK F	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK G	Noorderdracht - Zwaag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 00	Klaverwoud - Zwaag	RD	0	0	**	0	0	0	0	0	0
VK 01	Klaverwoud - Zwaag	0	0	0	**	0	0	0	0	0	0
VK 02	Klaverwoud - Zwaag	0	0	0	**	0	0	0	0	0	0
VK 03	Klaverwoud - Zwaag	0	0	0	**	0	0	0	0	0	0
VK 04	Klaverwoud - Zwaag	0	0	0	**	0	0	0	0	0	0
VK 05	Klaverwoud - Zwaag	0	0	0	**	0	0	0	0	0	0
VK 06	Boomgaarden - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 07	Boomgaarden - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 08	Boomgaarden - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 09	Boomgaarden - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 10	Refter - Blokker	0	0	0	0	0	0	kkv	kkv	0	0
VK 11	Refter - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 12	Refter - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 13	Refter - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 14	Refter - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK 15	Refter - Blokker	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS O	Hoorn - Nieuwe Steen	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv
VK NS Q	Hoorn - Nieuwe Steen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS J	Hoorn - Nieuwe Steen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS I	Hoorn - Nieuwe Steen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS U	Hockeyveld	RD	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS T	Hockeyveld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS E	Hockeyveld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS D	Hockeyveld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS R	Hockeyveld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS M	Hockeyveld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS N	Hockeyveld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS G	Hockeyveld	RD	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS F	Nieuwe Steen Hoorn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS B	Nieuwe Steen Hoorn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS S	Nieuwe Steen Hoorn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VK NS A	Nieuwe Steen Hoorn	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv	kkv
VK NS C	Nieuwe Steen Hoorn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

RD = Ruige dwergvleermuis

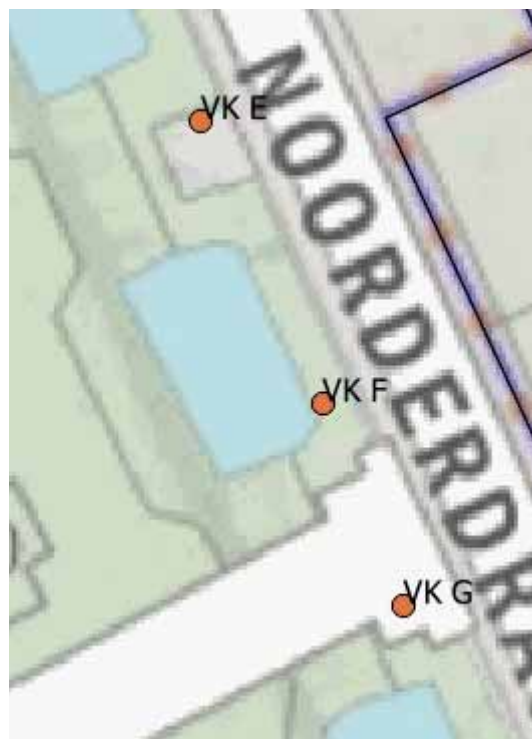
kkv = kast kapot, uit boom gevallen of boom met kast verdwenen

Locaties

Op de volgende twee pagina zijn de locaties van de vleermuiskasten weergegeven.

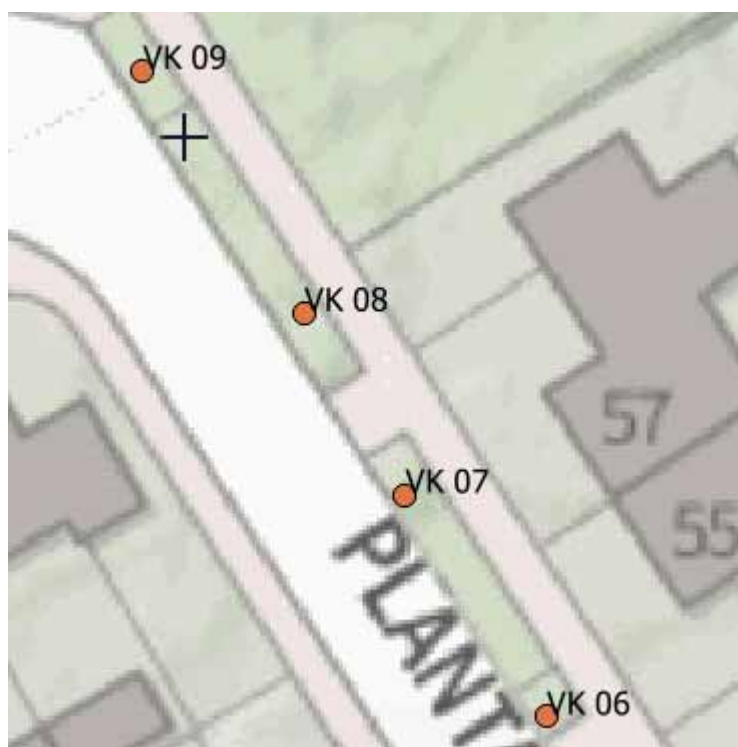
Noorderdracht (noord) - Zwaag

Noorderdracht (zuid) - Zwaag

Klaverwoud - Zwaag

Boomgaarden - Blokker

Refter - Blokker

Vak 1: Hockeyveld Nieuwe Steen Hoorn

De 4 vakken nabij Nieuwe Steen Hoorn

Vak 2: Blokmergouw Hoorn

Vak 3: Nieuwe Steen Hoorn

Vak 4: Nieuwe Steen Hoorn

Onderhoud

Tijdens de bezoeken werden de vleermuiskasten indien nodig schoon gemaakt en beter opgehangen.

Douwe Greydanus, Fred Weel & Egbert Baars

Nieuwe Steen - Hoorn

8 Overigen

8.1 Overige waarnemingen 2023

Naast vogels, geleedpotigen, planten en zoogdieren, zijn er in 2023 ook nog andere organismen gezien.

In 2023 zijn er wel wat meldingen binnengekomen, maar dit overzicht is naar mijn mening verre van compleet. Ik hoop dat de KNNV'ers door dit overzicht worden geïnspireerd om ook andere waarnemingen door te geven. Dit kan op verschillende manieren namelijk via onze website (www.knnv.nl/hoorn) of door middel van een e-mail aan de Natuurhistorisch secretaris.

De doorgegeven waarnemingen staan in de onderstaande tabellen.

Egbert Baars

Amfibieën (Amfibia)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bruine Kikker			5	11	10		2	17					45
Gewone Pad			9	7	17	3	12	116	19				183
Groene Kikker spec.				11	71	100	26	8	6				222
Kleine watersalamander				11	10			3					24
Rugstreepad					1								1
totaal			14	40	109	103	40	144	25				475
aantal soorten													5

Slakken (Gastropoda)

soort	januari	februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december	aantal
Bruine wegslak								1	20				21
Gekielde loofslak				10	21								31
Gevlekte akkerslak					1								1
Glanzende agaathoren							1						1
Grote clausilia				1									1
Puntige blaashoren					1								1
Regenworm onbekend				1			1			1			3
Rode wegslak					1			1	3				5
Segrijnslak					1			1					2
Spaanse aardslak	1					10		1	2				14
Tuinslak onbekend					1				4				5
Wijngaardslak									12				12
Zwarte wegslak									1				1
Zwartgerande tuinslak				11									11
totaal	1			23	26	10	2	4	42	1			109
aantal soorten													14

POELSLAK, foto: Douwe Greydanus

Korstmossen (Lichenen) & Mossen (Bryophyta)

soort
Groot schildmos

soort
Melig takmos

MELIG TAKMOS, foto: Anneloes ter Horst

Varens en paardenstaarten (Pteropsida / Equisetopsida)

soort
Addertong

soort
Heermoes

Drie soorten varens

8.2 “Landje van Naber” *een plaats waar je bezig kan zijn met het landschap*

Al vanaf 1992 is de KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland actief op dat stuk landschap langs de Westerdijk tussen Hoorn en Scharwoude. Meer dan 30 jaar natuuronderhoud heeft er voor gezorgd dat daar nog altijd een mooi plas-dras landschap is te aanschouwen.

Het was Klaas Wijnker die in januari 1992 aan onze vogelwerkgroep het verzoek deed om het “Landje van Naber” aantrekkelijk te houden voor de natuur. Als vogelwerkgroep hebben we dat aangepakt en tot en met 2023 is ons doel jaarlijks bereikt: ‘het stukje landschap aantrekkelijk houden voor doortrekkende steltlopers.’

In 2023 is door toevallige omstandigheden de intensieve inzet fors toegenomen. Omdat een aantal leden van de KNNV meer tijd kregen om een project aan te pakken. Door pensionering kon “meer” werk gemaakt worden van het vitaal houden van het “Landje”.

We zijn in 2023 met 5 man een aantal woensdagochtenden allerlei werkzaamheden gaan verrichten om het landschap daar vitaal te houden.

Massaal hooien, foto: Ben Pronk

Door het kort houden van de vegetatie blijft het landschap aantrekkelijk voor onder andere de **GRUTTO's** die jaarlijks op doortrek naar hun broedgebieden het “Landje” aan doen om op te vetten. In de waterpartijen vinden ze daar zelfs, door de mogelijke brakwaterkwaliteit, voor hun geschikt voedsel.

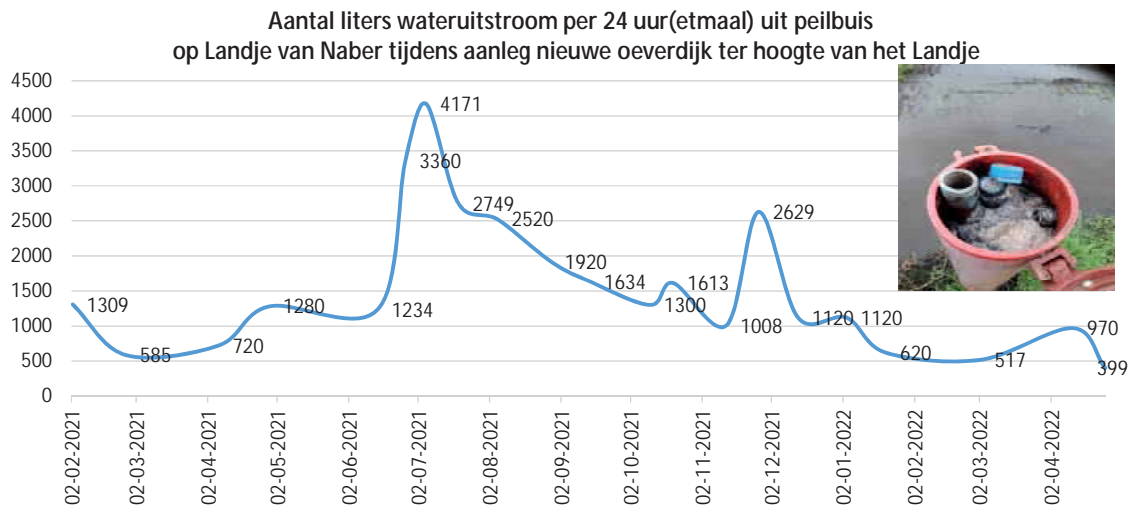
GRUTTO's, foto: Ben Pronk

Naast al die klussen zijn we dit jaar ons ook intensiever gaan toeleveren op de waterkwaliteit van het “Landje van Naber”. Het is bekend dat daar een bijzondere watersamenstelling aanwezig is. De waterkwaliteit valt onder de brakwatersystemen.

Aan de plantengroei op het “Landje van Naber” kunnen we aflezen dat er een waterkwaliteit aanwezig is die het mogelijk maakt dat bijvoorbeeld **MELKKRUID** zich goed kan handhaven in het gebied. Watermonsters die zijn genomen in 1998 en 2022 door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) wijzen dit ook uit.

Sinds 2022 heeft Han Smit de vrijwilligersgroep van het “Landje van Naber” versterkt. Han is expert als het gaat om waterkwaliteit te bepalen. Zo heeft hij ook watermonsters genomen en aangetoond dat het watersysteem een hoog chloride gehalte bezit. Deze bijzondere afwijkende waterkwaliteit is door ons in stand te houden doordat het “Landje van Naber” een eigen waterhuishouding heeft. Het staat namelijk niet in open verbinding met ander polderwater. Deze brakwaterkwaliteit wordt veroorzaakt door het kwelwater wat onder de Westerdijk vanuit de bodem van het Markermeer in het gebied stroomt.

Tijdens de aanleg van de nieuwe vooroeverdijk naast de Westerdijk, hebben we vastgesteld dat de kweldruk zeer hoog werd door het gewicht van het opgespoten zand voor de aanleg van de nieuwe dijk. De peilbuis die op het “Landje” staat heeft de uitstroom van water dat onder de dijk door werd geperst mooi weergegeven. Grafiek 1 geeft de uitstroom in liters per etmaal weer.

Grafiek 1: resultaat waterkwaliteitsmeting van Han Smit

De meetpunten langs de Westerdijk bevatten de hoogste concentraties chloride.

De eigen waterhuishouding in het gebied zorgt er voor dat de bijzondere waterkwaliteit behouden kan blijven. Als er te veel neerslag valt kunnen we met gebruik van het windmolentje water uitmalen. Bij grote droogte is het ook mogelijk om water in te laten door een duiker, die in verbinding staat met de Westerkogge polder.

Meetpunten

Zo kan het **MELKKRUID** wat veel voorkomt op het “Landje” zich handhaven.

MELKKRUID, foto: Ben Pronk

De werkoctenden die in 2023 zijn gehouden hebben er aan bijgedragen, dat het “Landje van Naber” aan de doelstellingen voldoet. Al van het eerste begin heeft Landschap Noord-Holland voor ondersteuning gezorgd, door gereedschappen beschikbaar te stellen. Zo is dit afgelopen jaar voor het eerst de zogenaamde ‘lastpakker’ ingezet. Dit op rupsbanden mechanische voertuig komt goed van pas bij het afvoeren van maaisel. Verder heeft de KNNV een mechanische zeis aangeschaft. Dit maakt licht werk mogelijk.

KOEIEN op het Landje, foto: Ben Pronk

Maar voor het gehele gebied moeten we de inzet van koeien ook noemen als begrazers van het gebied. Jacob Wijnker schaaft ieder voorjaar weer een zestal koeien in die de vegetatie kort houden op de plaatsen waar wij als KNNVers niet aan toe komen. Ook zorgt Jacob ervoor dat de tussenslootjes worden geschouwd en maait hij na het seizoen de 3 voorste weilanden.

De Landelijke natuurwerkdag in november is ook dit jaar weer succesvol verlopen. Al 23 jaar wordt deze landelijke activiteit georganiseerd. Ook dit jaar hebben wij op het “Landje van Naber” hier aan meegewerkt. Grote opkomst van hardwerkende vrijwilligers. Een grote groep Scoutingkinderen met hun ouders en begeleiders maakte de Natuurwerkdag: ‘Top’.

In hoofdstuk 8.3 staat een verslag van de Natuurwerkdag.

Ben Pronk

8.3 *Natuurwerkdag op het “Landje van Naber”*

Op zaterdag 4 november 2023 hees de KNNV afdeling Hoorn-West-Friesland de vlag langs het fietspad bij het “Landje”.

Rond 09:30 uur sloot ook de Scouting groep Martin Luther King uit Hoorn zich aan bij de groep vrijwilligers van de KNNV en anderen deelnemers, die zich hadden opgegeven voor de werkzaamheden op het terrein. Aan het fietspad lag het gereedschap al uitdagend in de uitgestald.

Ben Pronk (coördinator) hield een inleidend woordje en heette iedereen hartelijk welkom. Nadat iedereen veilig via de balken de sloot waren overgestoken werd even stil gestaan bij houten platen die er lagen waar mogelijk **VELDMUIZEN** hun hol hadden gegraven.

Na het optillen van de plaat begonnen sommige kinderen te gillen omdat er drie muizen wegluchtte, een leuk educatief moment. Enkele kinderen wilden er wel één vangen maar die zijn natuurlijk razendsnel en ze doken een hol in.

Deze foto van de **VELDMUIS** heb ik er bijgevoegd om te laten zien hoe lief zo'n muisje eigenlijk wel is en niet gevaarlijk voor de mens.

Na dit goede begin van het werk ging een ploegje een hekwerk maken onder toezien oog van Ruud Seggelink die ook veel met de Scouting te maken heeft gehad.

De planken lagen al keurig gerangschikt op het fietspad.

Al snel veranderde dit in een heus hekwerk.

Ook de fotograaf van de krant was onder de indruk van het bouwsel en ging er voor door zijn knieën.

Nadat het hekwerk klaar was gingen de timmerlieden en begeleiders met het hek het terrein in om het pakweg 300 meter verderop in het terrein te plaatsen, waar het oude werd vervangen.

Ondanks de afstand gingen ze blij en zingend naar de locatie en even later stond het er te pronken.

Uiteraard kon niet iedereen hier aan deelnemen en ging een groepje mee met Han Smit. Die mochten met een schepnetje de sloot afstruinen om het waterleven over te zetten in emmers, bakken en potjes uiteraard gevuld met water.

In een potje was een **STAAFWANTS** te bezichtigen.

Ook werden libellenlarven gevangen, dit zijn echte rovers. Zeer enthousiast waren de kinderen in de weer, er werd een kikkertje, verschillende **RUGZWEMMERS** ook wel **BOOTSMANNETJE** genoemd en veel andere soorten zoals waterslakken gevangen die nog op naam moeten worden gebracht. Ook ving mijn kleinzoon een jonge **ZEELT**. Iedereen was zeer verheugd vanwege het resultaat.

Han Smit gaf uitleg over de vangst en de kinderen hadden ook een zoekkaart waarop de gevangen diertjes afgebeeld stonden. Ze waren niet te stoppen maar er moest wel gewisseld worden om anderen ook een kans te geven.

Uiteraard moest er een pauze ingelast worden nadat onze natuurhistorische secretaris Jan-Pieter de Krijger was verschenen. En zo kwam men even tot rust na al dat harde werk. Koffie, fris en koek ging er lekker in zodat iedereen weer na de pauze met vereende krachten aan het werk kon.

Een waterafvoer lag niet meer op zijn plek dus die moest tevoorschijn gehaald worden.

Dat betekende lekker prutten. Iedereen was heel enthousiast en wilde wel meewerken, maar de waterafvoer lag te diep, dus keerden ze terug naar de groep die gras aan het harken was. Samen met Dave mijn kleinzoon is de pijp voor doorvoer boven water gehaald.

De afvoerpijp is na het losmaken bijna aangesloten op de pijp door de dam.

Daarna zagen wij het water er doorstromen.

Later was Dave de klos toen er water in zijn laars liep, maar ach je krijgt vanzelf wel weer snel warme voeten in laarzen dus ging hij stug door met het werk.

Even een beeld van het landje van Naber voor er geharkt werd, 'mooi vlak toch'?

Dat veranderde snel toen de harken over het maaisel werden getrokken. Andere helpers harkten het op en maakten er hopen van zoals je ziet is er niets aan de hand zou je zeggen, maar schijn bedriegt.

Er werd wel degelijk redelijke hopen gecreëerd door de ploeg noeste arbeider(sters) groot en klein.

De jeugd had er ook zin in en sprong bij.

Mooi dat de verslaggeefster van het NHD de gelegenheid aan greep om Cees Nesselaar en Ben Pronk, de nestor van het “Landje van Naber”, interviewde over wat hier allemaal te beleven viel. Als ik het zo bekijk zette Ben wel de puntjes op de i.

Op dit bovenstaande plaatje werden de laatste handelingen verricht om het gemaaide op hopen te harken. Daarna werd het gereedschap snel opgeborgen en kwamen ze allemaal bij elkaar in een grote kring.

Er werd een afscheid ritueel met de Scouting groep gehouden, waar ik geen verstand van heb, maar wel geweldig dat men zo met elkaar is 'verbonden'. Han, Ben en uiteraard ook Ruud werden er in mee opgenomen. Het was een geweldig afscheid van elkaar.

Om 11:40 uur zagen wij alleen maar blijе gezichten het terrein verlaten met achterlating van de geharkte hopen, die op 15 november met behulp van de 'lastpakker' van Landschap Noord-Holland zullen worden verwijderd en afgevoerd naar een plek langs het fietspad waar al veel verzamelde hopen liggen.

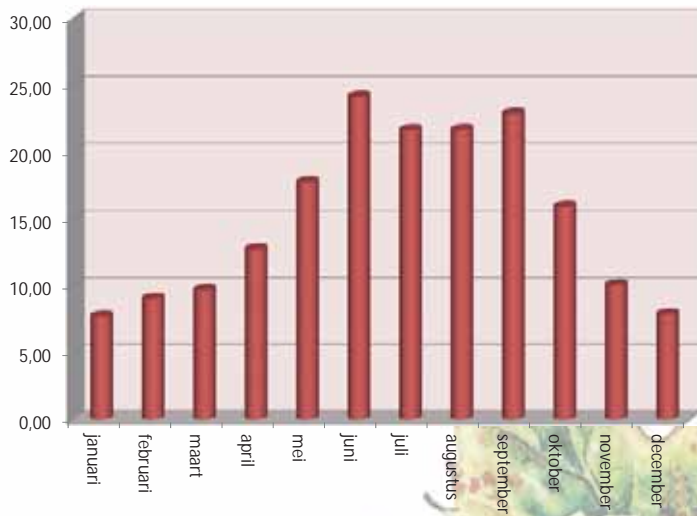

Wij danken alle kinderen, ouders, begeleiders van de Scouting groep en de andere vrijwilligers die zich hadden opgegeven voor deze dag of zich nog spontaan hadden aangesloten om deze natuurwerkdag tot een succes te maken op het natuurgebiedje van het "Landje van Naber" en hopelijk tot een volgende uitdaging.

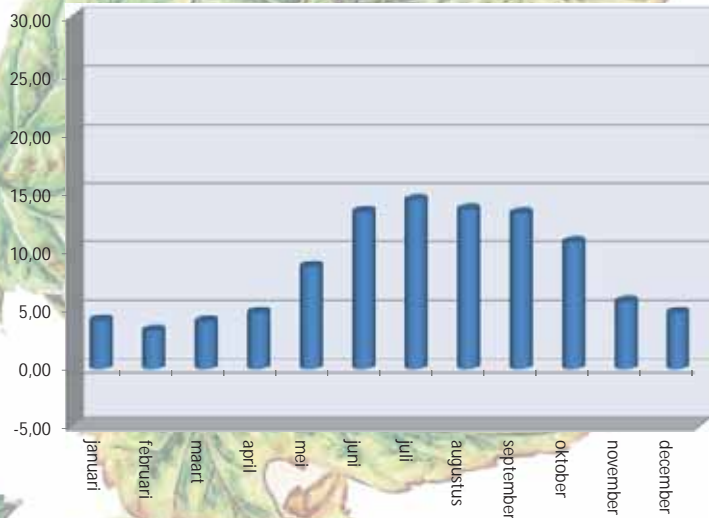
Douwe Greydanus

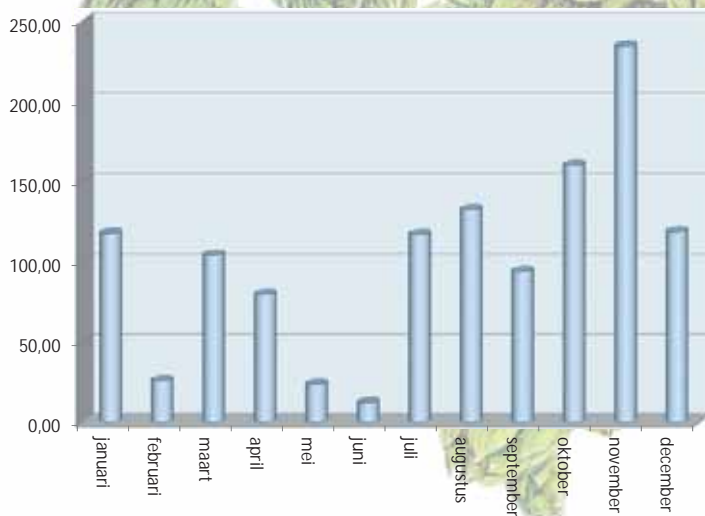
Gemiddeld hoogste maand temperatuur

Gemiddeld laagste maand temperatuur

Neerslag per maand

8.4 Organisatie

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Voorzitter

A.L. ter Horst (Anneloes), Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
T: (0226) 45 29 90, M: 06 176 28 020, e-mail: voorzitter@hoorn.knnv.nl

Secretaris

E.J. Baars (Egbert), Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
T: (0229) 24 95 46, M: 06 252 20 726, E: secretaris@hoorn.knnv.nl

Penningmeester en Ledenadministratie a.i.

E. de Vroome (Eric), Veenrug 17, 1687 WN Wognum,
M: 06 301 77 933, e-mail: penningmeester@hoorn.knnv.nl

Natuurhistorische secretaris

J.P. de Krijger (Jan-Pieter), Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl

Leden

T. Horstman-Kooijman (Tineke), James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker,
T: (0229) 23 53 35, E: tineke_koo@hotmail.com

D. Greydanus (Douwe), Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
T: (0228) 72 01 19, M: 06 147 34 554, E: d.greydanus@quicknet.nl

Commissies

Commissie Landje van Naber

contactpersoon: J.P. de Krijger (Jan-Pieter), Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl

Excursies

contactpersoon: A.L. ter Horst (Anneloes), Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
T: (0226) 45 29 90, M: 06 176 28 020, e-mail: voorzitter@hoorn.knnv.nl

Lezingen

contactpersoon: J.P. de Krijger (Jan-Pieter), Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl

Public relations

contactpersoon: J.P. de Krijger (Jan-Pieter), Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: pr@hoorn.knnv.nl

Redacties

Het Hoornblad

contactpersoon: T. Nahuijsen (Thea), Weidemolen 35, 1622 KB Hoorn,
T: (0229) 24 05 79, E: hoornblad@hoorn.knnv.nl

Internet

contactpersoon: P. van Brink (Pyet), Wezenweid 23, 1641 LB Spierdijk,
M: 06 200 56 502, E: webmaster@hoorn.knnv.nl
website: hoorn.knnv.nl

Werkgroepen

Insectenwerkgroep

contactpersoon: H.E. van der Groep (Henny), Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
T: (0229) 24 95 46, E: henny@watersnuffel.nl

Plantenwerkgroep

contactpersoon: A.L. ter Horst (Anneloes), Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
T: (0229) 23 05 91, M: 06 176 28 020, e-mail: anneloes59@planet.nl

Vogelwerkgroep

contactpersoon: D. Greydanus (Douwe), Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
T: (0228) 72 01 19, M: 06 147 34 554, E: d.greydanus@quicknet.nl

Zoogdierenwerkgroep

contactpersoon: F. Weel (Fred), De Roop 12, 1616 SC Hoogkarspel
M: 06 486 64 025, E: fredweelroop@ziggo.nl